

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Aglomeracji Konińskiej 2030

**Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej
i przestrzennej Aglomeracji Konińskiej dla
„Strategii Rozwoju Ponadlokalnego
Aglomeracji Konińskiej 2030”**

Konin, 27 luty 2026 r.

Wykonawca:

Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych

www.wokiss.pl

Spis treści:

Wstęp	5
1. CHARAKTERYSTYKA AGLOMERACJI KONIŃSKIEJ	7
1.1. Podstawowe informacje o Aglomeracji.....	7
1.2. Uwarunkowania historyczno-kulturowe	9
1.3. Podstawowe informacje o samorządach tworzących Aglomerację Konińską	11
2. DIAGNOZY TEMATYCZNE - WPROWADZENIE	26
2.1. Metodyka.....	26
2.2. Analiza wskaźnikowa w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym.....	27
3. OBSZAR SPOŁECZNY	36
3.1. Sytuacja demograficzna.....	36
3.1.1. Wskaźniki ogólne	36
3.1.2. Stan i struktura ludności.....	37
3.1.3 Ruch naturalny.....	44
3.1.4. Dynamika zmian liczby ludności	45
3.2. Mieszkalnictwo, warunki życia, sytuacja materialna mieszkańców	47
3.2.1 Popyt na usługi, infrastrukturę techniczną i społeczną a zmiany demograficzne	56
3.3. Edukacja.....	58
3.4. Kultura	65
3.4.1. Dziedzictwo materialne i tradycje	65
3.4.2. Aktywność społeczna, uczestnictwo w kulturze	69
3.5. Sport i rekreacja.....	72
3.6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	73
3.7. Poziom bezpieczeństwa.....	74
4. OBSZAR GOSPODARCZY	76
4.1. Przedsiębiorczość	76
4.3. Rolnictwo	85
4.4. Turystyka	86
4.5. Trendy rozwojowe, transformacja lokalnej gospodarki.....	89
4.6. Finanse komunalne.....	91
5. OBSZAR PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWY	99
5.1. Warunki i zasoby naturalne.....	100
5.2. Ochrona środowiska	109
5.2.1. Obszarowa ochrona przyrody	109

5.3. Zaopatrzenie w energię	113
5.3.1. Energetyka zawodowa, sieci przesyłowe.....	113
5.3.2 Produkcja energii ze źródeł odnawialnych	115
5.4. Gospodarka wodno-ściekowa.....	116
5.5. Polityka przestrzenna.....	117
5.6. Transport drogowy i kolejowy	120
5.6.1 Infrastruktura drogowa.....	120
5.6.2. Drogi dla rowerów	122
5.6.3. Infrastruktura kolejowa i inna.....	122
5.6.4. Publiczny transport zbiorowy	123
6. POWIĄZANIA FUNKCJONALNE W AGLOMERACJI KONIŃSKIEJ	126
6.1. Stan i zakres współpracy między samorządami Aglomeracji	131
Spis rysunków:.....	137
Spis tabel:.....	138

Wstęp

„Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej (środowisko przyrodnicze, zagospodarowanie i komunikacja) Aglomeracji Konińskiej” stanowi efekt wstępnych prac nad sporządzeniem „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Aglomeracji Konińskiej 2030”.

Dokument powstał w wyniku pracy zespołu ekspertów z ramienia Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych we współpracy z władzami Stowarzyszenia Aglomeracja Konińska i Grupą Roboczą (GR).

Prace diagnostyczne, analityczne i badawcze trwały od marca do końca czerwca 2022 r. i objęły szeroki obszar tematyczny z koncentracją wokół zagadnień demografii, edukacji, kultury i dziedzictwa, rynku pracy, turystyki, infrastruktury, zarządzania kryzysowego, usług społecznych i e-usług.

Diagnoza opracowana została w oparciu o bogaty zasób źródeł zastanych (tzw. wtórnych) i wywołanych (tzw. pierwotnych) z wykorzystaniem dedykowanych diagnozie Aglomeracji Konińskiej (dalej zwanej także: Aglomeracją, AK, Partnerstwem) narzędzi badawczych i analitycznych. Pełen zbiór obejmował 5 ich kategorii:

Ogólnodostępne i dostarczone przez Partnerów (GR) dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania diagnostyczne, badania, raporty, sprawozdania, bilanse itd.). Podstawowymi kryteriami ich wykorzystania były: merytoryczny związek z problematyką diagnozy, aktualność oraz wiarygodności i rzetelność źródła danych i wniosków.

Monitor Rozwoju Lokalnego II (MRL II) - Specjalnie przygotowane i zasilone danymi na potrzeby narzędzia - bazy danych Związku Miast Polskich, w większości według stanu na koniec 2020 r. (ujęcia dynamiczne obejmowały okres lat 2016-2020). Służyły one głównie do analizy i oceny potencjału rozwojowego gmin i całego Partnerstwa. Na system MRL II składa się:

- A. Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju partnerstw: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>. Baza umożliwia analizę potencjału rozwoju Aglomeracji i gmin wchodzących w skład AK oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych bezwzględnych oraz względnych (w grupach porównawczych).
- B. Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju gmin wg obszarów: https://analizy.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwia analizę potencjału rozwoju gmin oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych.
- C. Zasoby kartograficzne i opracowania:
  - Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego,
  - portalu Aglomeracji Konińskiej, w tym [geoportalu](#) AK
  - serwisu <https://wbdata.pl/blog/>.
- D. Zestaw badań społecznych dedykowanych badaniu opinii 3 kluczowych kategorii mieszkańców gmin AK:

- Badanie opinii mieszkańców gmin obszaru partnerstwa, zwane dalej „Badaniami mieszkańców”. Badania przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie 4061 aktywnych internautów - mieszkańców gmin obszaru Aglomeracji, w dniach 22.04-16.05.2022 r. 2382 osoby wypełniły ankietę do końca.
  - Kobiety stanowiły 66%, mężczyźni 34%. Największą grupę stanowiły osoby w wieku poniżej 20 lat (1077) z uwagi na specjalne pytania skierowane do uczniów przedostatnich klas szkół średnich.
- E. Inne narzędzia analityczne i badawcze dedykowane pogłębieniu diagnozy i zbudowaniu modelu funkcjonalno-przestrzennego:
- „Badania samorządów w zakresie bilansu usług”, będące analizą przepływów usług pomiędzy gminami oraz lokalizacji centrów poszczególnych kategorii usług na terenie partnerstwa, przy pomocy matrycy bilansu usług na terenie AK, w formie generatora Excel, oraz wyników badaniach mieszkańców i liderów.
  - Inne, zastosowane przez Zespół techniki i narzędzia:
    - aplikacje [Menti](#) i [Mentimeter](#), służące do pozyskiwania opinii i graficznego przedstawiania ich rozkładu w czasie rzeczywistym,
    - mapy mentalne, „burze mózgów”.
- F. Badania jakościowe:
- cotygodniowe spotkania członków Grupy Roboczej,
  - warsztaty z mieszkańcami gmin i specjalistami z terenu AK prowadzone w oparciu o wyżej opisane narzędzia.

Zrealizowane, w znacznym stopniu własnymi siłami i zasobami Partnerstwa, badania dostarczyły unikatowego zasobu danych i informacji o gminach Aglomeracji i mieszkańcach obszaru: ich opiniach, preferencjach, zachowaniach - korzystaniu z usług, planach i aspiracjach. Powtarzalność części pytań w kilku badaniach umożliwiła „agregowanie” i porównanie wyników, zaś zbiorcze ich zestawienia zobaczenie naszego Partnerstwa na tle innych i średnich wskaźników z wszystkich 38 Partnerstw.

Sposób organizacji badań (z dużym zaangażowaniem pracowników i liderów samorządowych) oraz formuła badania opinii publicznej, wniosła dodatkowo walor społecznej partycypacji mieszkańców w powstałym portrecie diagnostycznym AK. Zgromadzone bazy danych pozostają do dyspozycji Stowarzyszenia Aglomeracja Konińska i umożliwiają – w miarę potrzeb, dalszą pogłębioną analizę wyników.

1. CHARAKTERYSTYKA AGLOMERACJI KONIŃSKIEJ

1.1. Podstawowe informacje o Aglomeracji

Aglomerację Konińską (AK) współtworzą samorzady: Miasta Konina, ośrodka o charakterze subregionalnym, w latach 1975 – 1998 miasta wojewódzkiego, oraz Powiatu Konińskiego, w skład którego wchodzi 14 gmin, wśród nich:

- 5 gmin miejsko - wiejskich: Golina, Kleczew, Rychwał, Sompolno i Ślesin;
- 9 gmin wiejskich: Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wierzbinek i Wilczyn.

Od 1999 r. gminy z terenu powiatu konińskiego współpracowały w ramach Konwentu Wójtów i Burmistrzów Gmin Powiatu Konińskiego. Po dołączeniu m. Konina w czerwcu 2012 r. podpisano pierwszy list intencyjny dotyczący utworzenia Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracja Konińska.

Inicjatywa współpracy na rzecz problemów przekraczających granice poszczególnych gmin zaowocowała podpisaniem kolejnego listu intencyjnego w dniu 23 stycznia 2013 r. i realizacją w latach 2013-2015 projektu „Aglomeracja konińska – współpraca JST kluczem do nowoczesnego rozwoju gospodarczego”, w ramach którego zostały przyjęte wspólne dokumenty rozwojowe, które obejmowały okres 2014-2020¹. W 2021 r. w odpowiedzi na możliwości jakie stwarza nowa perspektywa finansowa UE 2021-2027 w zakresie inicjowania różnych form współpracy jednostek samorządu terytorialnego m.in. w zakresie dostarczania usług publicznych i realizowania wspólnych inwestycji, w tym w odpowiedzi na potrzeby i wyzwania wykraczające poza granice pojedynczej JST samorzady tworzące Aglomerację Konińską powołały 27 września 2021 r. Stowarzyszenie Aglomeracja Konińska.

Rysunek 1. Zdjęcie członków Stowarzyszenia Aglomeracja Konińska.

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

¹ Prócz [Strategii rozwoju turystyki wraz z programem rozwoju komunikacji rowerowej](#)

AK zajmuje powierzchnię 1660 km², zamieszkałą przez ponad 200 tys. osób, w tym 70 tys. w Koninie. Społeczno-gospodarczy wizerunek obszaru ukształtowała powojenna rozbudowa zagłębia węgla brunatnego oraz zespołu elektrowni Pątnów i Konin. Procesy te spowodowały umocnienie funkcjonalnych powiązań wewnątrz obszaru, zwłaszcza powstanie jednolitego rynku pracy.

W pobliżu południowej granicy Konina przebiega autostrada A2, przez miasto zaś alternatywna dla niej droga krajowa (DK) nr 92, DK nr 25 z północy na południe, a także międzynarodowa trasa kolejowa Warszawa – Poznań – Berlin. Przez środkową część Aglomeracji przepływa Warta, od której odgałęzia się kanał Warta – Gopło. Oba te szlaki stanowią śródlądowe drogi wodne. Takie położenie jest ogromnym atutem AK. Potwierdza to wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej, który należy do najwyższych w Polsce².

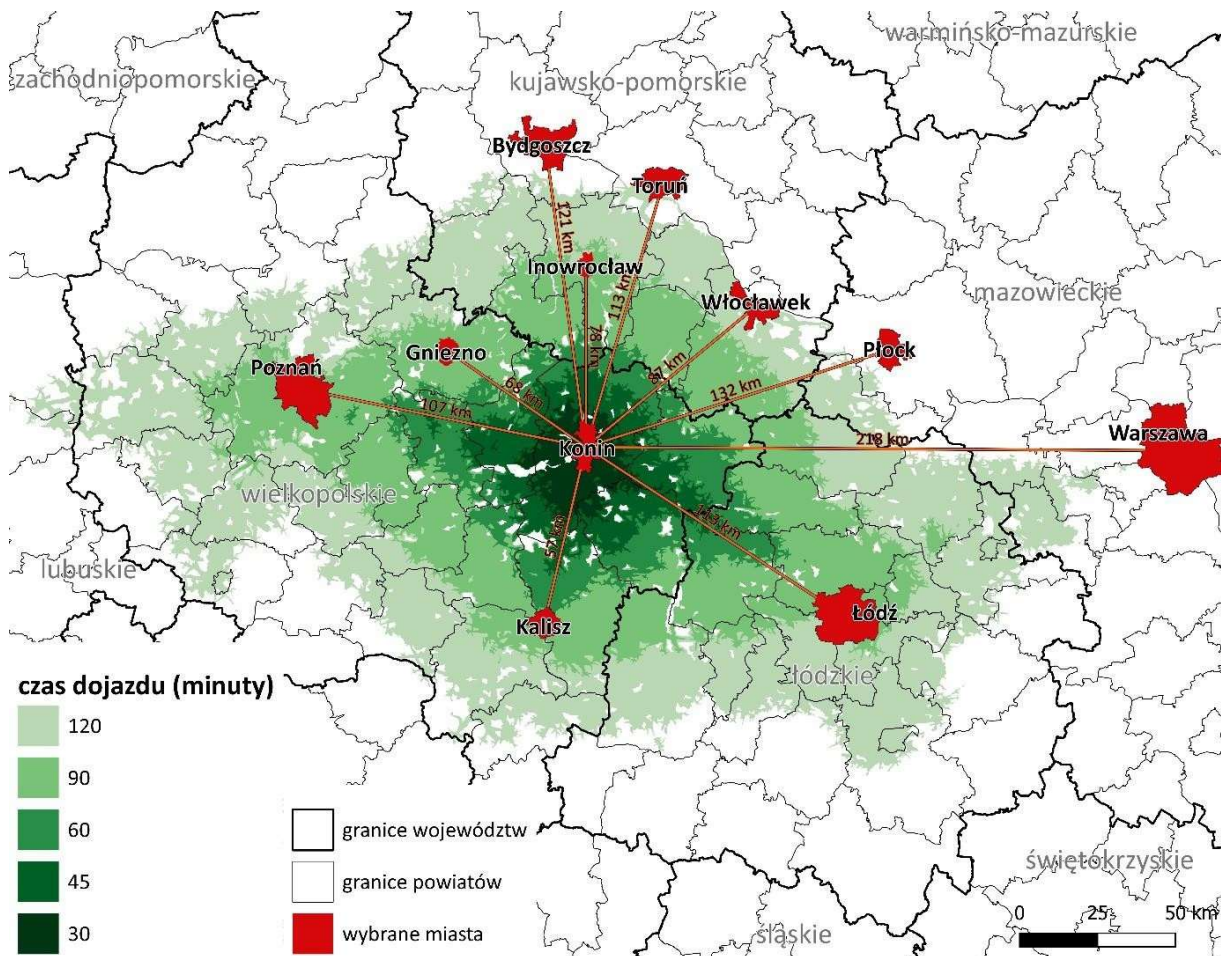
Obszar Aglomeracji Konińskiej położony jest w stosunkowo niedużym oddaleniu od stolicy województwa, jak również od innych dużych ośrodków metropolitalnych. Odległość drogową z Konina do Poznania wynosi 104 km i jest porównywalna z odległością drogową do innych stolic sąsiednich województw: 114 km do Łodzi, 113 km do Torunia i 123 km do Bydgoszczy. Dzięki dobremu połączeniu autostradą A2 czas dojazdu samochodem osobowym do Poznania wynosi ok 1 godziny, a do Łodzi ok. 1,5 godziny. Natomiast czasy dojazdu do Torunia i Bydgoszczy są dłuższe – wynoszą ok. 2 godzin.

Oszacowane czasy dojazdu (03.03.2021 r. godz. 13.00 – środa, dzień powszedni, poza sezonem turystycznym i poza godzinami szczytu) przedstawiono na rys. 2.

---

² Wskaźnik ten jest „syntetyczną miarą wzajemnej potencjalnej dostępności czasowej krajowych ośrodków osadniczych oraz węzłów transportowych (wewnętrznych i granicznych), uwzględniającą wszystkie podstawowe rodzaje transportu (w proporcji do ich udziału w pracy przewozowej) oraz ważoną poziomem rozwoju społeczno- gospodarczego – Komornicki T., Śleszyński P., Rosik P., Pomianowski W. 2009. Dostępność przestrzenna jako przesłanka kształtowania polskiej polityki transportowej, Biuletyn KPZK PAN.

Rysunek 2. Czas przejazdu samochodem osobowym pomiędzy Koninem a wybranymi większymi miastami.

Źródło: opracowanie własne na podstawie TravelTime Analytics.

1.2. Uwarunkowania historyczno-kulturowe

Obszar Aglomeracji Konińskiej przez wieki dzielił wspólną historię i odznacza się długotrwałą tradycją jednolitej przynależności administracyjnej.

Ziemie te przed 1793 r. wchodziły w skład Rzeczypospolitej, stanowiąc część historycznej Wielkopolski. Po II rozbiórce Polski znalazły się pod panowaniem Pruskim, by po okresie Księstwa Warszawskiego przejść w 1815 r. (decyzją Kongresu Wiedeńskiego), w skład Królestwa Polskiego. Ziemia Konińska podlegała wszelkim przemianom kulturowym, społecznym i gospodarczym jakich doświadczało Królestwo, zachowując jednak pewną specyfikę.

Przeprowadzenie granicy państwowej spowodowało rozerwanie kształtowanego przez kilka wieków spójnego organizmu społeczno-gospodarczego. Tereny te,

stanowiące zachodnie rubieże Imperium Rosyjskiego, stykające się przez pilnie strzeżoną granicę z Prusami, pozostawały przez długi czas peryferiami tego rozległego państwa. Z drugiej strony nawet pilnie strzeżona granica miała pewną przenikalność, przez co na Ziemię Konińską przenikały wzorce gospodarowania i prądy społeczne z terenu Prus i Zachodniej Europy³. Przygraniczne położenie powodowało też rozwój przemytu. Szczególnie znany jest przemysł gęsi z terenów gminy Skulsk na Kujawy⁴.

Pozostawanie na rubieżach nie sprzyjało rozwojowi społeczno-gospodarczemu, jednocześnie jednak wyrabiało w mieszkańcach zaradność i skłaniało do mobilności w poszukiwaniu pracy i zarobku. Powstanie styczniowe (1863) przebiegło tu w szczególnie ostrej, krwawej formie, znaczone licznymi bitwami i represjami, a także utratą praw miejskich przez 6 miasteczek. Na progu I wojny światowej był to obszar rolniczy ze stosunkowo niskim udziałem wielkiej własności ziemskiej, celowo pozbawionymi sieci kolejowej (poza nielicznymi kolejkami wąskotorowymi), z rzadką siecią dróg, nieuprzemysłowiony.

Odzyskanie niepodległości Polski w 1918 r. nie przyniosło zdecydowanej poprawy sytuacji gospodarczej. Nie było wodociągów i kanalizacji, a mieszkańcy boleśnie odczuli skutki kryzysów ekonomicznych z przełomu lat dwudziestych i trzydziestych. Rolnictwo w latach 30. XX w. wciąż dawało zatrudnienie 72% pracujących mieszkańców. Obsługę świadczyły liczne najczęściej małe zakłady, z których największym była uruchomiona w 1912 r. cukrownia w Gosławicach. Impulsami rozwojowymi były natomiast: otwarcie linii kolejowej łączącej Poznań z Warszawą i budowa Kanału Ślesińskiego, łączącego Wartę z Notecią.

W czasie II wojny, podczas okupacji niemieckiej rozpoczęto w Koninie wydobywanie odkrywkowe płytko zalegającego węgla brunatnego. Po 1945 r. prace wydobywcze ponownie podjęto i znacznie zintensyfikowano, w wyniku czego powstało Konińskie Zagłębie Węgla Brunatnego wraz z dwoma elektrowniami oraz licznymi i dużymi zakładami przemysłowymi. W wyniku tego nastąpił gwałtowny wzrost liczby ludności i szybka rozbudowa miasta, miały miejsce procesy urbanizacyjne i zmiana gospodarczego wizerunku całego terenu AK. Był to jednocześnie okres gospodarki centralnie planowanej i regulowanej, wiążący się z nadmierną często eksploatacją środowiska, a w rolnictwie indywidualnym, jakie tu dominowało, czas utrwalenia wcześniejszej struktury i kierunków gospodarowania. Z rozbudową zakładów i osiedli mieszkaniowych nie wiązał się wystarczający rozwój infrastruktury społecznej i zaopatrzenia. W wyniku tego bardzo znaczna część mieszkańców obszaru zachowała związki z rolnictwem.

Po przemianach ustrojowych zapoczątkowanych w 1989 r., związanych z przywróceniem samorządności lokalnej, prywatyzacją gospodarki, otwarciem granic na przepływy towarów i kapitału nastąpiły głębokie zmiany w sytuacji demograficznej i na rynku pracy. Zamkniętych zostało wiele zakładów przemysłowych. Powstały nowe firmy

---

³ Kowalski M. 2000. Geografia wyborcza Polski. Przestrzenne zróżnicowanie zachowań wyborczych Polaków w latach 1989 – 1998. GeopoliticalStudies vol. 7, IGiPZ PAN, Warszawa.

⁴ Polska Niezwykła. Województwa Wielkopolskie i Lubuskie, 2009. Wyd. Demart, Warszawa.

Poszerzono zakres ochrony środowiska. Istotną okolicznością było włączenie Polski w struktury Unii Europejskiej, z czym wiążą się ostatnio sformułowane nowe założenia polityki rozwoju. W skali globalnej toczy się dyskusja o zmianach klimatu, zakresie eksploatacji zasobów naturalnych i stosowania poszczególnych nośników energii, z czym wiąże się zagadnienie transformacji energetycznej ([Sprawiedliwa Transformacja](#)).

Wszystkie te okoliczności stanowią dla Aglomeracji Konińskiej poważne wyzwania, ale i szanse na ukształtowanie nowej drogi rozwoju, wykorzystującej unikalne możliwości i zasoby terytorium.

1.3. Podstawowe informacje o samorządach tworzących Aglomerację Konińską

- Powiat Koniński

Historia tej jednostki administracyjnej sięga II połowy XIV w., jednak kształtowanie powiatu było procesem długotrwałym⁵. Powiat początkowo obejmował w przybliżeniu obszar dzisiejszych powiatów konińskiego i kolskiego oraz częściowo słupeckiego i tureckiego, przynależąc do tej części Wielkopolski, która ośrodek administracyjny miała w Kaliszu. Za czasów I Rzeczypospolitej było to województwo kaliskie, w czasach zaborów po 1795 r. departament kaliski, a po 1815 r., w ramach Królestwa Polskiego, gubernia kaliska. W 1867 r. zmniejszono terytorium powiatu przez utworzenie powiatów: kolskiego, słupeckiego i tureckiego. W 1870 r., w ramach reperkusji po Powstaniu Styczniowym, utrata praw miejskich dotknęła miasteczka powiatu: Golinę, Kleczew, Ślesin, Sompolno, Kazimierz Biskupi, Skulsk. Decyzja ta spowodowała zahamowanie rozwoju społeczno-gospodarczego tych ośrodków. W ramach Drugiej Rzeczypospolitej powiat koniński wchodził w skład województwa łódzkiego do 1938 r. W międzyczasie, w 1932 r. ponownie połączono powiat koniński ze słupeckim. 1 kwietnia 1938 r. powiat włączono w obręb województwa poznańskiego. W kolejnym roku odłączono Tuliszków z częścią gminy oraz gminę Władysławów.

Po II wojnie światowej powiat koniński wszedł w skład województwa poznańskiego. W 1955 r. odtworzono powiat słupecki. W 1975 r. utworzono województwo konińskie, które istniało do końca 1998 r. Od 1999 r. powołano ponownie powiat koniński w obecnym kształcie, a więc z gminami Sompolno i Wierzbiniek, które należały uprzednio odpowiednio do powiatów: kolskiego i radziejowskiego.

- Miasto Konin

Konin to średniej wielkości miasto we wschodniej Wielkopolsce, położone na obu brzegach Warty w Dolinie Konińskiej. Zajmuje powierzchnię 82 km². Na południe od miasta przebiega autostrada A2, będąca częścią międzynarodowej trasy Berlin-Moskwa

---

⁵ <https://powiat.konin.pl/rys-histeryczny> [dostęp: 5.04.2022 r.]

(E20) zapewniająca dobrą komunikację zarówno z Poznaniem (100 km), jak i Warszawą (219 km). Z północy na południe miasto przecina także droga krajowa nr 25 (Bydgoszcz-Kalisz). Konin leży w stosunkowo niewielkiej odległości do trzech portów lotniczych (Poznań 106 km, Łódź – 126 km, Bydgoszcz – 122 km). Przez Konin przebiega magistrala kolejowa Berlin-Moskwa. W latach 1975-1998 miasto pełniło funkcje stolicy województwa konińskiego. Obecnie miasto na prawach powiatu, siedziba administracji samorządowej szczebla powiatowego, ośrodek Konińskiego Zagłębia Węgla Brunatnego. Najwyższą liczbę ludności – 83 426 osób odnotowano w 1998 r., w kolejnych latach liczba ta systematycznie spadała. Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe na dzień 14.03.2022r to 66.981 osób i 1708 osób z zameldowaniem tymczasowym.

Potencjałem miasta jest rozwinięty sektor pozarządowy i współpraca z administracją oraz dobra jakość usług publicznych. Na terenie miasta działa około 200 organizacji pozarządowych. Większość usług publicznych w mieście zapewniają spółki, instytucje i zakłady podlegające miastu.

Konin charakteryzuje dobra dostępność i szeroka oferta szkół średnich, w których uczy się ponad 7 tys. osób. Prowadzone są innowacyjne działania i projekty na rzecz zmian edukacji. Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczebności odpowiedniej grupy wiekowej jest ponad dwukrotnie wyższa niż średnio w grupie porównawczej (32,6% do 15,9%), sytuacja ta występuje również w grupie szkół technicznych. Miasto posiada Strategię Rozwoju Miasta na lata 2020-2030, która jest aktualizowana.

Konin ma wiele walorów naturalnych – zieloną pradolinę w centrum, rzekę, jeziora oraz wody termalne. Tożsamość miejsca zbudowana jest obecnie na skojarzeniach związanych z generowaniem energii. Dzięki zasobom naturalnym, dotychczas przeprowadzonym działaniom oraz projektom zaplanowanym w Nowej Ścieżce Rozwoju, Konin ma szansę stać się dobrze prosperującym centrum energii odnawialnej i dobrym miejscem do życia i rozwoju dla swoich mieszkańców. Na terenie miasta utworzono liczne formy ochrony przyrody - 2 obszary Natura 2000, 2 obszary chronionego krajobrazu, 5 pomników przyrody, jest także 6 parków oraz ok. 300 ha lasów.

Konińska Starówka pełna jest pamiątek historii nawarstwionych od czasów średniowiecza i to tu znajduje się znacząca część zabytków Konina. Cenny jest układ urbanistyczny z czasów lokacji miasta. W mieście funkcjonuje około dziesięciu miejsc, które udostępniają bazę noclegową. Konin oferuje mieszkańcom nowoczesne i dobrze wyposażone obiekty sportowe, w których można uprawiać wiele dyscyplin. Obok futbolu, kolarstwa i piłki ręcznej są tu wyjątkowo dobre warunki do rozwoju szermierki, koszykówki, boksu, pływania, a także bardziej elitarnych jak żeglarstwo, szachy czy karate. W Koninie znajdują się: 2 kryte baseny, 4 kąpieliska, 3 stadiony, 3 hale sportowe, pawilon szermierczy, stadion lekkoatletyczny i zespół boisk, zespół kortów tenisowych. Konin od lat jest postrzegany głównie jako region o przewadze sektora energetycznego opartego na węglu brunatnym. Obecnie zmieniło się podejście do paliw kopalnych i nasz region stoi przed nieuchronną zmianą w tym zakresie. Samorząd miejski prowadzi

aktywną politykę informacyjną. Została wdrożona: wspólna identyfikacja, logo i kampania promująca idee miasta i strategicznego rozwoju – ZIELONE MIASTO ENERGII.

- Miasto i Gmina Golina

Golina to mały ośrodek usługowo-mieszkaniowy położony na obrzeżu Konińskiego Zagłębia Węgla Brunatnego w centralno-zachodniej części powiatu konińskiego, na skraju Pojezierza Kujawskiego. Gmina zajmuje obszar 99 km², zamieszkały przez 12,1 tys. osób, w tym 4,5 tys. w Golinie, i dzieli się na 18 sołectw i 3 osiedla. Przez terytorium gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne (drogowe i kolejowe) na linii Warszawa-Poznań, wraz z wjazdem na autostradę A2 w m. Sługocinek.

Golina jest gminą miejsko - wiejską o charakterze rolniczym, 73,8% gruntów stanowią użytki rolne, na których gospodaruje 2,3 tys. gospodarstw. Gmina posiada internetową sieć szerokopasmową, wodociągi, własną oczyszczalnię ścieków, systematycznie rozbudowywana jest sieć kanalizacji sanitarnej oraz gazowej.

Obszar Gminy jest bogaty w zabytki, przede wszystkim sakralne, a sama miejscowość Golina posiada historyczny rodowód i ciekawe obiekty kultury materialnej. Poprawia się estetyka Gminy, w co aktywnie włączają się szkoły, samorządy wiejskie, organizacje społeczne, a przede wszystkim mieszkańcy, upiększający swoje obejścia.

Do ciekawszych obiektów zabytkowych na terenie Gminy należą:

- Kościół św. Jakuba Apostoła
- Park i dwór szlachecki - klasycystyczny obiekt z XIX wieku, położony w parku krajobrazowym
- Kościół parafialny p.w. św. Mateusza w Myśliborzu - kościół gotycki z początku XVI wieku.
- Kościół – Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Kawnicach

Na terenie gminy 107,2 ha zajmują parki krajobrazowe a 3465 ha obszary chronionego krajobrazu, które posiadają wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze. Do obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych należy Dolina Warty, gdzie występują niezmeliorowane, naturalne obszary torfowiskowe, stanowiące jedno z największych w Polsce i Europie miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych.

Celom turystycznym służyć może również Puszcza Bieniszewska, na której skraju leży Jezioro Głódowskie o powierzchni 54 ha.

W ostatnich latach w gminie Golina dynamicznie rozwijało się jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe. Powstało wiele nowych osiedli. Życie kulturalne gminy koncentruje się przede wszystkim wokół działalności Domu Kultury i Biblioteki Publicznej w Golinie.

- Gmina Grodziec

Gmina Grodziec jest położona w południowej części powiatu konińskiego przy drodze wojewódzkiej nr 443 Jarocin-Tuliszków. Po raz pierwszy wzmiankowana w dokumencie z 1394 r. Historycznie związana z rodem Kwileckich, dla których Grodziec stanowił od 1872 roku jedną z siedzib Rodziny. Obszar o powierzchni 117 km²

zamieszkuje obecnie około 5100 mieszkańców. Sieć osadniczą tworzy 30 miejscowości, w tym 18 wsi sołeckich. Sieć dróg publicznych liczy ponad 135 km. Gospodarka gminy ma charakter rolniczy. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 6,5 tys. ha. W gminie jest ok. 1070 indywidualnych gospodarstw rolnych, a w CEIDG zarejestrowanych 255 podmiotów aktywnych, dla których głównym miejscem prowadzenia działalności jest Gmina Grodziec. Jest to miejsce przyjazne dla mieszkańców i turystów. Zachodnia część obszaru gminy leży w granicach „Pyzderskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu”. Urokliwe zakątki przyrodnicze i zabytki kulturalne oraz sukcesywnie rozbudowywana infrastruktura rekreacyjno-sportowa zachęcają do odwiedzenia i zamieszkania. Największym lokalnym bogactwem jest nieskażona przyroda i lasy zajmujące 38% powierzchni, którymi zarządzają Lasy Państwowe-Nadleśnictwo Grodziec z siedzibą w Grodźcu. Dogodne warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku stwarza Ośrodek Edukacji Leśnej w Grodźcu oraz grodziecki park krajobrazowy z pomnikami przyrody i zabytki:

- barokowy Kościół Parafialny pw. św. Michała Archanioła w Królikowie,
- zespół pałacowo-parkowy w Grodźcu (pałac, oficyna),
- Kościół Parafialny pw. św. Wojciecha w Grodźcu (XIX w.),
- zespół dworski w Biskupicach wraz z parkiem dworskim z połowy XIX wieku.

Przez Gminę Grodziec przebiega na odcinku około 6 km oznakowany, rowerowy szlak turystyczny pod nazwą „Rowerowa szóstka” (łączy 6 gmin, o dł. 100 km) oraz oznakowany szlak konny. Od 2021 r. w ramach projektu „Samorzady i Lasy Państwowe – razem dla grodzieckiej przyrody” dla miłośników aktywnego wypoczynku na wyznaczonych szlakach powstały terenowe punkty postojowe, wiaty piknikowa oraz wiaty przystankowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

- Gmina Kazimierz Biskupi

Gmina przemysłowo-rolnicza położona w środkowej części powiatu⁶. Sieć osadniczą tworzy 18 sołectw. Obszar gminy wynosi 108 km² i zamieszkuje tu 11,5 tys. osób.

Kazimierz Biskupi założony został prawdopodobnie przez Kazimierza Odnowiciela w połowie XI wieku. Od około 1237 r. do 1504 r. był własnością biskupów lubuskich. Pod koniec XIII wieku uzyskał prawa miejskie, utracone w 1870 roku. W czasie II wojny światowej na terenie gminy doszło do eksterminacji ludności polskiej i żydowskiej.

Współczesny, powojenny rozwój tak Kazimierz Biskupi, jak i cała gmina zawdzięczają przede wszystkim Kopalni Węgla Brunatnego Konin. W 1962 roku rozpoczęto budowę pierwszej odkrywki KWB "Kazimierz" - pochłonęła ona północną część miasta z dworem, parkiem oraz zabudową mieszkalną do wysokości rynku.

Bogata historia Kazimierza – najstarszego miasta-sanktuarium Wielkopolski, ma swoje odzwierciedlenie w zachowanych zabytkach. Do najbardziej znanych zaliczają się:

---

⁶ Informacje ze strony <https://powiat.konin.pl/gmina-kazimierz-biskupi> [dostęp: 26.03.2022 r.]

- pierwotnie romański kościół św. Marcina z końca XII wieku, z zachowanymi elementami tak stylu romańskiego i gotyckiego,
- pobernardyński późnogotycki kościół Pięciu Braci Męczenników i św. Jana Chrzciciela, obecnie dom zakonny księży Misjonarzy Świętej Rodziny, którego budowę prowadzono w latach 1513-20,
- drewniany kościół św. Izaaka z 1783 roku znajdujący się na cmentarzu,
- zespół klasztorny Kamedułów z XVIII wieku w Bieniszewie.

Na terenie gminy znajdują się również wspaniałe zabytki przyrody - rezerваты Mielno, Sokółki, Bieniszew i Pustelnik występujące w kompleksie leśnym - Puszcza Kazimierska. Lasy te leśne akweny, jeziora Skąpe i Wściekłe stanowią naturalną bazę turystyki i wypoczynku.

Na terenach pokopalnianych powstało szereg obiektów rekreacyjno - sportowych, w tym lotnisko Aeroklubu Konińskiego, stadion, strzelnica i hala sportowa. Dużą aktywnością może pochwalić się Gminny Ośrodek Kultury w Kazimierzu Biskupim.

Gospodarka gminy od 1990 roku przeszła wielostronny proces transformacji. O przemysłowym charakterze gospodarki gminy decydowały eksploatowane złoża węgla brunatnego oraz zakłady stanowiące zaplecze górnictwa. Obecnie są to głównie usługi, szczególnie budowlane, oraz handel.

- Miasto i Gmina Kleczew

Gmina miejsko - wiejska położona w północno-zachodniej części powiatu konińskiego, obejmująca 20 sołectw⁷. Zajmuje powierzchnię 110 km², a w jej granicach administracyjnych znajduje się 47 miejscowości. Zamieszkała przez 10 tys. osób, z czego w Kleczewie mieszka 4,2 tys.

Miasto Kleczew założone zostało 12 stycznia 1366 roku na prawie magdeburskim na skrzyżowaniu ówczesnych szlaków handlowych. Przez wieki spełniało rolę lokalnego ośrodka administracyjno-gospodarczego. W okresie Powstania Styczniowego w Kleczewie i okolicy powstańcy stoczyli szereg potyczek z wojskami rosyjskimi. W 1870 r. władze carskie pozbawiły Kleczew praw miejskich, które miasto odzyskało w 1919 roku. W końcu XIX w. na terenie gminy obserwuje się ponowne ożywienie gospodarcze związane z budową lokalnej sieci kolei wąskotorowej i rozwojem przetwórstwa płodów rolnych.

Decydującym momentem dla miasta i gminy stało się rozpoczęcie wydobycia węgla brunatnego oraz usytuowanie w Kleczewie siedziby dyrekcji Kopalni Węgla Brunatnego Konin, największego zakładu przemysłowego Wielkopolski. Fakt ten stał się impulsem dla dynamicznego rozwoju Kleczewa, a także innych ośrodków na terenie gminy. Miasto i gmina należą do krajowej czołówki samorządów lokalnych pod względem wielkości inwestycji (w 2002 r. - 11 miejsce w ogólnokrajowym rankingu).

Przeszłość Kleczewa i terenów leżących w obecnych granicach gminy

---

⁷ Informacje ze strony <https://powiat.konin.pl/gmina-kleczew> [dostęp: 26.03.2022 r.]

dokumentują takie zabytki, jak:

- kościół parafialny w Kleczewie z połowy XIV wieku,
- kościół parafialny w Złotkowie z 1880 roku,
- kamieniczki w Kleczewie z XIX wieku;
- wiatrak koźlak z 1858 roku w Budziszawiu Kościelnym,
- budynek Sądu Grodzkiego w Kleczewie z 1928 r.,
- zespoły i parki podworskie w Dankowie, Marszewie, Budziszawiu Górnym, Nieborzynie i Sławoszewku.

Gmina dysponuje atrakcyjnymi terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi nad Jeziorem Budziszawskim. W samym mieście prężną działalność prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, a szerzej znanym zespołem jest Kapela Pod Rydłem. Znane są obchodzone corocznie w czerwcu Dni Kleczewa. W ostatnich latach obserwowany jest dynamiczny rozwój sportu, co umożliwiają stadion i hala sportowa.

- Gmina Kramsk

Gmina zajmuje obszar 132 km² i liczy ponad 11,3 tys. mieszkańców. Składa się z 30 sołectw. Nazwa Kramsk pochodzi od określenia krempa, krąpa – sucha wyniosłość stercząca ponad moczarami.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują ponad 75 proc. powierzchni, dominuje tu uprawa zbóż i kukurydzy, a także hodowla trzody chlewnej i bydła. Na terenie gminy działalność prowadzi 669 przedsiębiorców – większych i mniejszych. Nie brakuje tu terenów zielonych i ciekawostek przyrodniczych – znajdziemy między innymi ogromny gład narzutowy zwany „Olbrzymem Anielewskim”, z którym wiąże się lokalna legenda o Diabie Rogatko.

Sieć wodną gminy tworzą rzeki: Warta i Wiercica oraz kanał Grójecki i kanał Morzysławski. Krajobraz urozmaicają liczne stawy hodowlane. Na terenie pokopalnianym powstał też zbiornik wodny o powierzchni 41,8 ha. Przez gminę przebiegają piesze i rowerowe szlaki turystyczne. Aby zadbać o ekologię od 2019 roku samorząd bierze czynny udział w ogólnopolskim Programie „Czyste Powietrze”, który pozwala mieszkańcom na zdobycie dofinansowań do montażu nowoczesnych, przyjaznych środowisku rozwiązań grzewczych, ale też na wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie domów czy montaż paneli fotowoltaicznych.

Innym krokiem w stronę poprawy jakości życia mieszkańców było przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych.

Z myślą o mieszkańcach Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna organizują zajęcia artystyczne w wielu dziedzinach. Prężnie działa także Młodzieżowa Orkiestra Dęta oraz kilka zespołów, które zdobywają nagrody i wyróżnienia podczas przeglądów i konkursów w kraju i za granicą. W życie społeczne chętnie włączają się liczne stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich czy jednostki ochotniczych straży pożarnych.

Samorząd aktywnie stara się o pozyskiwanie środków zewnętrznych, zarówno na nowe rozwiązania techniczne – e-urząd, jak i na infrastrukturę. Kwota dofinansowania

pozyskana w latach 2020-2021 z różnych źródeł to około 17,5 mln złotych . Ciągłej rozbudowie podlegają gminne wodociągi, sieć kanalizacyjna i drogowa. Samorząd podjął też działania, by na terenie gminy, w Biechowach, powstał most w ramach rządowego programu „Mosty dla regionów”. Pierwsza umowa, na opracowanie dokumentacji, została podpisana w grudniu 2020 roku. Koszt budowy szacuje się na ok. 150 milionów złotych, a 80 proc. tej kwoty będzie pochodzić z budżetu centralnego. Długo wyczekiwana inwestycja bardzo ułatwi komunikację z miastem Konin, usprawni też pracę rolnikom posiadającym swoje pola po obu stronach rzeki Warty.

- Gmina Krzymów

Gmina leży we wschodniej części powiatu konińskiego, bezpośrednio sąsiaduje z Koninem. Obszar gminy wynoszący 93 km² zamieszkuje 8,1 tys. osób. Gmina podzielona jest na 21 sołectw. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 92, a w części południowej autostrada A2.

Część północna gminy leży w dolinie Warty, część południowa wchodzi w skład obszaru chronionego, który tworzą między innymi Pagórki Złotogórskie z najwyższym punktem - Złotą Górą - o wysokości 187 m n.p.m., na której znajduje się jeden z dwóch punktów widokowych - drewniano-stalowa konstrukcja, liczy niecałe 30 metrów wysokości. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu, dość mocno porośnięty lasami, który stwarza dobre warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Wspaniałe warunki dla grzybiarzy. Przez teren Pagórków Złotogórskich prowadzą piesze i rowerowe szlaki turystyczne.

Innymi godnymi zainteresowania miejscami są: Kościół w Krzymowie, Wykopaliska w Szczepidle, Żwirownia w Paprotni, po której powstało Centrum Sportów Ekstremalnych, z drugim punktem widokowym w gminie.

W gospodarce gminy dominującą znaczącą odgrywa rolnictwo. Użytki rolne zajmują 2,2 tys. ha z czego 2/3 stanowią grunty orne, a 1/3 łąki i pastwiska. Ze względu na słabe gleby przeważa uprawa żyta i ziemniaków (około 70% upraw). Hoduje się bydło i trzodę chlewną. W gminie funkcjonuje około 900 indywidualnych gospodarstw rolnych. Poza działalnością rolniczą działa ponad 800 firm.

- Miasto i Gmina Rychwał

Centralnym ośrodkiem gminy, położonej w południowej części powiatu, jest miasto Rychwał, gdzie następuje koncentracja funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz administracyjnej. Poza tym samorząd obejmuje 23 sołectwa.

Powierzchnia gminy Rychwał, równa 117,8 km², zamieszkiwana jest przez 8,2 tys. mieszkańców.

Przez gminę wiedzie odcinek drogi krajowej nr 25 w kierunku Kalisza.

Na terenie gminy funkcjonuje sześć szkół podstawowych, dwa przedszkola i jeden żłobek oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy i Środowiskowy Dom Samopomocy.

Wydarzenia kulturalne i sportowe koncentrują się w Rychwale, gdzie znajduje się Hala Widowiskowo-Sportowa zlokalizowana na Stadionie Miejskim. Hala pełni funkcje domu kultury, tutaj odbywa się większość wydarzeń kulturalnych i sportowych, jak choćby koncerty Orkiestry Dętej Quantum. Na terenie stadionu zaś odbywa się największa cykliczna impreza plenerowa w gminie czyli Rychwalia, które mają prawie dwudziestoletnią tradycję. Ważną cykliczną imprezą są Impresje Muzyczne czyli Piknik Orkiestr Dętych, w tym wydarzeniu uczestniczą orkiestry dęte z terenu całego kraju.

Na terenach wiejskich funkcjonuje sześć domów kultury i osiem remiz, które także pełnią funkcje świetlic wiejskich.

Wszyscy mieszkańcy mają dostęp do sieci wodociągowej. Tylko 27% mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej, która obejmuje większą część miasta Rychwał, nie obejmuje innych miejscowości.

Obok szeregu innych inwestycji, związanych z infrastrukturą drogową, wodno-kanalizacyjną, gmina realizuje wiele projektów mających na celu ochronę środowiska. Gmina Rychwał, nie tylko edukuje najmłodszych, chociażby poprzez utworzenie w każdej szkole i w przedszkolu zielonej klasy lekcyjnej, ale także realizuje duże projekty inwestycyjne z zakresu OZE. Gmina Rychwał inwestuje w odnawialne źródła energii - od 2016 r. na terenie gminy powstało 6 instalacji fotowoltaiczne na obiektach użyteczności publicznej i 199 instalacji dla gospodarstw domowych dofinansowanych w ramach projektów unijnych realizowanych przez gminę Rychwał.

Gmina stawia także na rozwój usług społecznych – w 2021 r. uruchomiono tu Centrum Usług Społecznych. Ponadto wspierane są podmioty ekonomii społecznej. Spółdzielnia Socjalna PORYW, której współzałożycielem jest gmina Rychwał, realizuje wiele zadań zleconych przez Gminę, uzupełniając swoim działaniem spółkę komunalną: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale.

- Gmina Rzgów

Gmina Rzgów położona w południowo – zachodniej części powiatu konińskiego zajmuje obszar 104,8 km², który zamieszkuje ponad 7200 ludności. Gmina leży 100 km od międzynarodowego lotniska w Poznaniu, ok. 15 km od kolei w Koninie oraz 200 km od stolicy Polski – Warszawy, na trasie autostrady A2 (jednak bez węzła na terenie gminy).

Gmina leży w całości w dolinie rzeki Warty, co niewątpliwie umożliwia inwestowanie w infrastrukturę turystyczną. Poza powyższymi, gmina posiada również atrakcyjne tereny rolnicze dostarczające dużą ilość różnorodnych płodów rolnych i produkcji zwierzęcej, co umożliwia inwestycje o charakterze rolno – spożywczym.

Na terenie gm. Rzgów wyznaczone szlaki turystyczne: rowerowe, piesze, konny „Podkuta Szóstka” o łącznej długości 118 km. Przez gminę przebiega na długości ok. 15 km szlak wodny, stanowiący część Wielkiej Pętli Wielkopolski z przystanią w Sławsku.

Za działania proekologiczne w Ogólnopolskich Konkursach Ochrony Środowiska Gmina Rzgów została nagrodzona i wyróżniona min. za ekologiczne oczyszczalnie

ścieków, budowę kotłowni na biomasę.

Gmina realizuje wiele zadań, które mają na celu poprawę warunków uprawiania sportu i rekreacji.

W ostatnim czasie w gminie Rzgów realizowanych jest wiele inwestycji proekologicznych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

W gminie bardzo ważne są również wszystkie organizacje pozarządowe: Ochotnicze Straże Pożarne, Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich oraz wszelkie inne stowarzyszenia. Od ponad 100 lat funkcjonuje tu Orkiestra Dęta OSP Rzgów, od 6 lat ważne wydarzenia uświetnia Chór Dominium ze Sławska.

Ciekawostką są obiekty historyczne i zabytkowe tj. sakralne z XVI-XVII w. oraz Pałac w Sławsku z XVIII w., Izba Pamięci poświęcona lokalnej pisarce – Zofii Urbanowskiej w Kowalewku oraz liczne pomniki przyrody

- Gmina Skulsk

- Aktywni z Natury

- Na skraju Wielkopolski, w powiecie konińskim leży Gmina Skulsk. Malownicze tereny, bogactwo jezior oraz wspaniała przyroda sprawiają, że większość terenów Gminy znajduje się w granicach Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Tędy wiódł kiedyś Szlak Bursztynowy. Tutaj wśród żyjących świadków dawnych czasów spotkać można ślady istnienia skulskiego lokalnego języka – kminy ochweśnickiej. Skulscy Ochweśnicy to wędrowni malarze i sprzedawcy religijnych obrazów, jako pierwsi stworzyli własną unikatową gwarę, wędrowali po odległych krajach sprzedając obrazy, a z biegiem lat także inne przedmioty. To na terenie Gminy Skulsk, w miejscowości Mielnica Duża został utworzony w roku 1978 przez dr Piotra Janaszka, znany Ośrodek Rehabilitacji dla Dzieci i Młodzieży. Z jego inicjatywy powstała także „Fundacja Mielnica” - jedna z pierwszych organizacji pozarządowych w Polsce zajmujących się niesieniem pomocy osobom niepełnosprawnym. Tutaj, według legendy urodzili się Piast oraz Rzepicha – pierwsi legendarni założyciele Państwa Polskiego. Według innej legendy założycielem i fundatorem kościoła na Skulskiej Kępie był pierwszy koronowany władca Polski Bolesław Chrobry, który w miejscu objawienia się Matki Bożej Bolesnej wybudował kaplicę.

- Jedną z największych atrakcji turystycznych Gminy Skulsk jest Kanał Warta – Gopło, licznie uczęszczany odcinek szlaku wodnego zwanego Wielką Pętlą Wielkopolski (dł. 690 km). Ten doskonale położony szlak, biegnący w centrum Polski przez tereny historyczne i bogate kulturowo, stanowi o potencjale turystycznym Gminy Skulsk.

- Miasto i Gmina Sompolno

- Gmina Sompolno jest dobrze skomunikowanym obszarem na terenie środkowej Polski (80 km od geometrycznego środka Polski). Przecinające się drogi wojewódzkie 266 i 263 to ważne dla regionu szlaki komunikacyjne. Ukształtowanie terenu warunkuje również rozwój gospodarczy gminy. Sprzyjające warunki do rozwoju mają tu sady owocowe oraz prężnie rozwija się hodowla bydła mlecznego. Położenie gminy Sompolno

na skraju ostatniego zlodowacenia powoduje występowanie licznych jezior polodowcowych oraz mniejszych zbiorników wodnych. Występowanie na terenie gminy dwóch zlewni rzek Warty i Noteci jest bardzo wyraźnie widoczne w skutkach działalności odkrywek węgla brunatnego. Na ukształtowanie terenu gminy w ostatnich latach duży wpływ miało powstanie zwałowiska zewnętrznego Kopalni Konin oraz powstały po zakończeniu wydobywania węgla zbiornik wodny o obszarze ok. 400 ha. Wytworzony wokół niego swoisty mikroklimat sprzyja szybkiemu powrotowi upraw polowych na tereny pokopalniane. Jest to również magnes przyciągający potencjalnych mieszkańców do nabywania działek budowlanych na tymże obszarze.

Sompolno jako centralny punkt gminy skupia w swoich granicach największą ilość mieszkańców. Dla zaspokajania ich potrzeb funkcjonuje duża szkoła podstawowa z dwiema salami sportowymi zlokalizowana obok boiska typu „Orlik”. Tuż obok mieści się funkcjonalne przedszkole. Nieopodal w ramach prywatnej działalności otworzono żłobek dla najmłodszych. Za opiekę zdrowotną odpowiedzialne są dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej ulokowane w centrum miasta. W granicach miasta mieści się również szkoła ponadpodstawowa o profilach nauczania dostosowywanych do zmieniających się warunków rynku pracy. Placówki sieci handlowych znakomicie uzupełniają mniejsze, lokalne punkty handlowe w przeważającej większości prowadzone przez rodzimych mieszkańców gminy.

W Sompolnie korzystne warunki dla odpoczynku stworzono w klimatycznym parku zlokalizowanym pomiędzy zabytkowymi budynkami sakralnymi. Całość oferty edukacyjnej, handlowej i rekreacyjnej została powiązana licznymi odcinkami ścieżek rowerowych usytuowanych na terenach po byłej trasie kolei wąskotorowej. W Sompolnie wciąż żywa jest pamięć o historycznych uwarunkowaniach życia w mieście. Sompolno to przecież miasto trzech kultur żyjących ze sobą przez długi okres czasu w harmonijnej symbiozie. Przykładem na to jest współistnienie w małej odległości od siebie trzech świątyń reprezentujących trzy wyznania religijne. Dbłość o ich stan techniczny, wizualny i użytkowy to przede wszystkim zasługa obecnych i dotychczasowych właścicieli. W Sompolnie funkcjonują dwie instytucje kultury, posiadające liczne instrumenty pozwalające na wypełnienie tego obszaru potrzeb społeczeństwa. Od niedawna do tego grona dołączyło kameralne kino. Dla starszych utworzono Klub Seniora skupiający osoby potrzebujące wsparcia z możliwością zastosowania wielu terapii niezbędnych dla realizowania szeroko pojętej opieki nad osobami starszymi.

Misją Gminy Sompolno a przede wszystkim władz samorządowych jest dążenie do osiągnięcia takiego stanu rozwoju gminy, który pozwoli konkurować małemu miastu z większymi ośrodkami miejskimi. Należy tak wykorzystać potencjał lokalizacyjny, przyrodniczy i kulturowy aby każdy kto zechce osiedlić się w Sompolnie znalazł tutaj miejsce dogodnej pracy, spokojnego odpoczynku i zaspokojenia wyższych potrzeb kulturalnych czy sportowych. Wszystko to jest możliwe do osiągnięcia dzięki mądrym i przemyślanym decyzjom zarządzających ukierunkowanych na dalekosiężny rozwój miasta i gminy. Priorytetem w zarządzaniu musi stać się dobro jednostki, która ma stać

się fundamentem budowania nowej przyszłości Gminy Sompolno.

- Gmina Stare Miasto

Gmina Stare Miasto zajmuje 98 km², a liczba ludności przekracza tu 12,5 tysiąca. Przebieg przez gminę autostrady A2 z dwoma węzłami: Modła i Konin-Wschód (Żdźzary) oraz sąsiedztwo z miastem Konin to czynniki, które pozwoliły osiągnąć gminie dynamiczny rozwój gospodarczy. Duże powierzchnie uzbrojonych terenów inwestycyjnych przy autostradzie oraz współpraca z inwestorami spowodowały, że Gmina Stare Miasto stała się idealnym miejscem pod inwestycje dla wielu firm.

Samorząd zachęca i przyciąga nowych inwestorów tworząc dla nich atrakcyjne oferty gruntów oraz proponując ulgi i zwolnienia podatkowe. Istotnym elementem sukcesu jest współpraca i wspieranie inwestorów w procesie inwestycyjnym, kompetentne doradztwo i szybkość załatwiania spraw administracyjnych. Całość składa się na szeroko rozumiany dobry klimat dla biznesu.

Dzięki skuteczności tej polityki, samorząd konsekwentnie realizuje inwestycje infrastruktury technicznej zarówno dla potrzeb lokalnej społeczności, jak i dla wspierania potencjału inwestycyjnego. Wraz z rozwojem gospodarczym, priorytetem gminy Stare Miasto jest podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności. Gmina może pochwalić się dużymi osiągnięciami w zakresie wspierania inicjatyw lokalnych i rozwoju społecznego, kładąc nacisk na rozwój kultury, edukacji, rekreacji i sportu. Osiąga to poprzez budowę bazy edukacyjnej, boisk, placów zabaw oraz organizację wielu imprez kulturalnych i sportowych. Te ostatnie realizowane są również we współpracy z gminami partnerskimi z Niemiec, Czech, Ukrainy i Polski. Powyższe działania przyczyniają się do wzrostu jakości życia mieszkańców oraz czynią gminę atrakcyjną dla osób, które chciałyby się osiedlić na jej terenie, dzięki czemu od ponad dekady gmina rokrocznie notuje dodatnie saldo migracji ludności.

Tereny gminy charakteryzują się malowniczym krajobrazem, na który składają się piękne obszary leśne, różnorodna roślinność, obszary bagienne, równinne i pagórkowate. Urodę krajobrazu urozmaica również zbiornik retencyjny na rzece Powie, umiejscowiony w naturalnym zagłębieniu wokół rzeki. Na terenie gminy występuje kilka ciekawych szlaków rowerowych. Jednym z bardziej interesujących pod względem edukacji i promocji jest czarny szlak rowerowy „Szlak przez Trójkę”, o długości około 21 kilometrów. Na jego trasie znajdują się m.in. staromiejski kościół św. Ap. Piotra i Pawła zXIII wieku, gospodarstwa agroturystyczne, zabytkowe domy, park z klasycystycznym dworem Bronikowskich z 1820 roku w Żychlinie, w którym gościł Fryderyk Chopin. Przez teren gminy przebiega także szlak konny o długości około 120 km.

Gmina dba o promocję na zewnątrz poprzez obecność na wielu imprezach targowych o charakterze inwestycyjnym i gospodarczym. W ramach promocji skierowanej do mieszkańców wydawany jest kwartalnik informujący mieszkańców o bieżących wydarzeniach gminnych. Samorząd bierze udział w licznych konkursach zdobywając uznanie władz państwowych, niezależnych organizacji i mediów.

- Miasto i Gmina Ślesin

Gmina Ślesin położona jest na Pojezierzu Wielkopolskim, na szlaku komunikacyjnym Kalisz – Bydgoszcz. Pod względem liczby ludności - to największa gmina Powiatu Konińskiego.

Charakterystyczną częścią gminy jest linia jezior na szlaku Wielkiej Pętli Wielkopolski, który pozwala na żeglugę trasą liczącą 688 km. Inwestycje w infrastrukturę wodną stawiają Ślesin na pierwszym miejscu pod względem przygotowania warunków do wypoczynku i rekreacji, a tym samym rozwoju turystyki. To właśnie ta sfera zdefiniowana została jako jeden z priorytetów strategii rozwoju Gminy. Położone nad jeziorami hotele, ośrodki wypoczynkowo – rekreacyjne jak i gospodarstwa agroturystyczne cieszą się zainteresowaniem przyjezdnych niezależnie od pory roku.

Obecna władza kontynuuje koncepcję rozwoju w kierunku poszerzania oferty, a tym samym poprawy jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Trwały wzrost gospodarczy nie jest możliwy bez inwestycji. Dlatego szanse rozwoju gospodarczego Gminy Ślesin oceniać można m.in. na podstawie zakresu i rodzaju prowadzonych inwestycji, dokonywanych przez wszystkich inwestorów, a nie tylko inwestycji dokonywanych przez samą gminę.

Od paru lat wielu mieszkańców i turystów korzysta z inhalacyjnej mocy tężni solankowych, przy których rozbudowano parking oraz powstał dobrze wyposażony plac zabaw dla dzieci. W 2019 roku powstała na brzegu jeziora największa plaża w Powiecie Konińskim, która mierzy w chwili obecnej ponad 400 m. Trzy kąpieliska na terenie Gminy Ślesin pozwalają bezpiecznie wypoczywać nad wodą. Wszystkie działania, które podejmuje Gmina Ślesin mają jeden cel: poprawę warunków życia mieszkańców i stworzenie silnego centrum turystycznego rozpoznawalnego w całym kraju.

Gospodarka gminy jest zróżnicowana ma charakter rolniczo–turystyczno-przemysłowy i to wyróżnia Gminę Ślesin spośród pozostałych gmin powiatu konińskiego. Oryginalnym zabytkiem miasta jest Łuk Triumfalny z orłem napoleońskim wzniesiony według miejscowej tradycji w roku 1812 przez mieszczan ślesińskich na cześć cesarza Napoleona.

We wsi Licheń Stary, usytuowanej około 9 km od Ślesina znajduje się znane w Polsce i coraz szerzej poza granicami kraju Sanktuarium Maryjne, będące celem pielgrzymek wiernych. Rangę Sanktuarium podnosi budowana od 1995 r., a konsekrowana w czerwcu 2004 roku pięcionawowa bazylika o całkowitej powierzchni 10 000 m². Jest to obecnie największa świątynia w Polsce, ósma w Europie i dwunasta na świecie.

Ślesin to również bogata oferta kulturalna. W okresie letnim oferujemy koncerty największych gwiazd polskiej sceny, zapraszamy na wernisaże i festiwale kulinarne. Największą imprezą organizowaną przez Gminę są „Dni Ślesina - Stykłowa nad Dylą” przypadające zawsze w pierwszy weekend lipca. Dwudniowa impreza przyciąga kilkanaście tysięcy uczestników. Sukcesem jest, że corocznie odnotowujemy większe

zainteresowanie tym wydarzeniem. Dodatkowo Gmina realizuje to przedsięwzięcie z ogólnopolskimi stacjami radiowymi co zwiększa jej atrakcyjność i skutecznie promuje Ślesin w całym kraju.

Gmina Ślesin to gmina dbająca o zrównoważony rozwój. Samorząd w swych działaniach skupia się na czterech priorytetowych obszarach: turystyce, przedsiębiorczości, rolnictwie oraz poprawie warunków życia jego mieszkańców.

- Gmina Wierzbinek

Gmina Wierzbinek położona jest w północno-wschodniej części powiatu konińskiego, na styku Wielkopolski i Kujaw. Na terenie gminy znajduje się kilka małych jezior (Mielno, Zakrzewek) i Kanał Ślesiński. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Gdynia – Katowice, z nieużytkowaną obecnie stacją kolejową w Zaryniu. Liczba ludności gminy wynosi 7216 osób a powierzchnia 147,6 km², przez co gęstość zaludnienia gminy jest niska i wynosi 48,9 os./km².

Gmina Wierzbinek ma charakter rolniczy, użytki rolne stanowią 80% powierzchni gminy. Dominującą rolę odgrywają gospodarstwa tradycyjne, gdzie oprócz popularnych upraw spotyka się uprawy warzyw i ziół, w tym tymianku, majeranku i mięty. Około 3% obszaru gminy stanowią użytki kopalne. Obszar eksploatacji i przekształceń obejmuje teren położony w centralnej części gminy, w osi wyznaczonej przez miejscowości Boguszyce – Tomisławice i na tym obszarze prowadzona jest działalność związana z górnictwem odkrywkowym węgla brunatnego (Odkrywka Tomisławice eksploatowana przez PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.). Przez gminę przepływa rzeka Noteć i jej prawobrzeżny dopływ – Pichna. Walory środowiska przyrodniczego sprawiły, że wyznaczone obszary i obiekty objęto ochroną prawną. Jest to m.in. obejmujący wschodnią część gminy Goplańsko-Kujawski Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na terenie gminy można zobaczyć liczne gatunki roślin i zwierząt chronionych. Obecność zimorodków, czapli, remizów, a także borsuków i jenotów świadczy o czystym środowisku naturalnym. Grunty leśne na terenie gminy stanowią 13%, są głównie lasy mieszane z przewagą sosny.

Samorząd gminy przywiązuje dużą wagę do lokalnej historii. Pamięta się o bohaterach narodowych i ważnych postaciach lokalnej społeczności. W Ruszkowie, w miejscu bitwy z Rosjanami podczas powstania styczniowego, powstał pomnik powstańców. Przed pałacem w Wierzbinku jest obelisk upamiętniający tych, którzy zginęli w okresie II wojny światowej. Na terenie gminy znajdują się następujące zabytki:

- w Sadlnie –kościół neogotycki pw. św. Mikołaja z lat 1855-1856 (obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z II połowy XVIIIw.; płyta nagrobna Jana z Ruszkowa zm. 1566 r. z płaskorzeźbą rycerza; dzwonnica w kształcie krosna mieszcząca dzwon z 1648 r.),
- w Mąkoszynie –zespół kościoła pw. Matki Boskiej Jasnogórskiej obejmujący kościół murowany z lat 1916-1917; drewnianą plebanię z przełomu XIX i XX w. oraz murowane czworaki z połowy XIX w.,

- w Wierzbinku –zespół pałacowo-parkowy z połowy XIX w.,
- w Kryszkowicach –pozostałości zespołu dworskiego; park z połowy XIX w. i gorzelnia murowana z 1908 r.

Na terenie gminy działa Gminna Orkiestra Dęta oraz zespoły ludowe: Na swojską nutę, Kalinianki i Echo Kujaw. Działają one w ramach Gminnego Ośrodka Kultury w Wierzbinku. Drugą placówką jest Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbinku z filiami w Morzyczynie, Sadlnie i Zaryniu. Bazę oświatową stanowi 5 szkół podstawowych oraz Gminne Przedszkole „Żabka” w Wierzbinku. Od 1990 roku corocznie w pierwszy dzień Zielonych Świątek obchodzone są Dni Wierzbinka, od 1998 roku połączone z Ogólnopolskimi Targami Wierzby i Wikliny SALIX. Impreza organizowana na terenie zabytkowego kompleksu pałacowo-parkowego przyciąga tysiące osób. Targi to wizytówka gminy, ponieważ znane są nie tylko w regionie konińskim i Wielkopolsce, ale także w całym kraju. Przy okazji Targów SALIX od 2010 roku odbywa się konferencja historyczna, na podstawie której wydawane są zeszyty naukowe. Gmina Wierzbinek jest znana z aktywności samorządowej. Samorząd jest jednym z najaktywniejszych

w Wielkopolsce w zakresie pozyskiwania wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych, przede wszystkim z funduszy unijnych.

- Gmina Wilczyn

Gmina Wilczyn to jedna z mniejszych gmin powiatu konińskiego, liczy ok. 6 050 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 83,1 km² (w tym lasy – 854 ha i jeziora – 345,2 ha). Podzielona jest na 17 sołectw. Obszar ma charakter rolniczo-turystyczny.

Wilczyn to dawniej stare gniazdo rodu Wilczyńskich, którzy założyli tu kościół parafialny już na początku XIV wieku. Na początku XVI wieku Wilczyn był miastem.

W Wilczynie znajdują się dwa zabytkowe kościoły: kościół pw. św. Urszuli – świątynię z cegły, w stylu gotyckim, wzniesiono w 1566 roku i kościół drewniany, z 1781 roku.

Interesujące zabytkowe obiekty znajdują się również w Kopydłowie i w Kopydłótku przy trasie z Kleczewa do Wilczyna: zespół pałacowo-parkowy w Kopydłótku z drugiej połowy XIX wieku i pałac w Kopydłowie z przełomu XIX i XX wieku.

Ok. 4 km od Wilczyna, przy Jeziorze Kownackim, niedaleko wsi Mrówki, znajduje się dobrze zachowane grodzisko stożkowate, otoczone fosą. Miejskowa tradycja wiąże obiekt dopiero z czasami wojen napoleońskich, dlatego potocznie bywa on nazywany „Kopcem Napoleońskim”, w istocie jest jednak znacznie starszy.

W roku 1973 gródek został zamieniony na skansen archeologiczny. Na dwóch kondygnacjach wieży znajduje się niewielka ekspozycja, na której można obejrzeć część z odkrytych zabytków. Najwyższe piętro służy jako platforma widokowa.

O atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej gminy Wilczyn w ogromnym stopniu decydują malowniczo położone, otoczone lasami, czyste jeziora: Wilczyńskie (powierzchnia 173,8 ha) i Suszewskie (powierzchnia 81,7 ha). Oba jeziora leżą w granicach Powidzkiego Parku Krajobrazowego. Jezioro Kownackie (powierzchnia 89,7

ha) leży w granicach Powidzko- Bieniszewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Dodatkowym atutem gminy są odznaczające się dużym zróżnicowaniem typów siedliskowych oraz urozmaiconym i często starym drzewostanem lasy otaczające jeziora oraz atrakcyjna rzeźba terenu. Niektóre obszary na terenie gminy stanowią ważną ostoję dla rodzimych gatunków flory i fauny. Charakterystyczne dla gminy jest duże bogactwo ptaków. Można tu spotkać perkozy, żurawie, a także remizy.

W gminie Wilczyn powstało ok. 10 km ścieżek rowerowych, które połączone zostały z trasą rowerową przebiegającą przez teren Powidzkiego Parku Krajobrazowy liczącą łącznie 220 km. Ponadto utworzona została ścieżka dydaktyczna w Powidzkim Parku Krajobrazowym, umożliwiającą zapoznanie się z wybranymi gatunkami flory i fauny oraz wybranymi ekosystemami Powidzkiego Parku Krajobrazowego oraz innymi atrakcjami gminy.

2. DIAGNOZY TEMATYCZNE - WPROWADZENIE

Do wsparcia analizy obszaru partnerstwa i poszczególnych gmin wykorzystano głównie dane zgromadzone w Banku Danych Lokalnych GUS (BDL GUS) oraz Monitorze Rozwoju Lokalnego (MRL). Jest to narzędzie pozwalające na ocenę potencjału społecznoekonomicznego obszaru porozumień terytorialnych oraz poszczególnych gmin w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju.

Monitor Rozwoju Lokalnego będąc narzędziem do analiz, służy do przygotowania diagnozy stanu obszaru, rozpoznania i oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (specjalistyczna forma analizy SWOT).

2.1. Metodyka⁸

Monitor Rozwoju Lokalnego wykorzystuje wyłącznie oficjalne dane statystyczne. Ich źródłem jest GUS lub Ministerstwo Finansów. Dane zbierane są dla wszystkich gmin w Polsce. Obejmują one informacje począwszy od 2013 roku. Mają zatem charakter zupełny i w pełni porównywalny. Na podstawie zebranych danych skonstruowano 152 wskaźniki (ich liczba może się zmienić wraz z rozwojem narzędzia). W większości wskaźniki charakteryzują zjawiska lub działania w danym roku. Część wskaźników ma charakter średniej kroczącej 3-letniej. Dotyczy to przede wszystkim danych finansowych oraz niektórych wskaźników charakteryzujących się dużą i skokową zmiennością. W ten sposób zestaw danych lepiej wskazuje tendencje niż stan w danym roku.

Głównym punktem odniesienia analizy jest średnia z grupy porównawczej, przyjęta jako wartość charakteryzująca całą grupę jednostek o zbliżonej charakterystyce funkcjonalnej i uwarunkowaniach rozwojowych. Przedmiotem analizy (prezentacji) jest różnica między wartością wskaźnika dla danej jednostki oraz średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej oraz odpowiednio - różnica między dynamiką zmian odnotowanych w gminie i w grupie porównawczej.

Wskaźniki, dla uzyskania ich porównywalności, poddano standaryzacji. W tym celu:

- (1) obliczono różnicę między wartością wskaźnika dla badanej gminy oraz średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej;
- (2) różnicę tą podzielono przez odchylenie standardowe wartości wskaźnika w grupie porównawczej.

Wynik tej procedury pokazuje o ile wartość wskaźnika w badanej gminie różni się od średniej, przy czym różnica ta (in plus lub in minus) jest wyrażona jako krotność odchylenia standardowego w grupie porównawczej.

Wskaźniki dotyczące dynamiki zmian były obliczane następująco:

- (1) obliczano różnicę między wartością wskaźnika w gminie X w roku n oraz roku n-4;

---

⁸ Opracowanie: Krzysztof Jonczyk, Związek Miast Polskich

(2) obliczano różnicę między średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej w roku n oraz roku n-4;

(3) wynik działania nr 2 odejmowano od wyniku działania nr 1;

(4) wynik działania nr 3 dzielono przez wartość odchylenia standardowego wskaźnika w grupie porównawczej w roku n.

Jeśli wskaźnik MRL ma charakter destymulacyjny (jego wzrost świadczy o pogorszeniu sytuacji w zakresie badanego zjawiska) jego wartość mnożona jest przez -1. Dzięki temu interpretacja wszystkich wskaźników jest jednorodna - wzrost oznacza sytuację pożądaną a spadek negatywną. Przyjęta standaryzacja i ujednoczenie kierunku oddziaływania pozwoliło na pełną porównywalność wszystkich wskaźników.

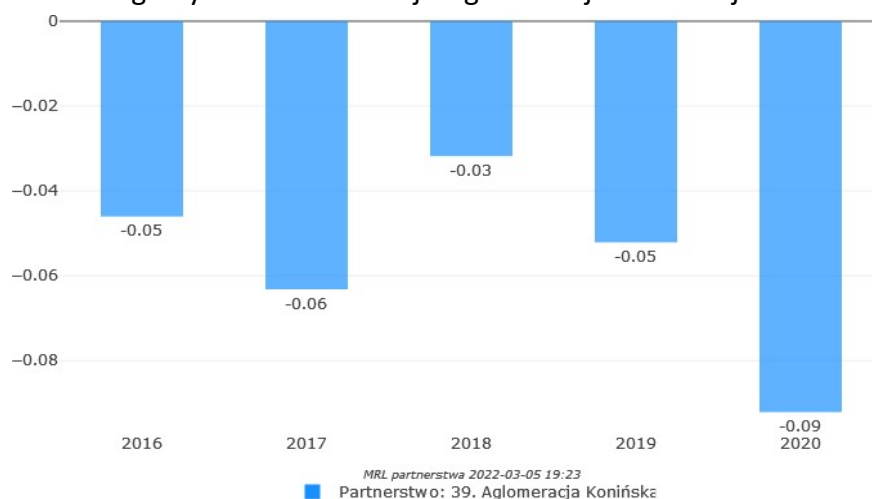
2.2. Analiza wskaźnikowa w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym

Obszar Aglomeracji charakteryzuje się dużym natężeniem problemów rozwojowych.

Porównania będą dokonywane na tle grupy 39 porozumień terytorialnych, spośród których 38 pozostałych brało udział w projekcie „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” we współpracy Związku Miast Polskich, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Poszczególne jednostki samorządu terytorialnego były porównywane w ramach grup podobnych jednostek (miasta z miastami, gminy wiejskie z gminami wiejskimi, a w ramach tych kategorii w grupach funkcjonalnie podobnych).

Syntetyczny wskaźnik ogólny rozwoju dla Aglomeracji Konińskiej został obliczony jako średnia ważona wskaźników ogólnych poszczególnych gmin, ważonych liczbą mieszkańców i przedstawiony na poniższym wykresie słupkowym (rys. 3).

Rysunek 3. Ogólny wskaźnik rozwoju Aglomeracji Konińskiej

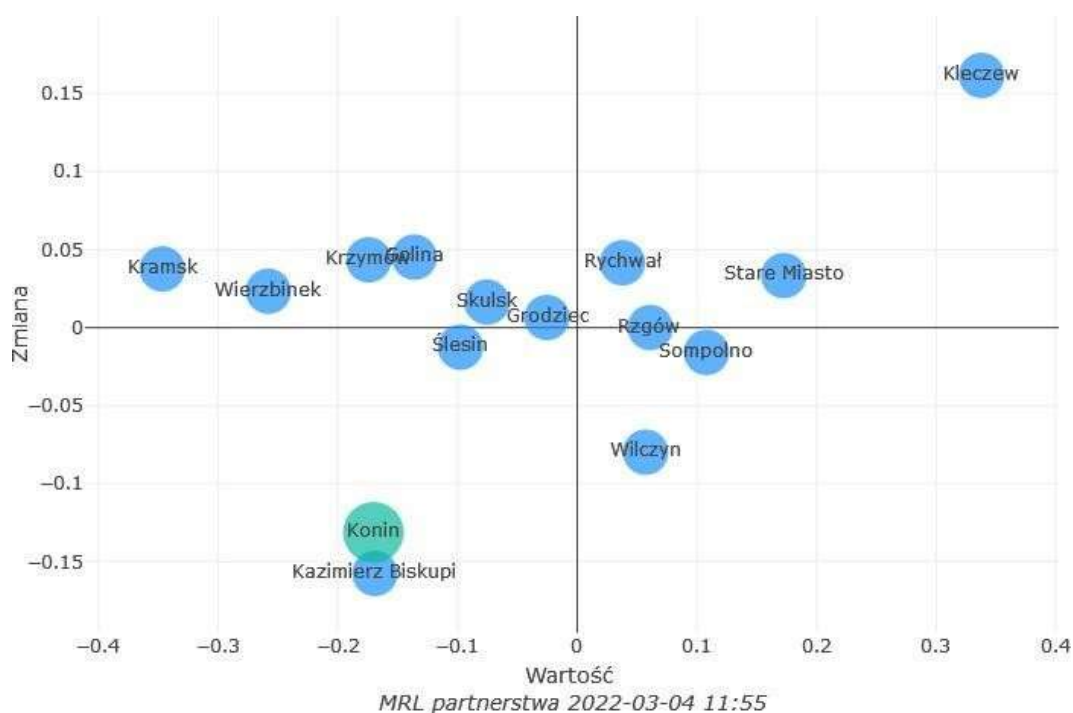

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Sytuacja pożądana, to taka w której wartości są dodatnie oraz wzrastają. Wtedy można mówić o dobrej pozycji w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru. W tym przypadku wskaźnik przyjmuje wartości ujemne i dynamika zmian jest ujemna. Wniosek jest taki, iż wskaźnik dla Aglomeracji Konińskiej znajduje się w czwartej ćwiartce wykresu.

Jest to sytuacja wskazująca na problemy rozwojowe. Ich źródeł należy poszukiwać, analizując sytuację w poszczególnych wymiarach: społecznym, gospodarczym oraz środowiskowo – przestrzennym i obszarach wchodzących w ich skład. W ujęciu poszczególnych gmin ogólny, syntetyczny wskaźnik rozwoju prezentuje się następująco (rys. 4):

Rysunek 4. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy 2020

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Jak można odczytać z powyższego wykresu, w najlepszej sytuacji ogólnej znajduje się gmina Kleczew. Pozytywne wartości wskaźnika oraz dynamiki wykazują również gminy Stare Miasto i Rychwał. Niejednoznaczna tendencja panuje w gm. Rzgów. Gminy Sompolno i Wilczyn mimo pozytywnej wartości wskaźnika mają pogarszającą się pozycję.

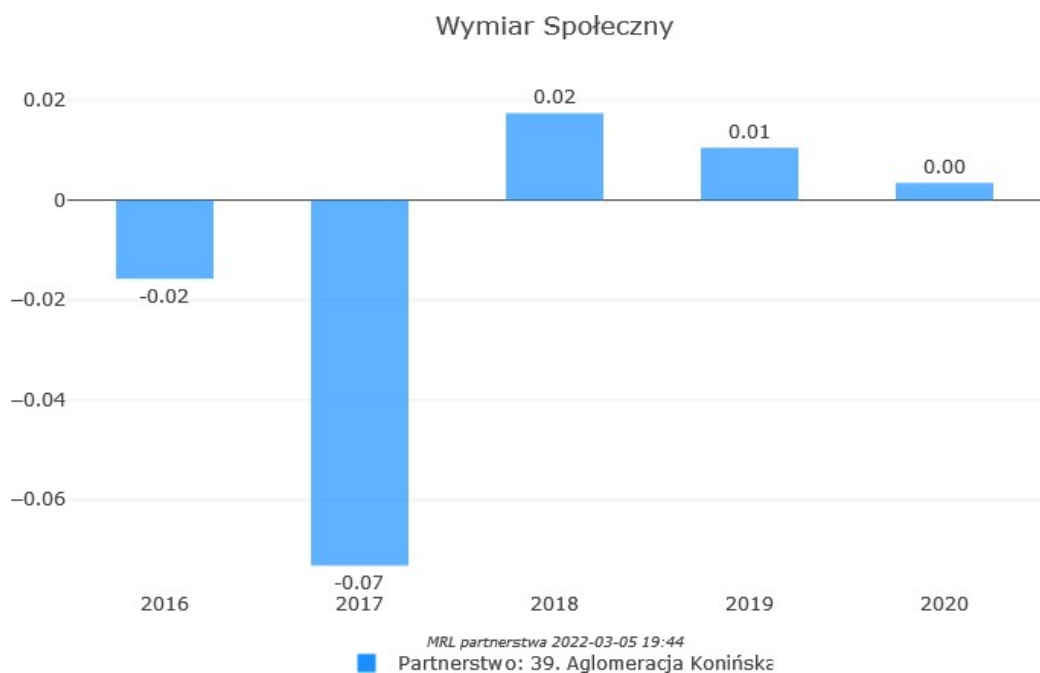
Z kolei gminy Kramsk, Wierzbinek, Krzymów, Golina, Skulsk i Grodziec, chociaż wykazują wartości wskaźnika poniżej średniej, przejawiają tendencję do poprawy pozycji. W przeciwnej sytuacji znajdują się: Konin, Kazimierz Biskupi i Ślesin, które mają zarówno ujemne wskaźniki, jak i tendencje do utraty pozycji w swoich grupach. Jest to o tyle istotne, że gminy te należą do największych w AK i stanowią przestrzenny rdzeń

obszaru, podlegający w najszybszym tempie zmianie charakterystyki społeczno-gospodarczej z uwagi na tendencje do wygaszania działalności górniczej prowadzonej na ich terenie. Gm. Ślesin jest ponadto szczególnie ekspozowana na fluktuacje w dziedzinie turystyki, które uwidoczniają się pod wpływem kryzysów, także takich, jak pandemia COVID-19.

Z kolei zwłaszcza gm. Stare Miasto odznacza się najkorzystniejszymi tendencjami z uwagi na węzłowe położenie komunikacyjne, związany z tym szybki rozwój działalności produkcyjnej i magazynowej oraz duży przyrost ludności (w tym zasobnych podatników). Te stwierdzenia nie powinny jednak przesłaniać faktu, że podstawę analiz stanowi ujęcie całościowe AK.

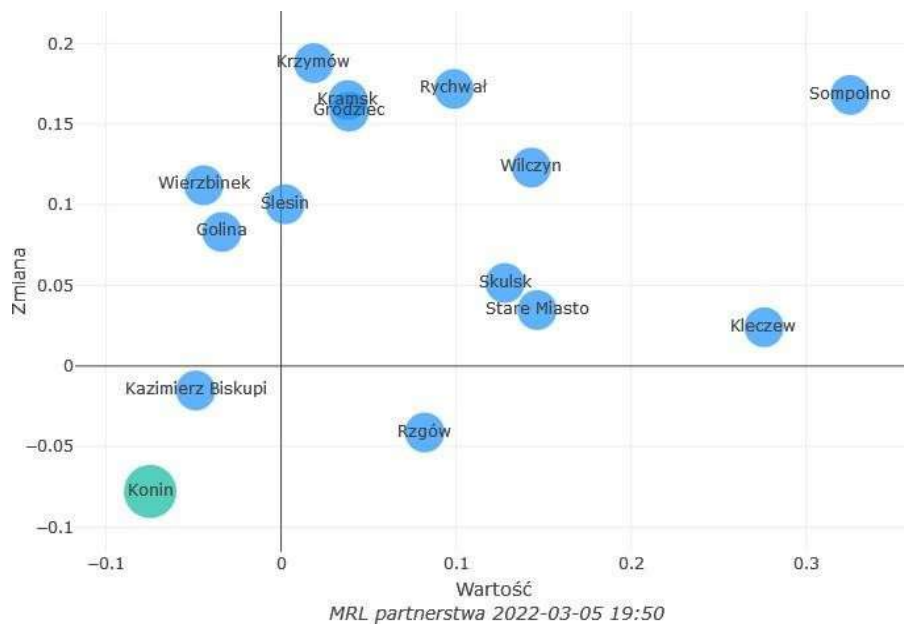
W wymiarze społecznym syntetyczny wskaźnik rozwoju obszaru w skali Aglomeracji na przestrzeni w latach 2016-2017 przybierał wartości ujemne, natomiast w latach 2018-2020 minimalnie dodatnie oraz wykazywał ujemną dynamikę zmian, za wyjątkiem przełomu lat 2017/2018 (rys. 5). Dalsze analizy mogą pomóc wyjaśnić ten fenomen.

Rysunek 5. Wskaźnik rozwoju Aglomeracji Konińskiej w wymiarze społecznym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

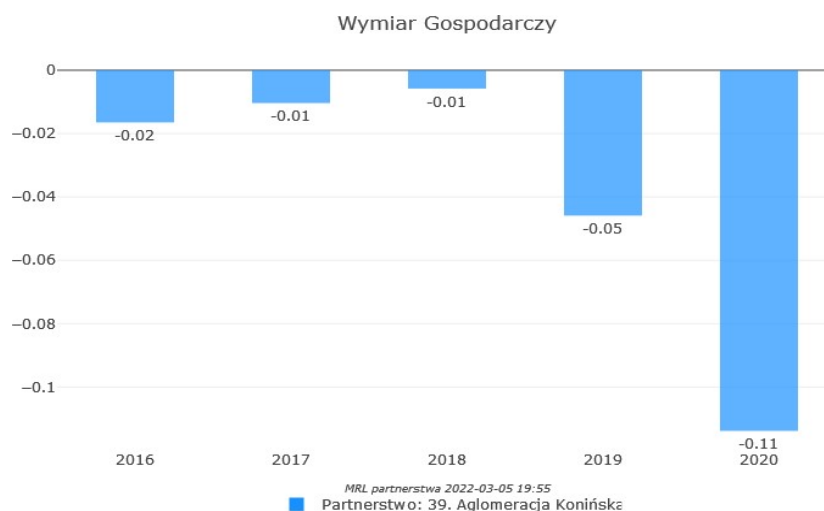
Rysunek 6. Wskaźnik rozwoju gmin w wymiarze społecznym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

W układzie poszczególnych gmin najkorzystniejsza sytuacja w wymiarze społecznym panuje w gm. Sompolno, najmniej korzystna ponownie w Koninie, gdzie mocno rzutuje sytuacja demograficzna, opisana w dalszej części. W wymiarze gospodarczym syntetyczny wskaźnik rozwoju wykazuje ujemne wartości, a od 2018 r. ujemną dynamikę zmian (rys. 7). Świadczy to o pogorszeniu sytuacji w ostatnich latach.

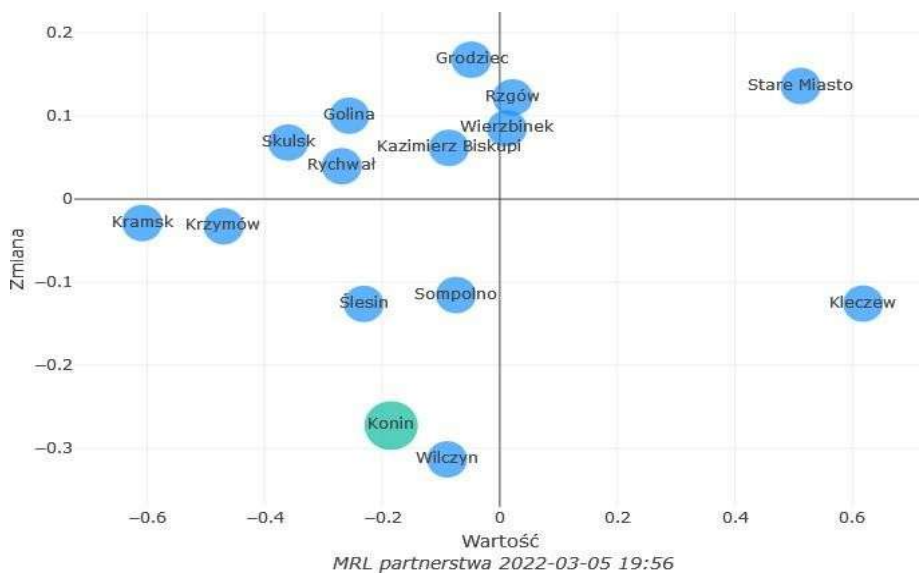
Rysunek 7. Wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Wśród gmin Aglomeracji w najlepszej sytuacji jest Stare Miasto, w najmniej korzystnej – ponownie te jednostki, które wykazały najmniej korzystne wskaźniki ogólne. Można zaryzykować stwierdzenie, że sytuacja gospodarcza w największym stopniu determinuje sytuację ogólną w Aglomeracji. Zwraca uwagę pogorszenie pozycji gm. Kleczew, która wciąż wykazuje najwyższy poziom wskaźnika sytuacji gospodarczej.

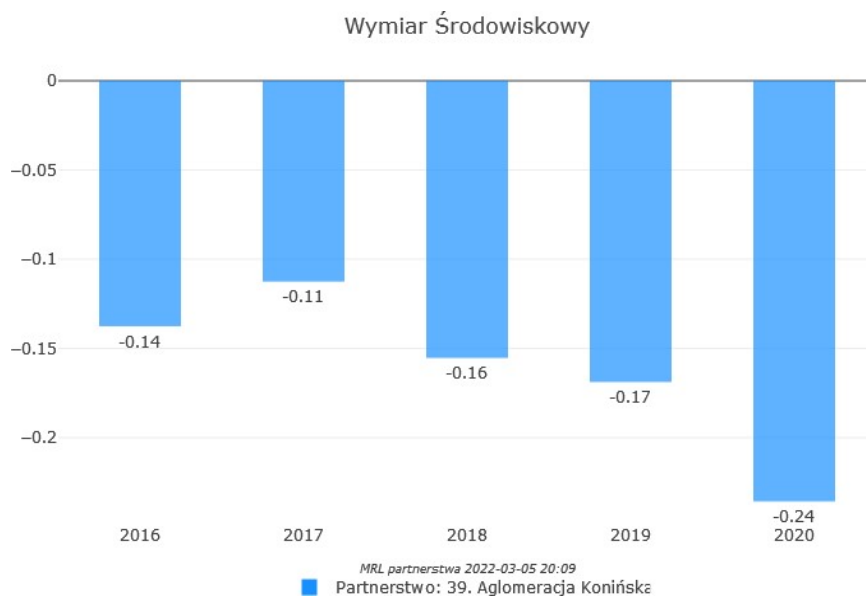
Rysunek 8. Wskaźnik rozwoju gmin w wymiarze gospodarczym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

W wymiarze środowiskowym (środowiskowo-przestrzennym) wskaźnik syntetyczny ma wartość ujemną i ujemną dynamikę zmian (rys. 9).

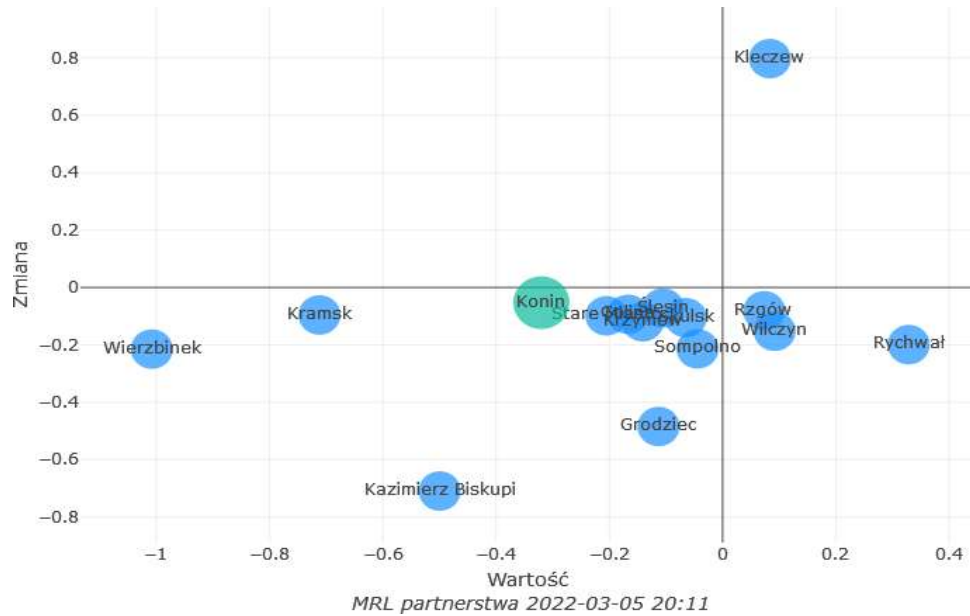
Rysunek 9. Wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowo-przestrzennym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

W najkorzystniejszym położeniu jest gm. Kleczew, w niekorzystnym – większość jednostek samorządu terytorialnego współtworzących AK (rys. 10). Pobieźna interpretacja nie jest tu możliwa, ponieważ wskaźnik sytuacji w wymiarze środowiskowym odnosi się do wielu różnych od siebie tematycznie wskaźników cząstkowych.

Rysunek 10. Wskaźnik rozwoju gmin w wymiarze środowiskowo-przestrzennym

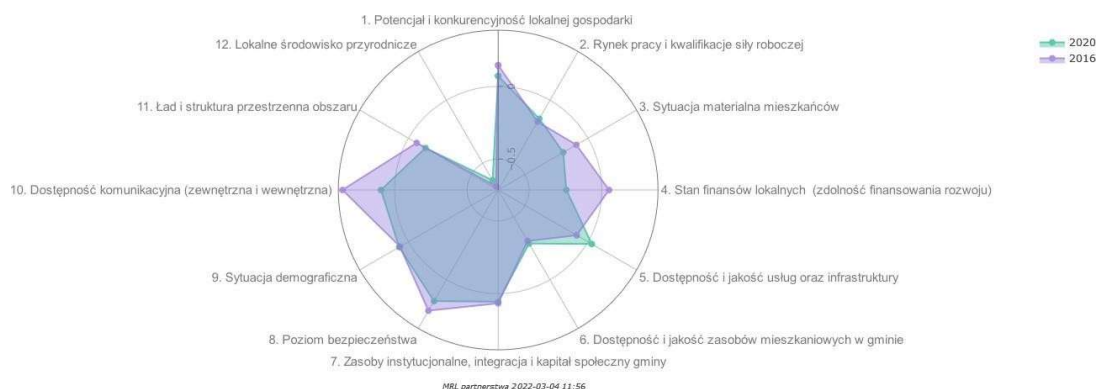

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

2.3. Analiza wskaźnikowa pogłębiona dla obszaru Aglomeracji

Sytuację w poszczególnych obszarach analizy przedstawiono na poniższym wykresie radarowym (rys. 11):

Rysunek 11. Wskaźniki rozwoju w poszczególnych obszarach (2016-2020)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Najwyższe wartości prezentują wskaźniki w obszarach 8. Poziom bezpieczeństwa, 10. Dostępność komunikacyjna (wewnętrzna i zewnętrzna) oraz 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, i są to jedyne kategorie, w których sytuacja na terenie Aglomeracji Konińskiej wygląda korzystnie na tle innych partnerstw samorządowych w Polsce. Z kolei najniższe, a więc najmniej korzystne, są wskaźniki w obszarach 12. Lokalne środowisko przyrodnicze, 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie oraz 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju), gdzie nastąpiło wyraźne pogorszenie sytuacji. Ogólnie w 6 z 12 wymiarów sytuacja jest niekorzystna. Szczegóły zmian w poszczególnych obszarach przedstawione zostały w poniższej tabeli 1.:

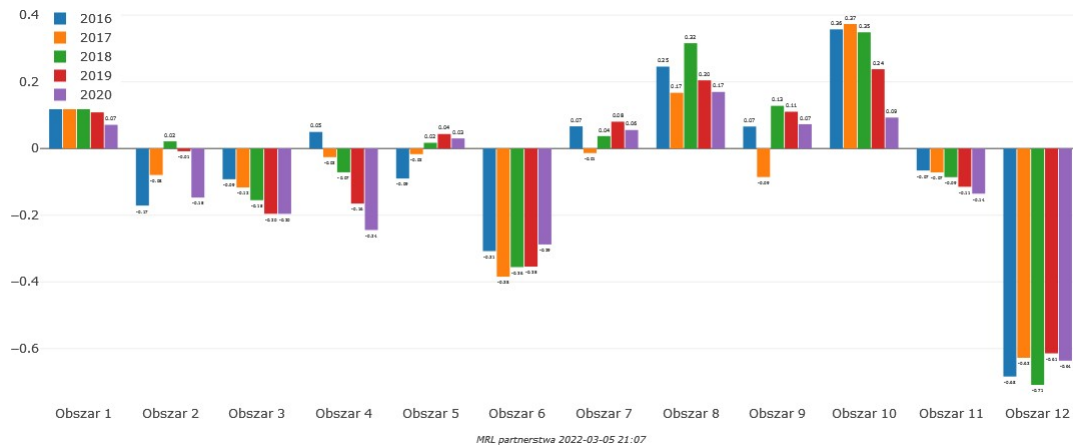
Tabela 1. Wskaźniki rozwoju w poszczególnych obszarach 2015-2019

Obszar	2016	2017	2018	2019	2020
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,14	0,15	0,12	0,11	0,07
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	-0,17	-0,08	0,02	-0,01	-0,15
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,09	-0,12	-0,15	-0,2	-0,2
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	0,05	-0,03	-0,07	-0,16	-0,24
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	-0,09	-0,02	0,02	0,04	0,03
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,31	-0,38	-0,36	-0,35	-0,29
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	0,07	-0,01	0,04	0,08	0,06
8. Poziom bezpieczeństwa	0,25	0,17	0,32	0,2	0,17
9. Sytuacja demograficzna	0,07	-0,09	0,13	0,11	0,07
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	0,36	0,37	0,35	0,24	0,09
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,07	-0,07	-0,09	-0,11	-0,14
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	-0,68	-0,63	-0,71	-0,61	-0,64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MRL

Natomiast trendy zmian w poszczególnych obszarach analiz plastycznie przedstawia poniższy rysunek 12:

Rysunek 12. Wskaźniki zmian w poszczególnych obszarach 2015-2019 - tendencje

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

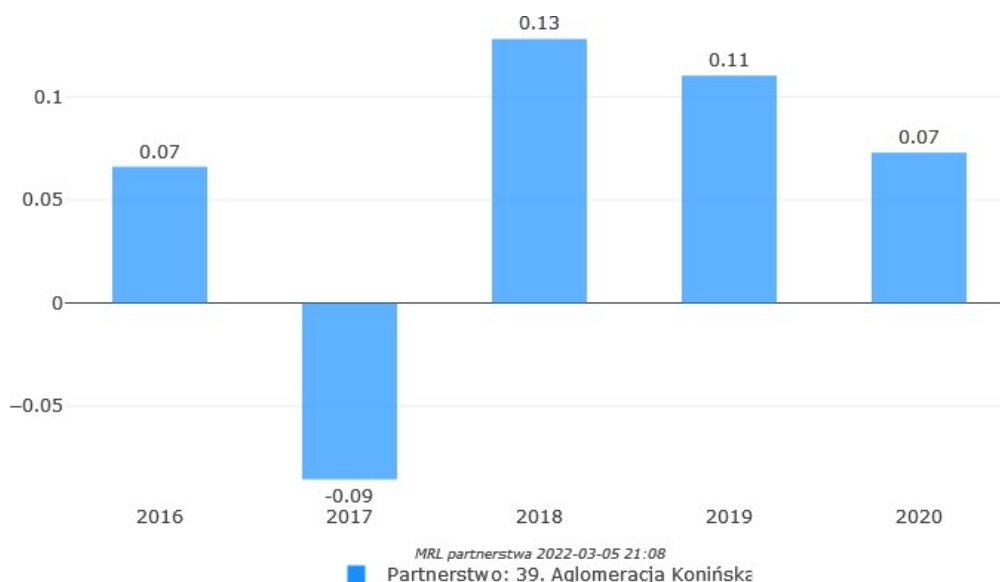
3. OBSZAR SPOŁECZNY

3.1. Sytuacja demograficzna

3.1.1. Wskaźniki ogólne

Na obszarze Aglomeracji Konińskiej zamieszkiwały w 2020 r. łącznie 202 443 osoby, co stanowi ok. 5,8% potencjału ludnościowego Wielkopolski. Wartość wskaźnika syntetycznego w obszarze demografii w latach 2016-2020 była (poza rokiem 2017) dodatnia. Większość gmin wchodzących w skład Aglomeracji wykazuje relatywnie korzystną sytuację na tle Polski, ale także przyległych obszarów, część z nich to obszar suburbanizacji⁹ wokół Konina (rys. 13).

Rysunek 13. Wskaźnik sytuacji demograficznej

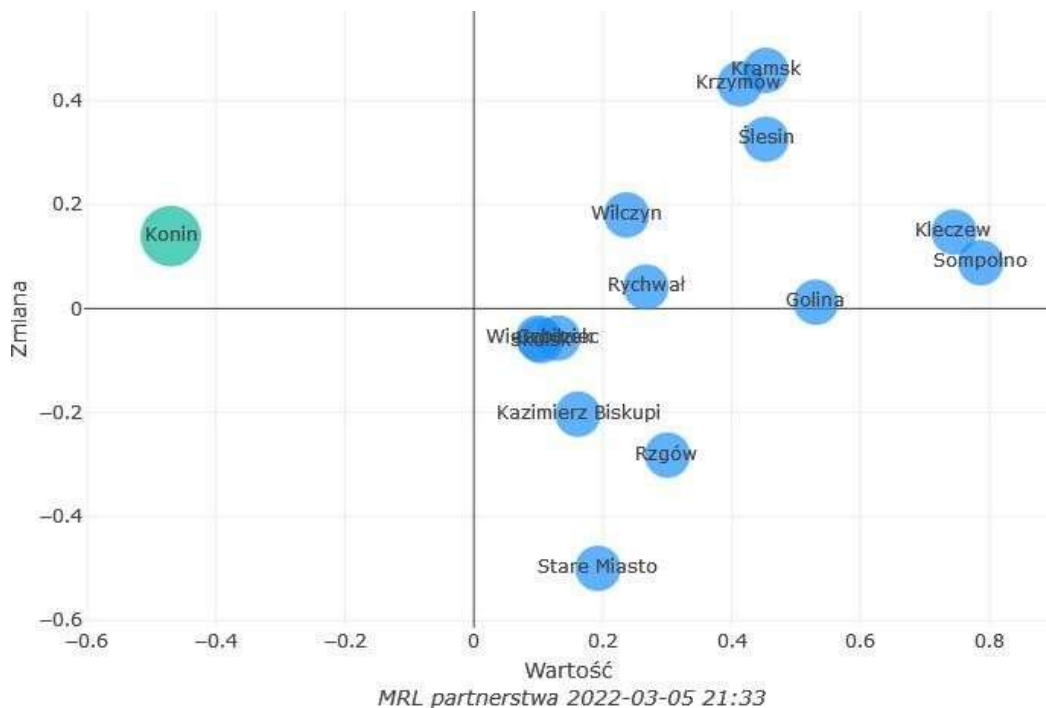

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Rozkład wartości i dynamiki zmian wskaźnika dla gmin Partnerstwa przedstawiony został na wykresie współrzędnych (rys. 14):

⁹ Suburbanizacja to 2 zasadnicze kategorie procesów – „proces przenoszenia form przestrzennych miasta oraz form życia miejskiego poza miasto centralne, na tereny w jego sąsiedztwie, oraz proces zespalania funkcjonalnego obszarów podlegających suburbanizacji z miastem centralnym”, – „proces decentralizacji w regionie miejskim polegający na przemieszczaniu się ludności i podmiotów gospodarczych z miasta centralnego do strefy podmiejskiej” (Lisowski A., Grochowski M. 2009, Procesy suburbanizacji. Uwarunkowania, formy i konsekwencje. Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Warszawski, Warszawa)

Rysunek 14. Wskaźniki w obszarze demografii dla gmin Aglomeracji Konińskiej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Zauważyć można odmienną sytuację Konina i pozostałych samorządów. Położenie Konina jest zdecydowanie niekorzystne, choć następuje relatywna poprawa na tle grupy miast podobnych. Najkorzystniejsza tendencja panuje w gminach Kramsk, Krzymów i Ślesin, otaczających Konin, i stanowiących obszar suburbanizacji, o dość korzystnych warunkach naturalnych. Relatywne pogorszenie, mimo dobrej sytuacji, następuje natomiast w takich gminach jak Stare Miasto, Rzgów czy Kazimierz Biskupi. Generalnie najlepszymi parametrami cechują się gminy położone na północ i wschód od Konina.

Trudno więc traktować obszar Aglomeracji jednolicie w aspektach demograficznych, gdyż Konin i poszczególne gminy wykazują dużą odmienność.

3.1.2. Stan i struktura ludności

Średnia gęstość zaludnienia ogółem w granicach AK w 2020 r. wyniosła 122 osób/km² (tj. 1,2 os/ha), dorównywała średniej ogólnopolskiej i była zbliżona do średniej województwa wielkopolskiego - 117 osób/km².

W układzie gmin prócz Konina, który stanowi powiat grodzki z gęstością 881 os./km² (a więc niewysoką jak na obszar miejski z uwagi na duży udział terenów przemysłowych, poprzemysłowych, terenów niezabudowanych i nieużytków) największą gęstością (powyżej 100 os./km²) odznaczają się gminy podkonińskie – Stare Miasto, Golina i Kazimierz Biskupi, przy czym w przypadku gminy Golina decyduje obecność miasta, na

terenie wiejskim jest to 80 os./km². Podobna gęstość – w przedziale 70-90 os./km² dominuje też na pozostałym obszarze AK, z wyjątkiem gmin Wierzbinek i Grodziec, gdzie nie przekracza 50 os./km². Najmniejszą gminą pod względem ludnościowym jest położona na południu gmina wiejska Grodziec, zaś największą poza Koninem gmina miejsko-wiejska Ślesin, położona na północ od stolicy powiatu. Ludność i powierzchnia w układzie poszczególnych samorządów przedstawia się następująco (tabela 2).

Tabela 2. Ludność i powierzchnia gmin Aglomeracji.

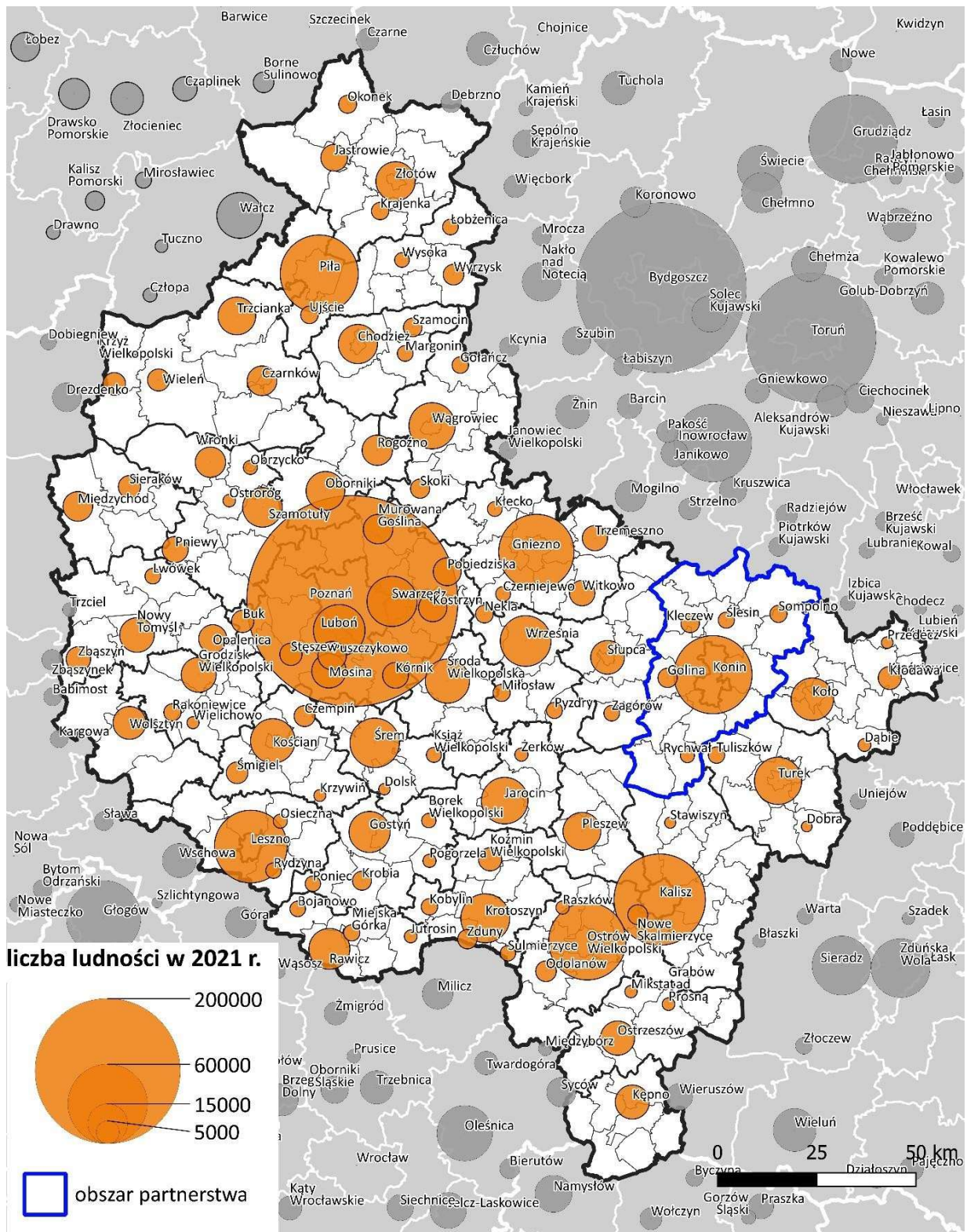
Gmina	Ludność ogółem						Pow. (km ²)	os./km ²
	rok	2015	2016	2017	2018	2019		
Powiat koniński	129 273	129 475	129 715	129 966	130 053	129 904	1 578,2	82
Golina	11 880	11 928	12 033	12 083	12 079	12 077	99,0	122
Grodziec	5 246	5 256	5 220	5 206	5 160	5 131	117,8	44
Kazimierz Biskupi	11 405	11 474	11 467	11 466	11 487	11 496	107,7	107
Kleczew	10 032	9 991	9 991	9 986	9 947	9 908	110,3	90
Kramsk	11 032	11 044	11 135	11 226	11 250	11 337	132,0	86
Krzymów	7 857	7 896	7 961	8 034	8 112	8 154	92,5	88
Rychwał	8 388	8 362	8 320	8 311	8 249	8 203	117,9	70
Rzgów	7 171	7 206	7 245	7 291	7 275	7 257	104,7	69
Skulsk	6 205	6 170	6 142	6 154	6 122	6 096	84,9	72
Sompolno	10 418	10 400	10 414	10 375	10 380	10 299	137,4	75
Stare Miasto	11 849	12 039	12 154	12 266	12 436	12 497	97,7	128
Ślesin	14 028	13 998	13 992	14 032	14 067	14 051	145,6	96
Wierzbinek	7 506	7 457	7 396	7 336	7 287	7 216	147,6	49
Wilczyn	6 256	6 254	6 245	6 200	6 202	6 182	83,2	74
Konin	75 875	75 342	74 834	74 151	73 522	72 539	82,3	881
RAZEM AK	205 148	204 817	204 549	204 117	203 575	202 443	1 660,6	122

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Odsetek ludności miejskiej wynoszący 44,3 % jest znacząco niższy w całym woj. wielkopolskim (53,7%), który jest z kolei niższy niż wskaźnik krajowy (60%)¹⁰. Spośród 5 miast AK jedynie Konin (72,5 tys.) jest miastem średniej wielkości – należącym do grupy miast liczących od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców. Konin skupia 35,8% populacji obszaru. Pozostałe miasta: Golina (4,5 tys.), Kleczew (4,1 tys.), Rychwał (2,4 tys.), Sompolno (3,5 tys.) i Ślesin (3,1 tys.) to miasta bardzo małe - poniżej 5 tys. mieszkańców (rys. 15).

¹⁰ Dane wg BDL stan na 30 czerwca 2021 r

Rysunek 15. Sieć miast Aglomeracji i w otoczeniu według liczby ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stolice gmin są ośrodkami o wielkości 1,3 – 4,5 tys. mieszkańców (z wyjątkiem mniejszych: Rzgowa, Wierzbinka i Krzymowa), w tym przedziale mieszczą się też położone w sąsiedztwie Konina Brzeźno, Posada, Żychlin i Sławsk oraz Licheń Stary. Równomierna sieć osadnicza stanowi okoliczność korzystną dla prowadzenia polityki rozwoju lokalnego, zwłaszcza w wymiarze przestrzennym. W miarę wyrównany potencjał ludnościowy gmin nie odzwierciedla wprawdzie możliwości ekonomicznych samorządów, wskazuje jednak na możliwości równoważenia rozwoju na obszarze powiatu konińskiego. Jednak średnia wielkość populacji zamieszkałych miejscowości¹¹ (poza Koninem) wynosi 247, co z kolei nie jest okolicznością sprzyjającą z uwagi na zbyt małą wielkość na zlokalizowanie jakiegokolwiek placówki świadczącej usługi publiczne. Powoduje to konieczność dojazdów czy dowozów nie tylko związanych z pracą, ale także z załatwianiem elementarnych potrzeb życia codziennego (edukacja szkolna, przedszkolna, wizyta lekarska, zakupy – nie tylko w aptece).

Stan zaludnienia obszaru AK wykazuje względną stałość (w ciągu 5 lat ubyło 1,2% mieszkańców), aczkolwiek w poszczególnych grupach wiekowych zachodzą zmiany wskazujące na proces starzenia się społeczeństwa.

Tabela 3. Stan ludności i struktura wieku

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2016	Dyna- mika
Ludność ogółem	204817	204549	204117	203575	202443	-2374	-1,2%
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	37227	36821	36610	36264	35907	-1320	-3,5%
Ludność w wieku produkcyjnym	128568	127379	126069	124772	123347	-5221	-4,1%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	39022	40349	41438	42539	43189	4167	10,7%

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Struktura płci i wieku ludności ma cechy struktury zdeformowanej przez dwa powojenne wyże demograficzne: z lat 50. i 70 XX w. Zjawisko to obrazuje tzw. piramida płci i wieku przedstawiona na rys. 16.

¹¹ 1 Na terenie AK jest bowiem 25 miejscowości niezamieszkałych.

Rysunek 16. Struktura płci i wieku ludności Aglomeracji Konińskiej w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

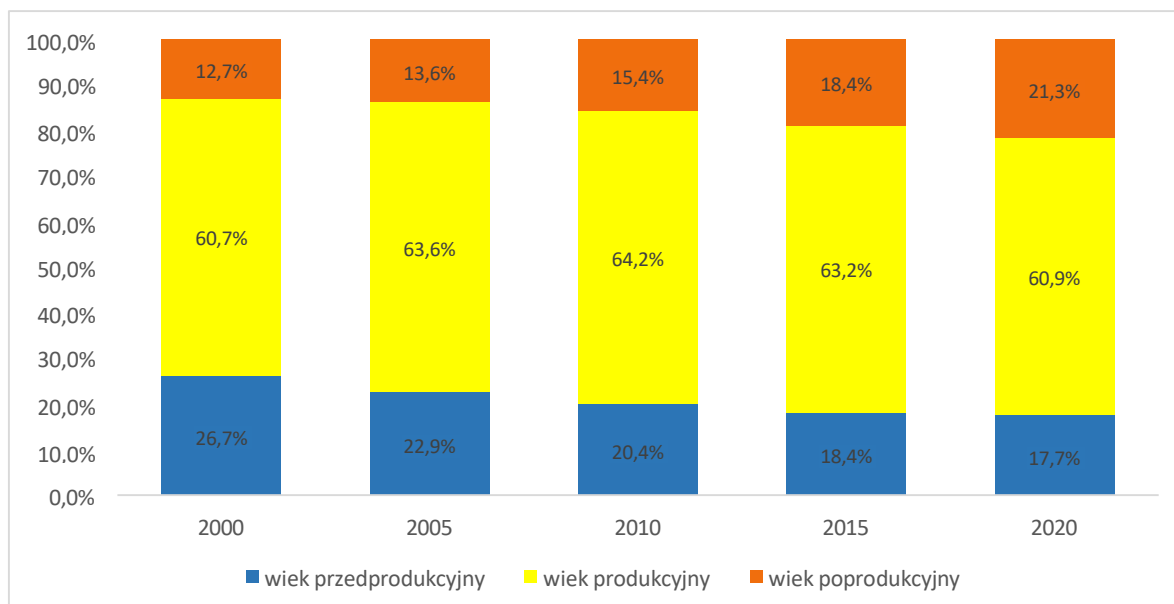
Struktura płci i wieku obszaru jest zbliżona do struktury występującej przeciętnie w kraju. Najliczniejszą grupę stanowią osoby urodzone po II wojnie światowej (tzw. wyż powojenny) oraz dzieci tego pokolenia, tj. osoby urodzone w latach 70. i 80 (echo wyżu powojennego). Dzieci najmłodsze i młodzież, do 19 roku życia stanowią już mniejszą grupę. Znamienym jest fakt wkraczania osób z tzw. wyżu powojennego w wiek emerytalny. W 2020 r. wszystkie kobiety z ww. wyżu były już w wieku emerytalnym, w przypadku mężczyzn nastąpi to w 2024 r.

Zmiany struktury wiekowej ogółem w obszarze Aglomeracji postępowały wolno w kierunku starzenia się społeczeństwa. Od 2018 r. roku przekroczony został poziom 20% osób w wieku poprodukcyjnym, a także zaczął wyraźnie spadać udział osób w wieku produkcyjnym. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w okresie 2000-2020 spadł aż o 9 pp. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku różni się nieznacznie od wartości uśrednionych dla Wielkopolski. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w 2020 r. stanowiła 17,7% ogółu ludności (19,5% w województwie). Grupa osób w wieku produkcyjnym to 60,9% całej populacji AK (59,7% w województwie). Natomiast odsetek

mieszkańców najstarszej grupy wiekowej wynosi 20,3% (20,8% w województwie).

W strukturze ekonomicznej niekorzystnie wyróżnia się miasto Konin, gdzie mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią zaledwie 15,3% konińskiej społeczności, natomiast w wieku poprodukcyjnym – aż 26,9%.

Rysunek 17. Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2000 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rozkład ludności wg grup wiekowych jest wciąż korzystny, choć układ piramidy płci i wieku pokazuje, że zmiany na niekorzyść mogą postępować coraz szybciej. Nie występuje jeszcze zjawisko tzw. starości demograficznej, obejmującej wszystkie trzy grupy wiekowe, tj. takie, kiedy występują jednocześnie trzy parametry:

- niski udział wieku przedprodukcyjnego: poniżej 15%,
- niski udział wieku produkcyjnego: poniżej 60%,
- wysoki udział wieku poprodukcyjnego: powyżej 20%.

Biorąc pod uwagę sumę ludności całego obszaru AK przekroczone zostało jedynie kryterium dotyczące ludności w wieku poprodukcyjnym. Nie zostały przekroczone dwa pierwsze ww. parametry, choć można się spodziewać, że w najbliższym okresie może to nastąpić. W poszczególnych gminach przekroczenia parametrów dotyczyły 4 gmin: Skulsk, miasto Ślesin, miasto Rychwał (1 kryterium – wiek poprodukcyjny) oraz miasto Konin (2 kryteria – wiek produkcyjny i poprodukcyjny). W tym ostatnim kryterium dot. grupy przedprodukcyjnej w 2020 r. nie została przekroczona jedynie o 0,3 pp. W skali mniejszych miejscowości kryterium wieku poprodukcyjnego może zawiązać obecność stacjonarnych placówek pomocy społecznej (DPS).

3.1.3 Ruch naturalny

Podstawowe wielkości w zakresie ruchu naturalnego ludności w skali Aglomeracji ukazane są w tabeli nr 4.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2020	Dynamika
Liczba kobiet w wieku prokreacyjnym na 1000 mieszkańców	248,78	247,25	244,75	242,06	241,01	-7,77	-3,1%
Współczynnik dzietności kobiet	1,38	1,46	1,57	1,39	1,31	-0,07	-5,1%
Urodzenia żywe	1 931	1 979	2 063	1 860	1 698	-233	-12,1%
Zgony ogółem	1850	1895	2052	1910	2412	562	30,3%
Przyrost naturalny	81	84	11	-50	-714	-792	-978%

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Uwidocznione powyżej liczby wynikają z wielu czynników. Są pochodną wyjściowej struktury ludności i ruchów migracyjnych, po części także sytuacji zdrowotnej, ale także szerszej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Zauważyć można, że współczynnik dzietności zmienia się w poszczególnych latach dość znacząco, wpływając na poziom urodzeń w znacznie większym stopniu, aniżeli liczba kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat).

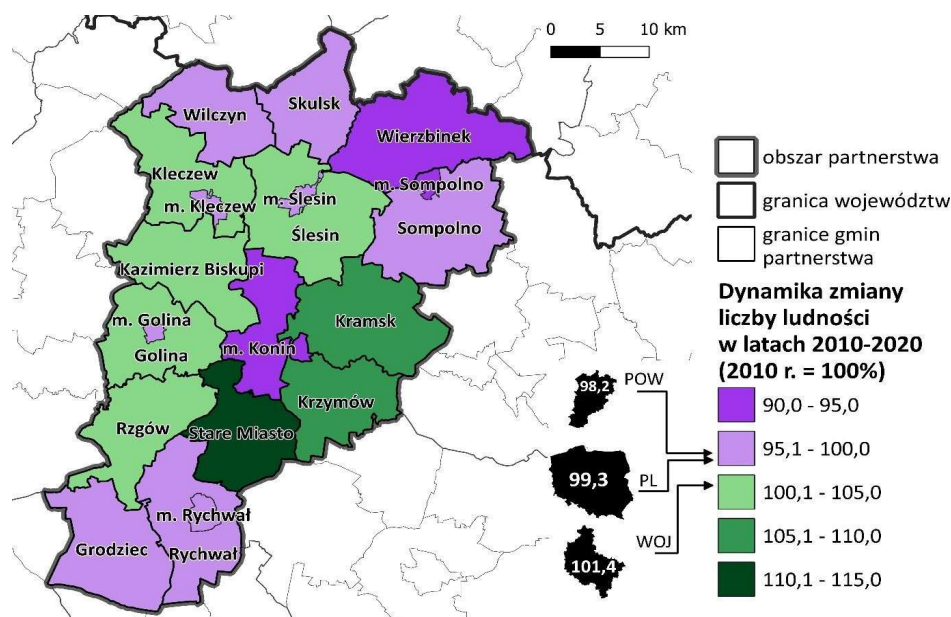
Poszczególne współczynniki są szczególnie niekorzystne w Koninie, gdzie w 2020 r. urodziło się 536 dzieci, a zmarło 966 osób. Rok 2020 był szczególny z powodu pandemii COVID-19, w wyniku czego wiele osób odłożyło decyzje prokreacyjne. Niemniej jednak w najbliższych latach, o ile uwarunkowania nie ulegną zasadniczej zmianie, wskaźniki bazowe będą dalej niekorzystne. Współczynnik dzietności zaczął się obniżać już w 2019 r., a więc przed pandemią, a w najbliższych latach będą „wychodzić” z wieku prokreacyjnego roczniki II powojennego wyżu demograficznego, najliczniejsze w historii Polski.

3.1.4. Dynamika zmian liczby ludności

W latach 2000-2020 w obszarze Aglomeracji nie nastąpiły znaczące zmiany wielkości populacji. W 2000 r. obszar zamieszkiwało około 203,2 tys. osób, liczba ta wzrosła do poziomu około 206,2 w latach 2010-2012, a następnie spadła do poziomu 202,4 tys. w 2020 r. Większe zmiany zachodziły wewnątrz obszaru. Miasto Konin w ww. okresie zmniejszyło swoją populację z poziomu 82,5 tys. do 72,5 tys. mieszkańców. Kosztem miasta zwiększała się liczba ludności powiatu konińskiego z 121,2 tys. osób do 129,9 tys. osób w 2020 r. W okresie dekady tj. w latach 2010-2020 wskaźnik dynamiki zmiany liczby ludności (DZLL 2010-2020, gdzie stan na 2010 r.=100%) powiatu konińskiego wyniosła 102, miasta Konin 92, zaś cały obszar osiągnął wartość 98. Oznacza to, że liczba ludności w 2020 r. w całej AK stanowi 98% ludności z 2010 r.

Największy wzrost liczby ludności odnotowały gminy otaczające miasto Konin, stanowiące bezpośrednie zaplecze miasta i obszar suburbanizacji. Najwyższy poziom wskaźnika odnotowano w gminie Stare Miasto (111,4), a następnie w gminach Krzymów (109,8) i Kramsk (107,5). Dodatnią dynamiką charakteryzowały się też pozostałe obszary wiejskie gmin otaczających miasto Konin. Miasta w ww. gminach tj. Ślesin, Kleczew i Golina, a także gminy tzw. drugiego pierścienia wokół miasta Konin odnotowały spadek liczby ludności. Najniższe wartości poniżej poziomu 95% odnotowano w mieście Koninie (92), w mieście Sompolno (93,5) oraz w gminie Wierzbinek (94). Opisane zmiany wskazują na dynamiczny rozwój suburbanizacji, rozwój obszarów wiejskich i zmniejszanie liczby ludności we wszystkich miastach AK. Zjawisko to nie może być jednak nazwane kurczeniem się ww. miast, ponieważ odpływ ludności odbywa się w granicach gmin lub obszaru funkcjonalnego. Nie zachodzi tu znaczący odpływ mieszkańców poza obszar Aglomeracji, na co wskazuje ustabilizowana liczba mieszkańców całego obszaru.

Rysunek 18. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2010 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Migracje międzygminne mające miejsce na terenie Aglomeracji Konińskiej odbywają się w większości między gminami AK. Dotyczy to również Konina – 58% napływu i 53,4% odpływu z Konina ma źródło lub cel w innej gminie Aglomeracji.

Najsilniejsze obustronne związki dotyczą Konina oraz gmin: Golina, Kramsk i Krzymów. Mieszkańcy Konina przenoszą się poza tym najczęściej do gmin Stare Miasto i Kazimierz Biskupi. Mieszkańcy tych 2 ostatnich gmin do Konina przenoszą się stosunkowo rzadziej.

Najmniej powiązаныmi z pozostałymi gminami są Grodziec i Wierzbinek.

Łącznie w okresie 2016-2020 dodatni wskaźnik salda migracji odnotowało 7 gmin w powiecie konińskim (gminy przyległe do Konina oraz gm. Rzgów) i jest to zjawisko trwałe od 2 dekad. Powiat koniński jako całość wykazał saldo minimalnie dodatnie (0,4%).

Daje się zauważyć swoista kaskadowość migracji – napływ odbywa się przeważnie na krótkim dystansie (do gminy sąsiedniej, do Konina), odpływ – w większym stopniu poza obszar AK.

Tabela 5. Struktura wiekowa dzieci i młodzieży w latach 2016-2020

Wiek w latach	2016	2017	2018	2019	2020	2020 -2016	Dynamika
0-2	5 598	5 689	5 870	5 766	5 504	-94	-1,7%
3-6	8 129	7 855	7 599	7 527	7 546	-583	-7,2%
7-14	16849	16959	17073	17079	16904	55	0,3%
15-19	11466	11005	10555	10208	10080	-1386	-12,1%
Razem	42 042	41 508	41 097	40 580	40 034	-2 008	-4,8%

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Uwagę zwraca znaczny spadek liczby dzieci w wieku 3-6 lat, co w najbliższej przyszłości będzie mieć między innymi negatywny wpływ na naliczenie subwencji oświatowej, a w konsekwencji na budżety gmin. Nieco lepiej wygląda sytuacja w grupie wieku 7-14 lat, co w przyszłości może przyczynić się do utrzymania potencjału kształcenia na poziomie ponadpodstawowym, o ile oferta szkół okaże się wystarczająco atrakcyjna. Prognozy ludności wykonane na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. zakładają powolny, stopniowy spadek liczby ludności AK do 198 348 osób w 2030 r. (w tym 82 701 w miastach i 115 647 na wsi) i 177 647 mieszkańców w 2050 r. (63 488 w miastach i 114 159 na terenach wiejskich).

Prognozy te w odniesieniu do miast są przeszacowane. Już teraz w miasteczkach powiatu konińskiego mieszka niecałe 17,5 tys. osób, a tymczasem w prognozie przewidywano, że jeszcze w 2050 r. 5 miast powiatu będzie liczyć łącznie prawie 17,9 tys. mieszkańców.

3.2. Mieszkalnictwo, warunki życia, sytuacja materialna mieszkańców

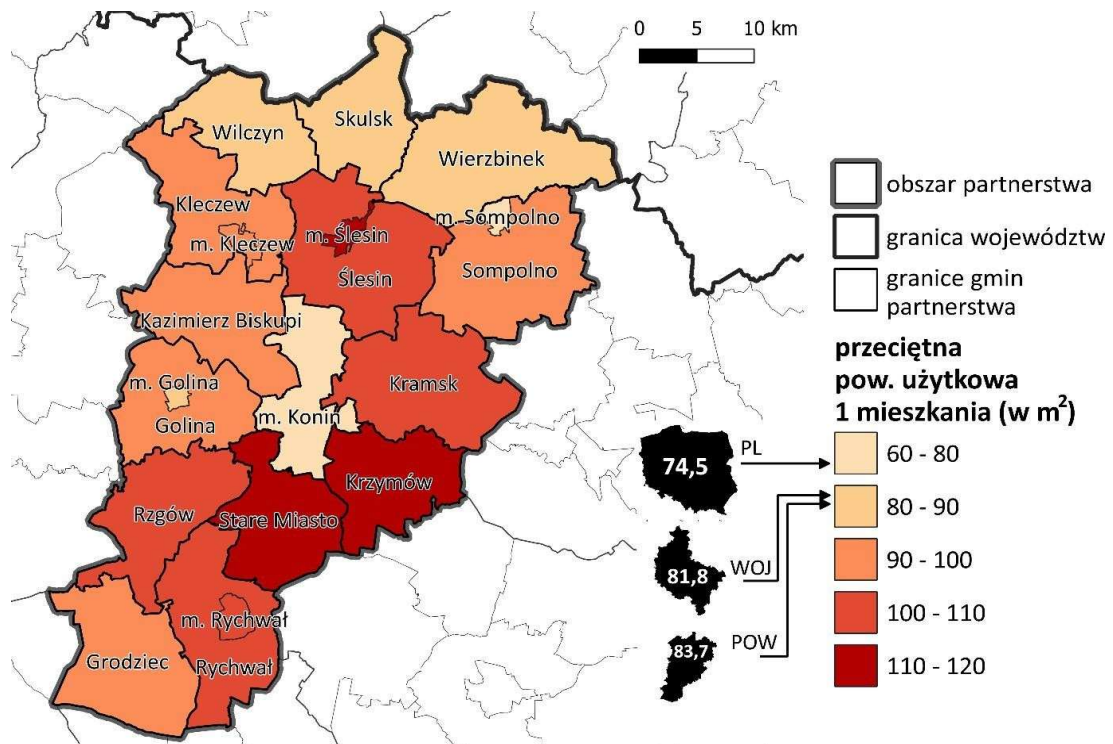
Warunki mieszkaniowe w Aglomeracji Konińskiej, podobnie jak w całym kraju, stopniowo poprawiają się. Zasoby mieszkaniowe na koniec 2020 r. wg BDL GUS wynosiły 68,3 tys. mieszkań o powierzchni użytkowej 5,71 mln m² (w 2010 r. było to 5,03 mln m²), z czego 43,1% zlokalizowane było w miastach (a więc nieco mniej, niż odsetek ludności miejskiej).

W 2020 r. na 1 osobę przypadało przeciętnie 28,2 m² powierzchni użytkowej mieszkań (PUM). Jeszcze w 2010 r. wskaźnik wynosił 24,4 m². Wskaźnik ten był niższy od średniej dla kraju (29,2) oraz dla województwa wielkopolskiego (29,8). W agregacji gminnej na obszarze AK był on zróżnicowany osiągając wartości od około 26,5 – 27,5 m² na 1 mieszkańca w Koninie, w gminach północnych oraz w gminie Rychwał na południu. Najwyższe wyniki odnotowano w mieście Ślesin (36,1), w gminie Stare Miasto (33,7) oraz w mieście Rychwał (32,7 m² PUM/mieszkańca). W niektórych przypadkach średnie wielkości podnosi budowa domów letniskowych czy „drugich domów”, lecz generalnie największe powierzchnie mieszkalne mają budynki wznoszone po 2000 r.

Przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie w 2020 r. wyniosła 2,97 (w 2010 r. 3,30). W rzeczywistości warunki mieszkaniowe są nieco gorsze, ponieważ część zasobów to mieszkania z różnych przyczyn niezamieszkałe, oczekujące na zasiedlenie lub w trakcie remontu.

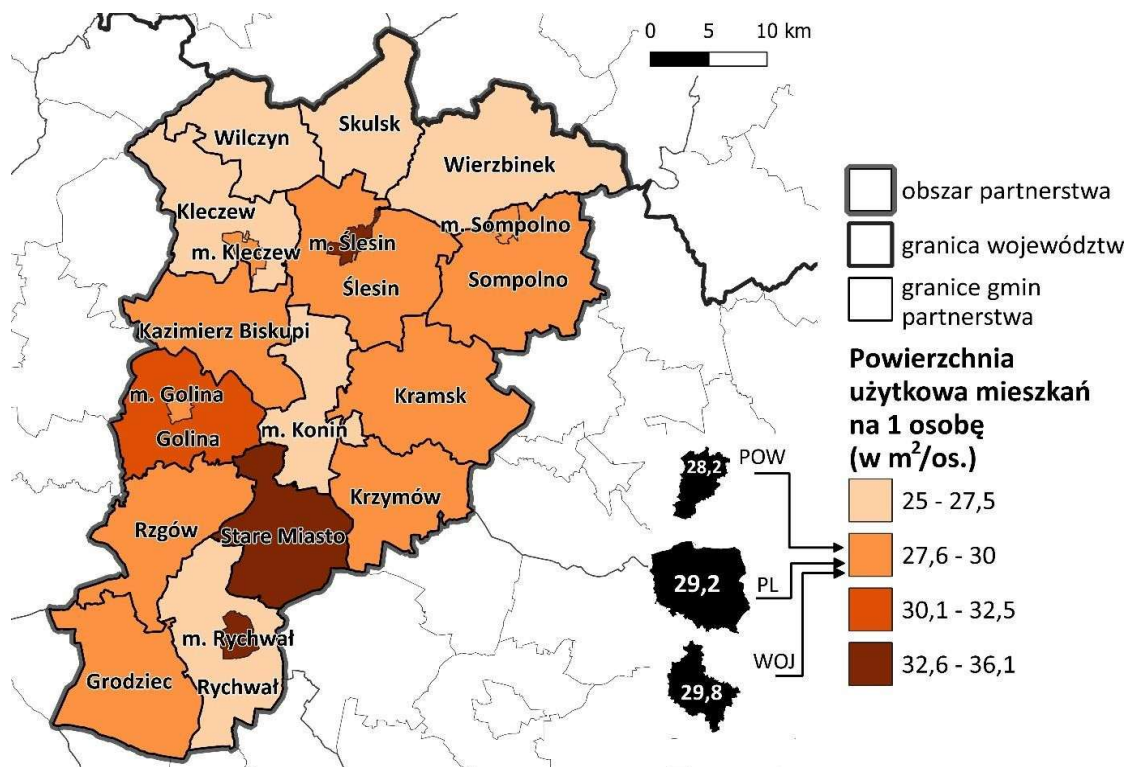
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2020 r. wyniosła 83,7 m². Przeciętne mieszkanie było mniejsze na obszarze miasta Konina, gdzie dominuje zabudowa wielorodzinna (63,9 m²). Powiat koniński otaczający miasto Konin to wysoki udział zabudowy jednorodzinnej, stąd średnia pow. mieszkań była zdecydowanie większa (99,2 m²). Nawet w małych miastach Aglomeracji poziom wskaźnika był bardzo wysoki. Jedynie w mieście Sompolno był on nieznacznie niższy od wartości 80 m² (rys. 19).

Rysunek 19. Średnia wielkość mieszkań - powierzchnia użytkowa na mieszkanie w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 20. Przekiętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

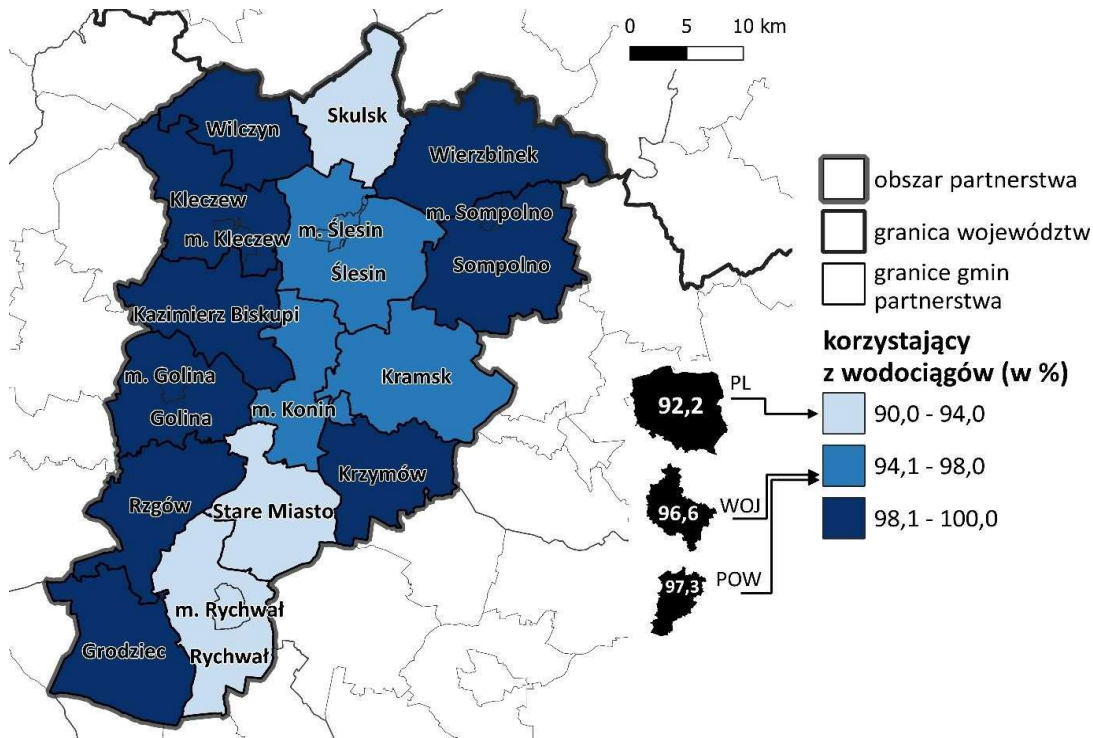
Liczba mieszkań komunalnych ulega stałemu zmniejszeniu. W 2009 roku było to 3,1 tys. mieszkań o powierzchni 134,9 tys. m². W 2020 roku liczba mieszkań komunalnych spadła do 2,3 tys. o powierzchni użytkowej 94,6 tys. m². 77% powierzchni użytkowej mieszkań komunalnych zlokalizowana była w Koninie. Na obszarze powiatu konińskiego największa liczba mieszkań komunalnych występowała w gminach Kleczew i Sompolno. Stale wzrasta natomiast liczba mieszkań - lokali z najmem socjalnym. W 2019 r.¹² miasto Konin dysponowało 279 takimi mieszkaniami (167 w 2009 r.). W powiecie konińskim w 2019 r. funkcjonowało 48 lokali z najmem socjalnym (42 w 2009 r.). Budownictwo czynszowe tzw. TBS-y, to 619 mieszkań w Koninie. Ich liczba od 2009 r. uległa pomniejszeniu aż o 110 lokali. W skali województwa tendencja była odwrotna.

Zabudowa mieszkaniowa na obszarze Aglomeracji jest dostatecznie wyposażona w urządzenia sieciowe infrastruktury technicznej. Odsetek ludności korzystającej w 2019 r. z sieci wodociągowej wynosił 97,3%, kanalizacyjnej 59,5%. W przypadku sieci wodociągowej jest to wynik lepszy od średniej dla kraju i województwa. W przypadku kanalizacji sytuacja gmin AK jest odwrotna. Bardzo niski udział skanalizowania dotyczy przede wszystkim gmin położonych na wschodzie i południu obszaru. Najlepsze wyniki zbliżone do średniej województwa i znacznie wyższe osiągają jedynie miasta oraz gminy Wilczyn, Ślesin i Kazimierz Biskupi (północno-zachodnia część obszaru). Z gazu sieciowego korzystało 15,7% ludności (33,1% mieszkańców miasta Konina i 6,1% mieszkańców powiatu konińskiego).

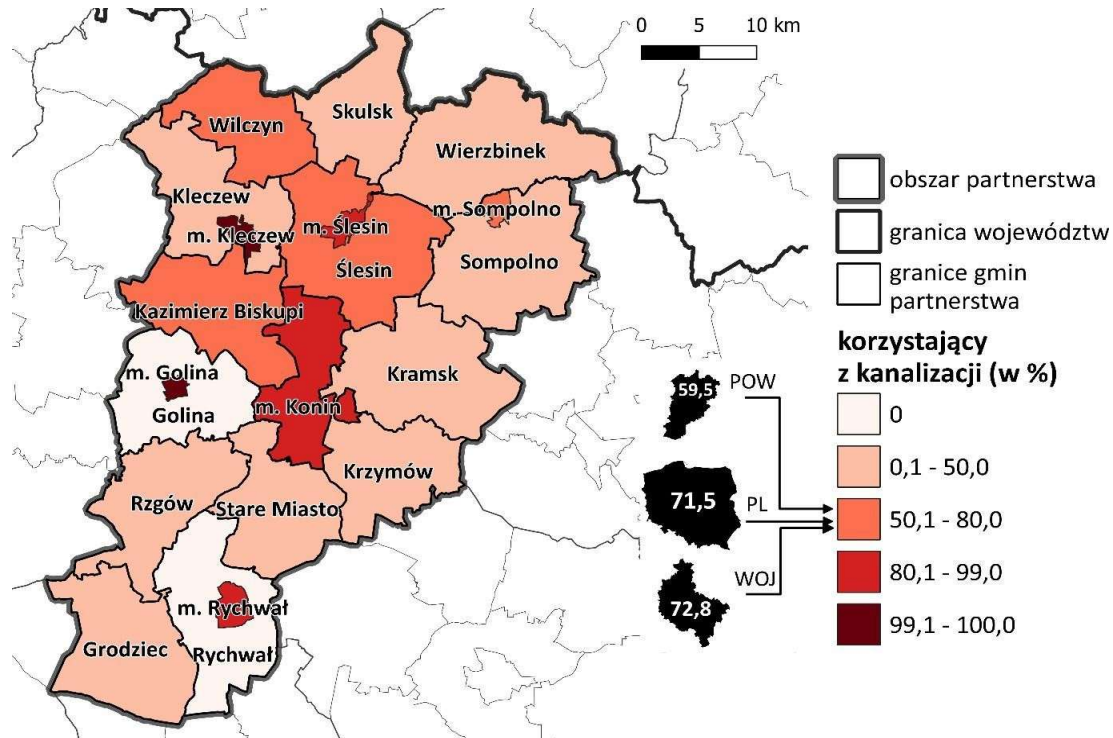
¹² Brak danych GUS za 2020 r.

Rysunek 21. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 22. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Warunki materialne mieszkańców Aglomeracji są uwarunkowane głównie poziomem zarobków. Z uwagi na funkcjonowanie kompleksu górniczo-energetycznego przez dekady średnie zarobki w Koninie i okolicach przewyższały średnią krajową. Jeszcze w 1999 r. średnie wynagrodzenie w Koninie wynosiło 104% wartości dla kraju. Pracownicy energetyki zarabiali w 2017 r. średnio 6 091,98 zł, czyli 55% więcej niż przeciętnie w Koninie, jednak wraz ze zmniejszaniem zatrudnienia w ZE PAK wpływ zarobków w tym sektorze na lokalny rynek pracy był coraz mniejszy.

Aktualnie – od lat – średnie płace w Koninie i powiecie znajdują się znacznie poniżej średniej krajowej (tab. 6.).

Tabela 6. Wysokość i relacje przeciętnych wynagrodzeń do średniej krajowej

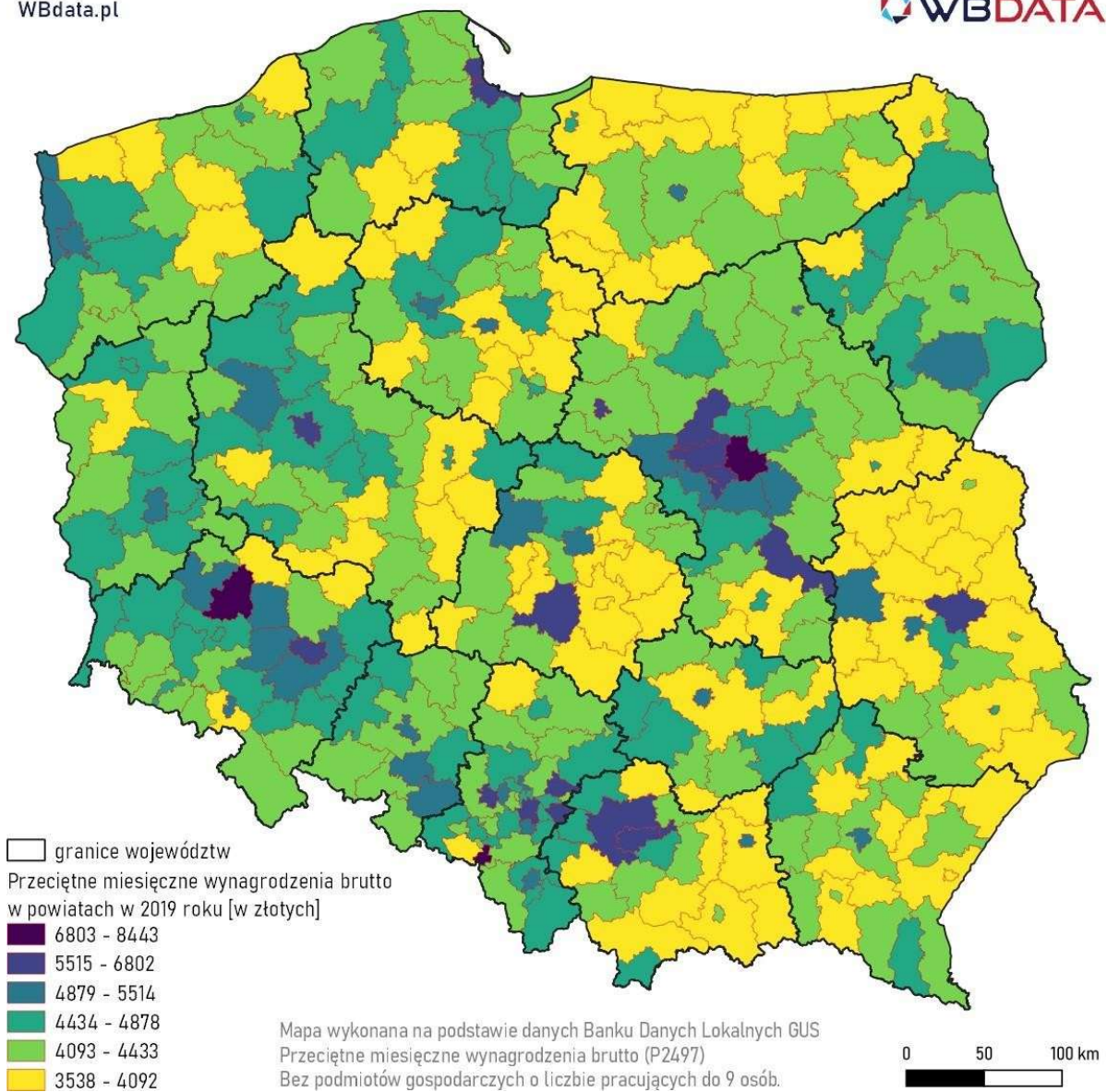
Nazwa	ogółem				
	2016	2017	2018	2019	2020
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
Powiat koniński	3 335,85	3 439,22	3 608,15	3 795,47	4 184,77
Konin	3 785,02	3 930,94	4 215,68	4 512,50	4 858,06
Nazwa	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)				
	2016	2017	2018	2019	2020
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Powiat koniński	77,7	76,0	74,6	73,2	75,8
Konin	88,2	86,8	87,2	87,1	88,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiatach w 2019 r.

WBdata.pl

WBDATA

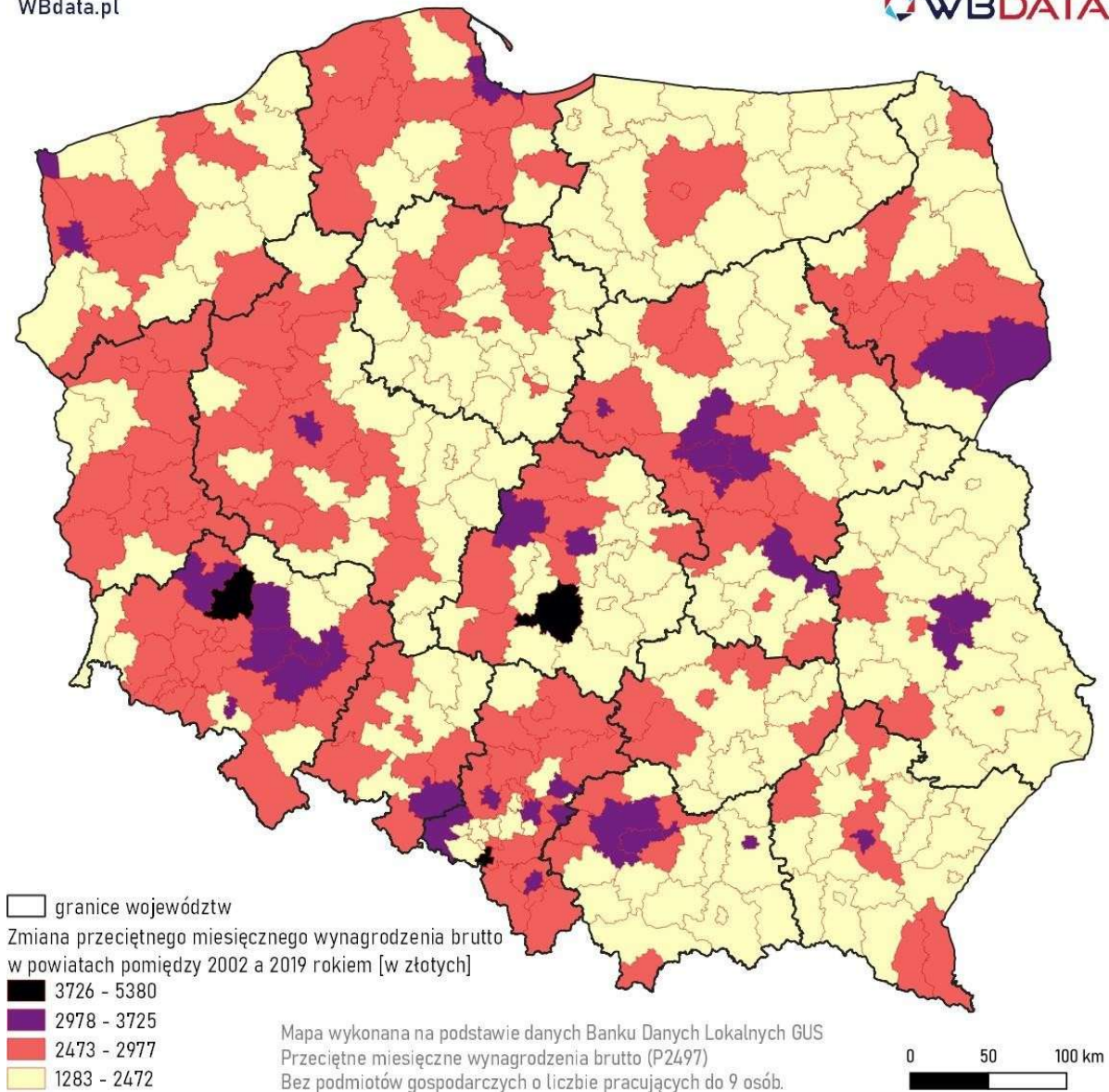
Źródło: <https://wbdata.pl/wynagrodzenia-w-powiatach-w-2019-roku-na-mapach/>
[dostęp: 14.04.2022 r.]

Jak można zauważyć na powyższej mapie, aktualne wynagrodzenia w Koninie i subregionie konińskim znacznie odbiegają od innych obszarów z wiodącą rolą górnictwa i energetyki. Dynamika wzrostu wynagrodzeń również była w ostatnich latach niewysoka na tle podobnych obszarów (rys. 24). Wpływa to na nastroje społeczne i oceny rzeczywistości.

Rysunek 24. Zmiana przeciętnego wynagrodzenia w powiatach w latach 2002-2019

WBdata.pl

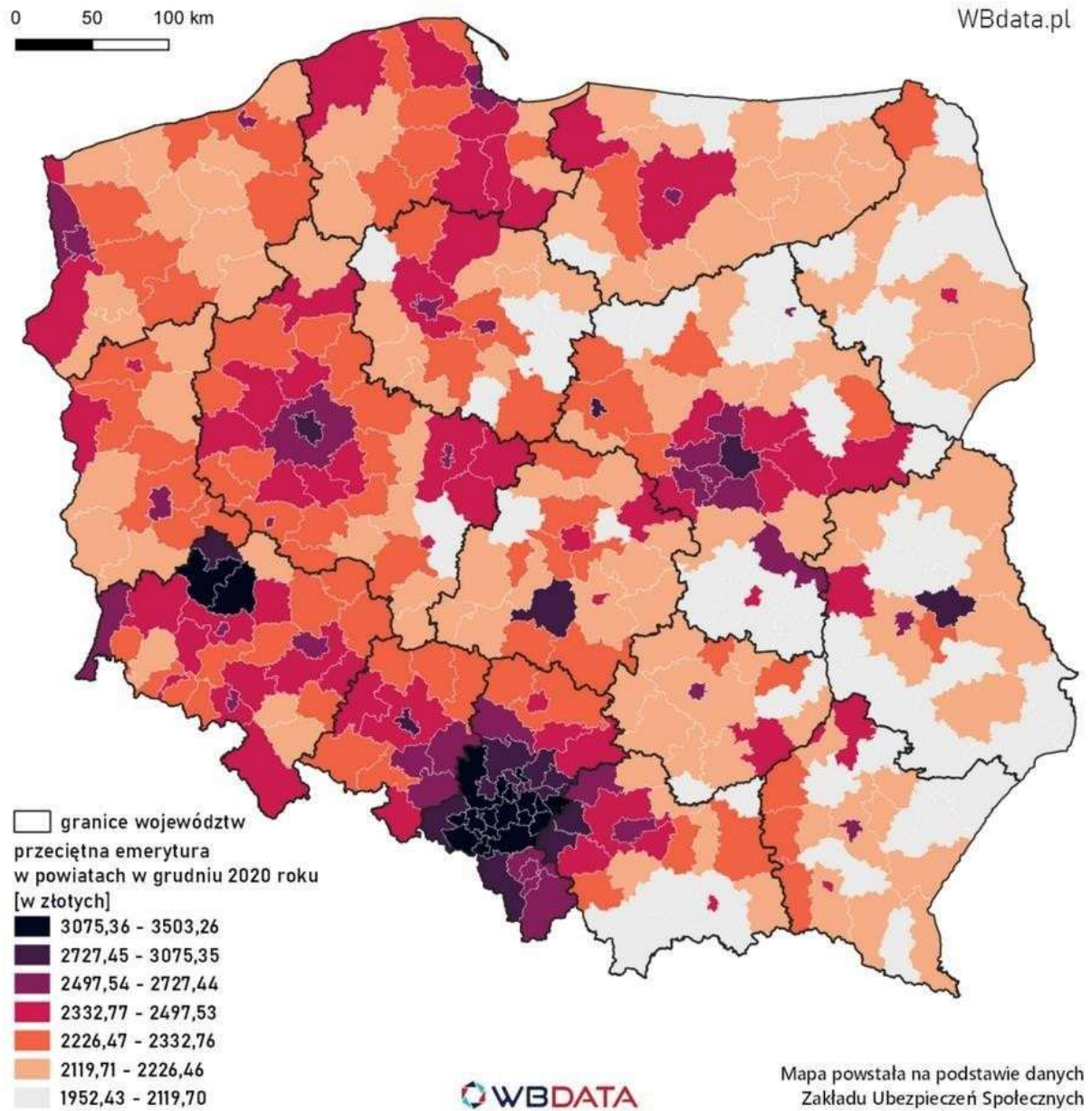
WB DATA

Źródło: <https://wbdata.pl/wynagrodzenia-w-powiatach-w-2019-roku-na-mapach/>
[dostęp: 14.04.2022 r.]

Obszar Aglomeracji Konińskiej cechują stosunkowo wysokie średnie emerytury, wyższe niż zarobki wielu obecnie pracujących.

Rysunek 25. Przeciętna emerytura w powiatach w grudniu 2020 r.

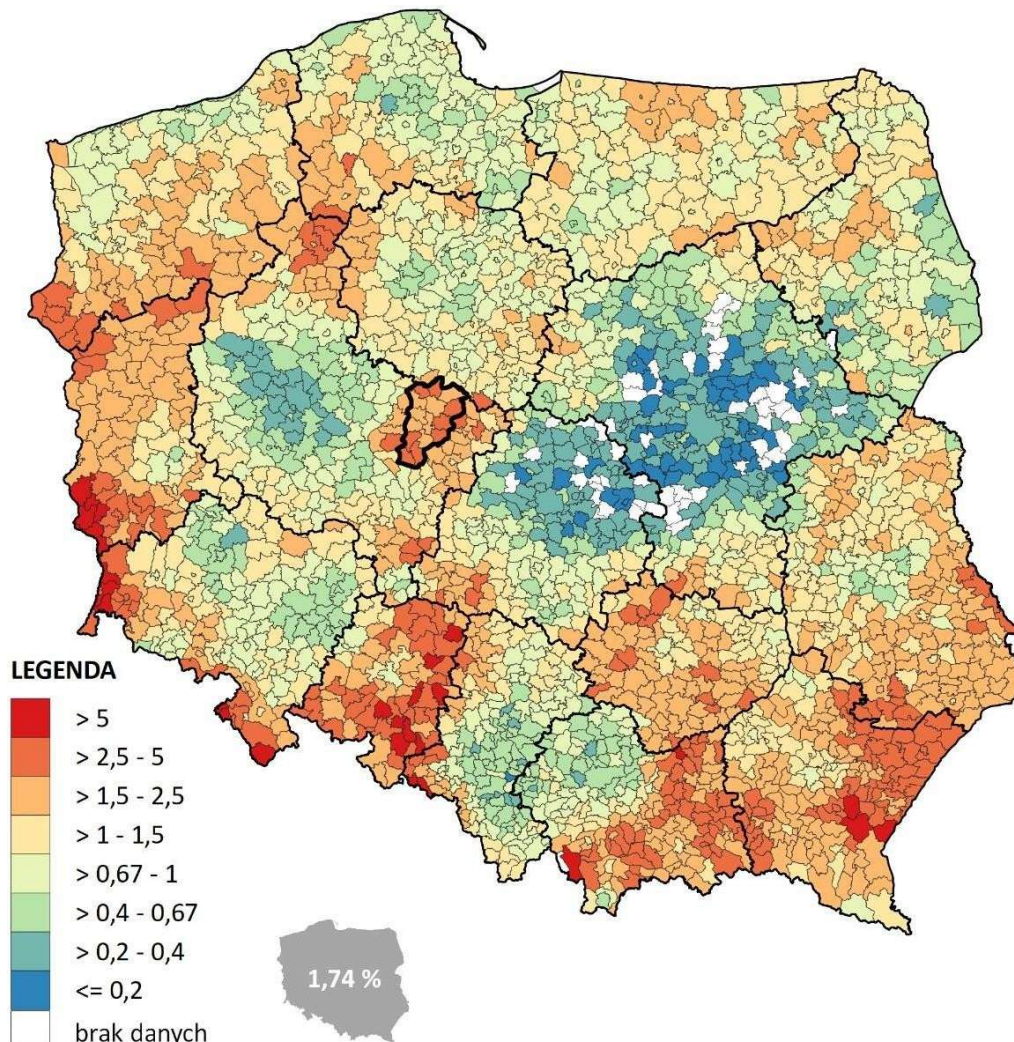

Źródło: <https://wbdata.pl/mapy-emerytur-w-polsce-w-2020-roku/> [dostęp: 9.04.2022 r.]

Występują jednak znaczne różnice między przeciętną wysokością emerytur mężczyzn i kobiet, sięgające 1000 i więcej zł, co jest charakterystyczne dla terenów zagłębi górniczo-energetycznych. Także wzrost emerytur w ostatnich latach był na tle kraju niewielki, jedynie w Koninie osiągał 200 zł. Należy mieć te okoliczności na względzie, biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, rosnącą liczbę emerytów i zdecydowaną przewagę liczebną kobiet, wzrastającą wraz z wiekiem (tab. 7-9.).

W Aglomeracji Konińskiej znaczny – na tle kraju – odsetek mieszkańców utrzymuje się z pracy za granicą. W wielu gminach, zwłaszcza peryferyjnych, jest ich więcej niż 5%, kilkakrotnie więcej niż średnio w Polsce. Osoby te przyjeżdżają do rodzinnych stron tylko w czasie wolnym, więc większość wydatków bieżących ponoszą w miejscu pracy.

Rysunek 26. Podatnicy z dochodami z zagranicy w 2019 r.

Źródło: Związek Miast Polskich na podstawie danych POLTAX.

Otwartą pozostaje kwestia, na ile osoby te będą podejmowały decyzje o powrocie czy zainwestowaniu w gospodarkę obszaru, np. poprzez założenie firmy, czy też odpływ do pracy za granicą będzie się powiększał. W tej sytuacji należy też wziąć pod uwagę pracowników zagranicznych na terenie Aglomeracji, wywodzących się głównie z Ukrainy.

3.2.1 Popyt na usługi, infrastrukturę techniczną i społeczną a zmiany demograficzne

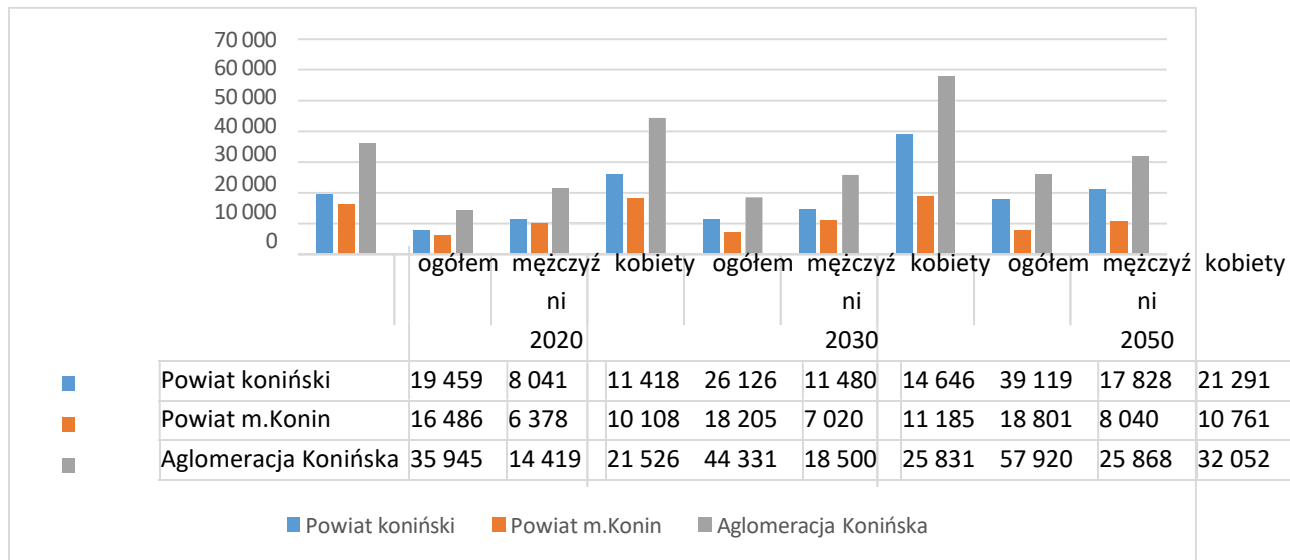
Według prognoz GUS, w 2030 roku Aglomerację zamieszkiwać będzie 198 348 osób, w tym powiat koniński 134 017 a m. Konin 64 331 osób. Oznacza to ubytek w stosunku do stanu z 2020 r. o 2%, w tym w Koninie o 11,3% a w powiecie wzrost o 3,2%. Tak więc w otoczeniu Konina kontynuowany będzie wzrost ludności.

Można więc mówić o utrzymaniu potencjału demograficznego w skali obszaru AK, należy jednak mieć na względzie zmiany w strukturze wieku mieszkańców. Przeanalizowano specyficzne grupy wieku – dzieci w wieku 0-14 lat, młodzież 16-18 letnią i osoby w wieku 65 lat i więcej. Prognozuje się:

- ubytek liczby dzieci (spowodowany spadkiem udziału kobiet w wieku prokreacyjnym i prawdopodobnymi zmianami wzorca dzietności, wzmocniony migracją poza obszar – często nieewidencjonowaną) o 13,3%, w tym w powiecie o 6,6%, a w Koninie aż o 28,3%;
- niewielki ubytek liczby młodzieży (przy czym w Koninie miałyby nastąpić ubytek prawie o 15%, a w powiecie wzrost o 5%, stanowiący kontynuację wcześniejszej migracji młodych osób z miasta i zwykłą urodzeń związaną z „efektem 500+“);
- wzrost liczby osób starszych o ponad 23% (w tym zwłaszcza w powiecie ziemskim – o ponad 34%, w Koninie o 10%; powiat koniński wejdzie w perspektywie 2030 r. w fazę starzenia się, która w Koninie jest już zaawansowana, stąd mniejszy prognozowany wzrost).

Mieszkańców Konina w wieku 65+ przybędzie do 2030 r. ponad 10% (z 16 486 do 18 205 osób), a w wieku 85+ ponad 30% (z 1 516 do 1 984).

Rysunek 27. Prognoza liczby mieszkańców w wieku 65+ według płci w latach 2030 i 2050.

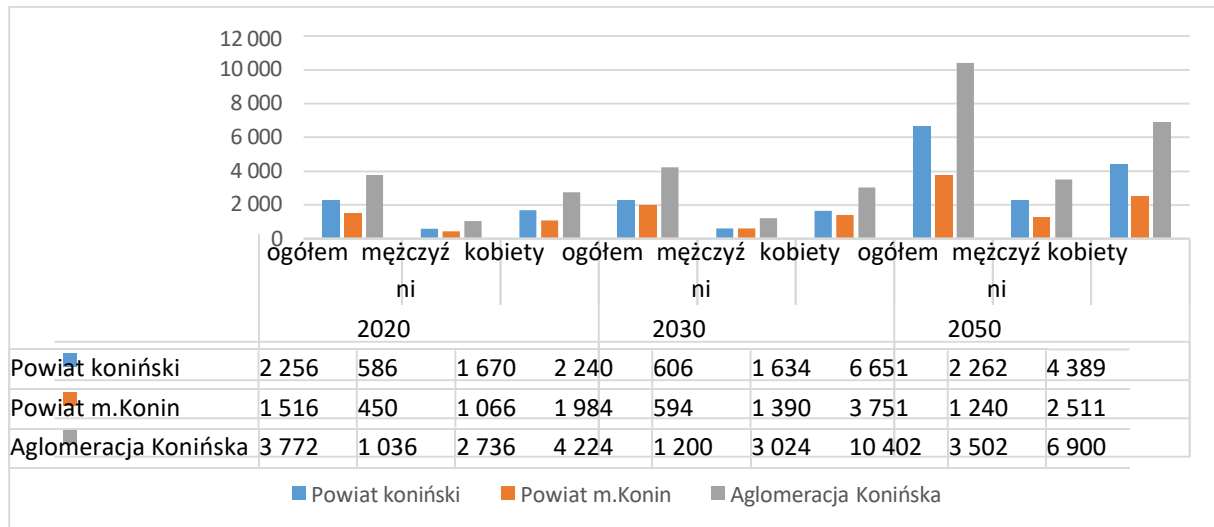

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie powiatu konińskiego prognozy przewidują jeszcze większy wzrost liczby ludności w przedziale 65+ (z 19 449 do 26 126, a więc o ponad 34%), natomiast stagnację liczby mieszkańców z przekroczonym 85. rokiem życia na poziomie 2 240 - 2 270. Wynika to ze starzenia się osób w wieku produkcyjnym, które migrowały w minionych 20 latach do powiatu konińskiego, podczas gdy osoby w wieku emerytalnym praktycznie nie migrowały. Wielkości te mogą jednak nie zostać osiągnięte z uwagi na osłabienie tempa migracji do gmin podkonińskich i ogólne wyludnianie się obszaru na rzecz innych terytoriów.

Niemniej jednak to w grupie seniorów należy spodziewać się najbardziej spektakularnego wzrostu potrzeb świadczenia usług, uwzględniających specyfikę tej grupy. Będą to nie tylko usługi zdrowotne czy opiekuńcze, ale też szeroki wachlarz związany ze spędzaniem czasu wolnego – kulturą, rekreacją, integracją społeczną (w tym międzypokoleniową) oraz stosowną infrastrukturę. Podstawowe znaczenie będzie miał tu aspekt wielorako rozumianej dostępności.

Rysunek 28. Prognoza liczby mieszkańców w wieku 85+ według płci w latach 2030 i 2050.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W grupie osób w wieku lat 85 i więcej przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn bywa nawet trzykrotna (aktualnie w powiecie konińskim). Wynika to ze zjawiska nadumieralności mężczyzn we wcześniejszych rocznikach. Zjawisko to wg prognoz będzie słabło, jednak nawet w 2050 r. w tym przedziale wieku przewaga liczby kobiet będzie więcej niż dwukrotna.

Należy wziąć te okoliczności pod uwagę planując skalę usług publicznych dla seniorów, zwłaszcza usług opiekuńczych czy związanych z organizacją czasu wolnego, także zapotrzebowanie na kadry z tym związane.

3.3. Edukacja

Z uwagi na kompetencje władz powiatowych, generowane powiązania między gminami oraz decyzje podejmowane przez młodzież w kontekście kształtu rynku pracy, szczególna uwaga zostanie poświęcona szkolnictwu ponadpodstawowemu.

W Koninie funkcjonuje 8 publicznych szkół ponadpodstawowych, w tym 3 samodzielne licea ogólnokształcące, 5 zespołów szkół w ramach których funkcjonują: licea ogólnokształcące (3), technika (5) i branżowe szkoły I stopnia (5). Działa także 8 innych placówek edukacyjnych na tym poziomie, w tym 5 LO dla dorosłych.

Poza Koninem funkcjonują:

- Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych im. Fryderyka Chopina w Żychlinie
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Kleczewie (w tym Branżowa Szkoła I st. w Wilczagórze, gm. Wilczyn)

- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Sompolnie (w strukturze Liceum
- Ogólnokształcące i Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Skulsku).

Prócz tego istnieje także prywatne LO dla Dorosłych w Boguszycach, gm. Wierzbinek, a w samym Wierzbinku filia Szkoły Muzycznej I st. z Radziejowa.

W Rychwale częścią struktury Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Piotra Janaszka w Rychwale jest Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Rozwinięte jest szkolnictwo zawodowe, zwłaszcza w Koninie - liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczebności odpowiedniej grupy wiekowej jest ponad dwukrotnie wyższa niż średnio w grupie porównawczej (32,6% do 15,9%) i Konin „powiększa dystans” w tym zakresie.

Tabela 7. Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica	Dynamika
Kalisz	25,93	25,64	25,95	26,94	34,47	8,54	32,9
Konin	32,7	33,01	32,57	32,04	40,48	7,78	23,8
Piła	25,9	25,32	25,14	26,53	35,86	9,96	38,5
Płock	23,72	24,07	23,87	23,59	31,03	7,31	30,8
Wałbrzych	12,65	12,63	12,74	13,11	17,5	4,85	38,3
Włocławek	25,04	25,4	25,31	26,95	33,64	8,6	34,3

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl [dostęp: 22.12.2021 r.]

Wyróżnia się również skala średniego szkolnictwa technicznego. Liczba absolwentów techników na 1000 osób w wieku produkcyjnym jest stale znacznie wyższa niż w podobnych ośrodkach.

Tabela 8. Liczba absolwentów techników na 1000 osób w wieku produkcyjnym

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica	Dynamika
Kalisz	9,69	9,4	9,69	9,68	10,66	0,97	10,0
Konin	13,62	12,23	12,8	13,02	12,85	-0,77	-5,7
Piła	11,68	9,86	9,8	9,79	6,19	-5,49	-47,0
Płock	10,03	8,99	8,68	8,99	7,08	-2,95	-29,4
Wałbrzych	4,79	4,53	4,24	3,9	3,43	-1,36	-28,4
Włocławek	10,52	9,17	9,6	9,81	9,79	-0,73	-6,9

Źródło: gminy.monitorrozwoju.pl

Szkoły średnie i zawodowe w Aglomeracji Konińskiej zapewniają kształcenie w ponad 60 kierunkach¹³.

Na rzecz dostosowania przekazywanej wiedzy i kompetencji do wymogów otoczenia, w tym rynku pracy, było i jest realizowanych w AK szereg projektów z udziałem środków zewnętrznych z Europejskiego Funduszu Społecznego (głównie dotyczących kierunków kształcenia) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (głównie w zakresie rozbudowy i wyposażenia placówek). W trakcie realizacji są 2 projekty z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz 1 projekt z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego („Funduszy Norweskich”):

Miasto Konin było współorganizatorem Kongresu Edukacyjnego „Szkoła Naszych Marzeń”, na którym w 2019 r. spotkali się przedstawiciele lokalnych szkół oraz entuzjaści przemiany edukacji, otwarcia jej na potrzeby i rozwój człowieka oraz dostosowania jej do potrzeb zmieniającego się świata. Owocem Kongresu jest opracowana wizja zmian w edukacji.

Projekt pt. „Szkoła Naszych Marzeń – jak nie być samotnym w szkole?” uzyskał wsparcie z Funduszy Norweskich w wysokości ponad 437 tys. zł (100-procentowy grant). Realizacja projektu rozpocznie się w kwietniu 2022 r. W projekcie miastu partnerują Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie i Konińska Spółdzielnia Socjalna „Spektrum” oraz Newschool AS w Oslo. Głównym celem projektu jest poprawa jakości i dopasowanie oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach. Szczególny nacisk będzie położony na współpracę w społeczności szkolnej, budowanie więzi i głębszych relacji wszystkich podmiotów współtworzących szkołę przez uczenie się od siebie. W wyniku pracy powstanie też Pakiet Inspiracji (podręcznik) podzielony na 4 części skierowane do: menadżera szkoły, nauczycieli, uczniów i rodziców.

Mimo tych starań i obiektywnego zaangażowania tutejsze szkoły muszą sprostać olbrzymiej konkurencji w kraju.

Najlepsze w ostatnich latach konińskie liceum ogólnokształcące (II LO im. K. K. Baczyńskiego) wśród 1.000 ujętych w rankingu krajowym liceów zajmuje 18. pozycję w Wielkopolsce i 211. W rankingu ogólnopolskim („Srebrna Tarcza”). III LO im. C.K. Norwida uplasowało się na 30. miejscu w województwie i na 374. W Polsce („Srebrna Tarcza”).

Najstarsza konińska szkoła średnia – I LO im. T. Kościuszki jest 80. placówką w rankingu liceów w Wielkopolsce i 914. w Polsce („Brązowa Tarcza”). W rankingu maturalnym obejmującym 300 szkół II LO w Koninie zajęło 212. pozycję ([Ranking Liceów „Perspektyw” 2022](#)).

III LO w roku 2016, jako jedyna szkoła w subregionie, zostało sklasyfikowane na 200. miejscu w Polsce w prestiżowym rankingu STEM - szkół najlepiej kształcących w zakresie przedmiotów ścisłych.

W przypadku konińskich techników najwyżej znalazło się, zdobywając przy tym

---

¹³ Por. http://gospodarka.konin.pl/Informator-o-kierunkach-kształcenia-w-szkolach-srednichogólnokształcących_-technicznych-i-branzowych-I-stopnia.htmlx [dostęp: 11.04.2022 r.]

"Brązową Tarczę", Technikum nr 2 Zespołu Szkół Budownictwa i Kształcenia Zawodowego im. E. Kwiatkowskiego – 32 lokata w województwie i 408 w Polsce. 46 miejsce w Wielkopolsce zajmuje Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych im. S. Staszica, 49 - Technikum nr 3 w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego im. S. Batorego, a 89 – Technikum nr 4 w Zespole Szkół im. Mikołaja Kopernika. Trzy ostatnie placówki w klasyfikacji ogólnopolskiej znalazły się poniżej pierwszej pięćsetki ([Ranking Techników „Perspektyw” 2022](#)).

Placówki spoza Konina nie zostały w rankingach krajowych w 2022 r. sklasyfikowane. Technikum w ZSOiT w Sompolnie zajęło 108. lokatę w województwie. W 2020 r. zajęło 269. miejsce w rankingu krajowym. LO w tym zespole zajmuje 97. pozycję w Wielkopolsce.

Licea zostały ocenione za pomocą trzech kryteriów: sukcesy szkoły w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych oraz wyniki matury z przedmiotów dodatkowych, w przypadku techników dochodzą wyniki egzaminu zawodowego. Do sporządzenia rankingu wykorzystano dane ze źródeł zewnętrznych: protokoły komitetów głównych olimpiad, zestawienia okręgowych komisji egzaminacyjnych (OKE) z wynikami matur oraz egzaminów zawodowych oraz System Informacji Oświatowej.

Wyniki egzaminów ósmoklasisty były w Koninie w 2019 r. lepsze niż średnia powiecie konińskim, w Wielkopolsce i okręgu obejmującym województwa: wielkopolskie, lubuskie i zachodniopomorskie. Ta prawidłowość powtórzyła się również w roku 2021.

W powiecie ziemskim wyniki poprawiły się w 2021 w stosunku do 2019 r., kiedy to były wyraźnie niższe niż w Koninie, województwie i okręgu. W 2021 r. z języka polskiego, a zwłaszcza angielskiego odnotowano średnie przewyższające te dla Wielkopolski i okręgu.

Tabela 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2019 i 2021

2016	język polski	matematyka	j. angielski	j. niemiecki
Konin	57,2	54,39	71,06	69,46
powiat koniński	50,55	44,4	57,21	60
Wielkopolskie	57,48	54,53	70,85	69,39
okręg	56,95	54,1	71,35	70,33
2021				
Konin	55	54	73	51
powiat koniński	54	37	58	-
Wielkopolskie	56	54	75	53
okręg	bd	bd	bd	bd

Źródło: https://www.oke.poznan.pl/cms,5330,wyniki_i_analizy.htm [dostęp: 6.04.2022 r.]

Jeśli chodzi o wyniki matur, porównano rok 2021 z 2016.

Tabela 10. Wyniki matur w latach 2016 i 2021

2016	język polski	matematyka	j. angielski	j. niemiecki
Konin	57,2	54,39	71,06	69,46
powiat koniński	50,55	44,4	57,21	60
Wielkopolskie	57,48	54,53	70,85	69,39
okręg	56,95	54,1	71,35	70,33
2021	język polski	matematyka	j. angielski	j. niemiecki
Konin	55	54	73	51
powiat koniński	54	37	58	-
Wielkopolskie	56	54	75	53
okręg	bd	bd	bd	bd

Źródło: https://www.oke.poznan.pl/cms,134,wyniki_i_analizy.htm [dostęp: 6.04.2022 r.]

Wyniki w Koninie były w obu przypadkach zbliżone do wyników w województwie, wyniki w powiecie – znacznie niższe.

Mimo prognozowanego spadku liczebności dzieci i młodzieży o 13,3% do 2030 r., spadki liczby osób w wieku szkoły średniej nie będą tak znaczące, a nawet do 2025 r. przewiduje się wzrost. Należy jednak zauważyć, że nauka w szkole średniej odbywa się niekoniecznie w środowisku zamieszkania. Na liczbę uczniów w szkołach średnich będzie wpływało w przyszłości wiele czynników, w tym procesy demograficzne, oferta rynku pracy, a także poziom i oferta szkół, z czym wiąże się ich postrzeganie. Następuje także koncentracja szkolnictwa ponadpodstawowego w miastach dużych i średnich, a małe szkoły w małych ośrodkach tracą uczniów.

Mniejsza liczba młodzieży szkolnej oznaczać będzie konieczność redukcji sieci szkół, ograniczanie profili kształcenia, co powoduje samowzmacniające się zjawisko obniżania atrakcyjności obszaru.

Na potrzeby wydatków bieżących w oświacie samorządom przekazywana jest część oświatowa subwencji ogólnej. Pokrycie wymienionych wydatków przez kwoty z subwencji nie jest pełne, i w latach 2016-2020 spadało w skali Aglomeracji z 68,1% do 61,4%. Najkorzystniejsze relacje panują w Koninie oraz znajdujących się na obrzeżach powiatu konińskiego gminach: Grodziec, Sompolno, Skulsk i Wilczyn. Najmniejsze pokrycie subwencją występuje z kolei w gminach podkonińskich (zwł. Stare Miasto,

Kazimierz Biskupi), w gm. Kleczew i Wierzbiniek. Generalnie należy interpretować ten wskaźnik w kontekście uzupełniania wydatków oświatowych z budżetów przez gminy o wysokich dochodach własnych (por. tabela 11).

Tabela 11. Pokrycie wydatków bieżących w oświacie przez część oświatową subwencji ogólnej.

rok	2016	2017	2018	2019	2020	dynamika 2020/2016
Polska	64,8%	63,1%	60,9%	60,3%	59,9%	92,3%
Wielkopolskie	63,8%	61,3%	59,1%	58,3%	57,1%	89,5%
Powiat koniński	66,8%	64,0%	61,6%	60,2%	56,9%	85,1%
Golina	60,6%	61,7%	59,8%	57,4%	55,8%	92,1%
Grodzic	77,9%	76,2%	69,9%	66,7%	63,5%	81,6%
Kazimierz Biskupi	60,9%	61,4%	61,6%	57,3%	52,0%	85,4%
Kleczew	59,2%	59,4%	57,7%	57,6%	52,0%	87,9%
Kramsk	77,0%	68,2%	67,9%	64,7%	58,5%	76,0%
Krzymów	72,1%	66,1%	65,0%	63,8%	60,9%	84,4%
Rychwał	65,3%	60,0%	56,3%	56,1%	57,8%	88,5%
Rzgów	64,2%	61,9%	57,0%	60,3%	57,5%	89,5%
Skulsk	79,1%	73,9%	70,6%	66,9%	62,5%	78,9%
Sompolno	68,4%	65,5%	61,9%	63,3%	60,9%	89,0%
Stare Miasto	59,9%	54,5%	54,1%	52,7%	49,4%	82,4%
Ślesin	67,6%	66,0%	63,3%	62,7%	58,1%	86,0%
Wierzbiniek	65,5%	63,8%	60,2%	56,1%	54,9%	83,8%
Wilczyn	73,7%	72,7%	68,4%	67,2%	65,8%	89,4%
Konin	69,6%	67,4%	63,7%	64,1%	66,0%	94,9%
RAZEM AK	68,1%	65,6%	62,6%	62,1%	61,4%	90,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W odniesieniu do terenu powiatu konińskiego należy wziąć pod uwagę kwotę dodatków wiejskich, przysługujących nauczycielom posiadającym kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, zatrudnionym na terenie wsi lub w mieście liczącym do 5000 mieszkańców, w wysokości 10 proc. wynagrodzenia zasadniczego. Kwoty te

poprawiają w pewnym stopniu bilans pokrycia wydatków oświatowych przez otrzymywaną część subwencji.

Ogólnie wskaźniki pokrycia wydatków oświatowych przez subwencję jest w Koninie korzystniejszy aniżeli w województwie i kraju oraz wykazuje niższe spadki, odmienna sytuacja jest na terenie powiatu konińskiego.

Rozwinięte jest kształcenie dla dorosłych na wszelkich szczeblach, w tym w formie szkół policealnych¹⁴. Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie zapewnia kształcenie w zawodach medycznych, takich jak technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta czy opiekun medyczny - w Centrum funkcjonuje Medyczna Szkoła Policealna im. Karola Marcinkowskiego.

W Koninie funkcjonują 3 wyższe uczelnie:

- Akademia Nauk Stosowanych (wcześniej: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie),
- Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich (niepubliczna)
- Wyższa Szkoła Pedagogiczno-Techniczna w Koninie (niepubliczna) a także:
- Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie Studium Teologii we Włocławku Oddział w Koninie

W roku 2020 uczelnie te skupiały 2 073 osób studiujących, w tym 1 334 kobiety. Ich mury opuściło 435 absolwentów, w tym 275 kobiet. W 2016 r. odpowiednie wielkości wynosiły: 2 665 studentów, w tym 1 552 kobiety, 799 osób, które uczelnie ukończyły, w tym 555 kobiet.

W okresie 2016-2020 liczba studentów spadła o 22,2%, absolwentów o 45,5%. Pogłębiła się jednocześnie feminizacja środowiska akademickiego – udział studentek wzrósł z 57,1% do 64,4%.

Akademia Nauk Stosowanych składa się z 3 wydziałów: Nauk Ekonomiczno-Technicznych, Nauk Humanistyczno-Społecznych i Nauk o Zdrowiu.

Uczelnia oferuje studia m. in. na kierunkach: ekonomia (I i II st.), mechanika i budowa maszyn (inżynierskie), logistyka, bezpieczeństwo wewnętrzne, pedagogika czy zdrowie publiczne, także szeroką ofertę studiów zaocznych i podyplomowych. ANS szeroko współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, także z lokalną administracją, oferując współpracę badawczą, w tym badania opinii, a także upowszechniając wiedzę w formie wykładów otwartych, „spotkań z Uczelnią”.

W sieci współpracy Uczelni są szkoły ponadpodstawowe z subregionu konińskiego (obejmującego poza AK także powiaty: kolski, słupecki i turecki), lokalne samorządy, instytucje publiczne, organizacje społeczne i media. Przy ANS funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku w Koninie.

Utrwalone, wieloletnie formy współdziałania międzysektorowego to:

- [Akademia Młodej Przedsiębiorczości](#) – realizowana we współpracy z Miastem

---

¹⁴ <http://gospodarka.konin.pl/Informator-edukacyjny-2021---gdzie-szukac-mozliwosci-ksztalcenia-i-rozwoju.htmlx> [dostęp: 15.04.2022 r.]

Konin, Konińską Izbą Gospodarczą, lokalnymi instytucjami i firmami. Celem projektu jest zorganizowanie szkoleń i wizyt studyjnych pozwalających nabyć praktyczne umiejętności zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Odbyło się VII edycji, ostatnia w roku akad. 2019/2020.

- [Akademia Młodego Studenta](#), polegająca na organizacji wizyt studyjnych i warsztatów dla szkół średnich z subregionu.

Prowadzone przez Wyższą Szkołę Kadr Menedżerskich kierunki do przede wszystkim Administracja, Ekonomia (oba I i II st.) i Pedagogika, ale także Energetyka czy Kryminologia I st.

W ramach WSKM funkcjonuje Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Uczelnia wraz z Biblioteką i Centrum Kultury w Kleczewie prowadzi Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Bibliotece w Kleczewie.

Oferowana przez Wyższą Szkołę Pedagogiczno-Techniczną specjalność to pedagogika opiekuńczo-wychowawcza. Koniński ośrodek akademicki ma charakter subregionalny.

Biorący udział w warsztatach strategicznych w dniu 11.04.2022 r. przedstawiciele sektora edukacji z terenu Aglomeracji Konińskiej wskazali na następujące grupy zasobów (potencjały), które sprawiają, że Aglomeracja Konińska jest dobrym miejscem edukacji:

- Lokalizacja
- Kadra
- Oferta
- inne czynniki psychospołeczne, związane z motywacją, chęcią zdobycia wiedzy.

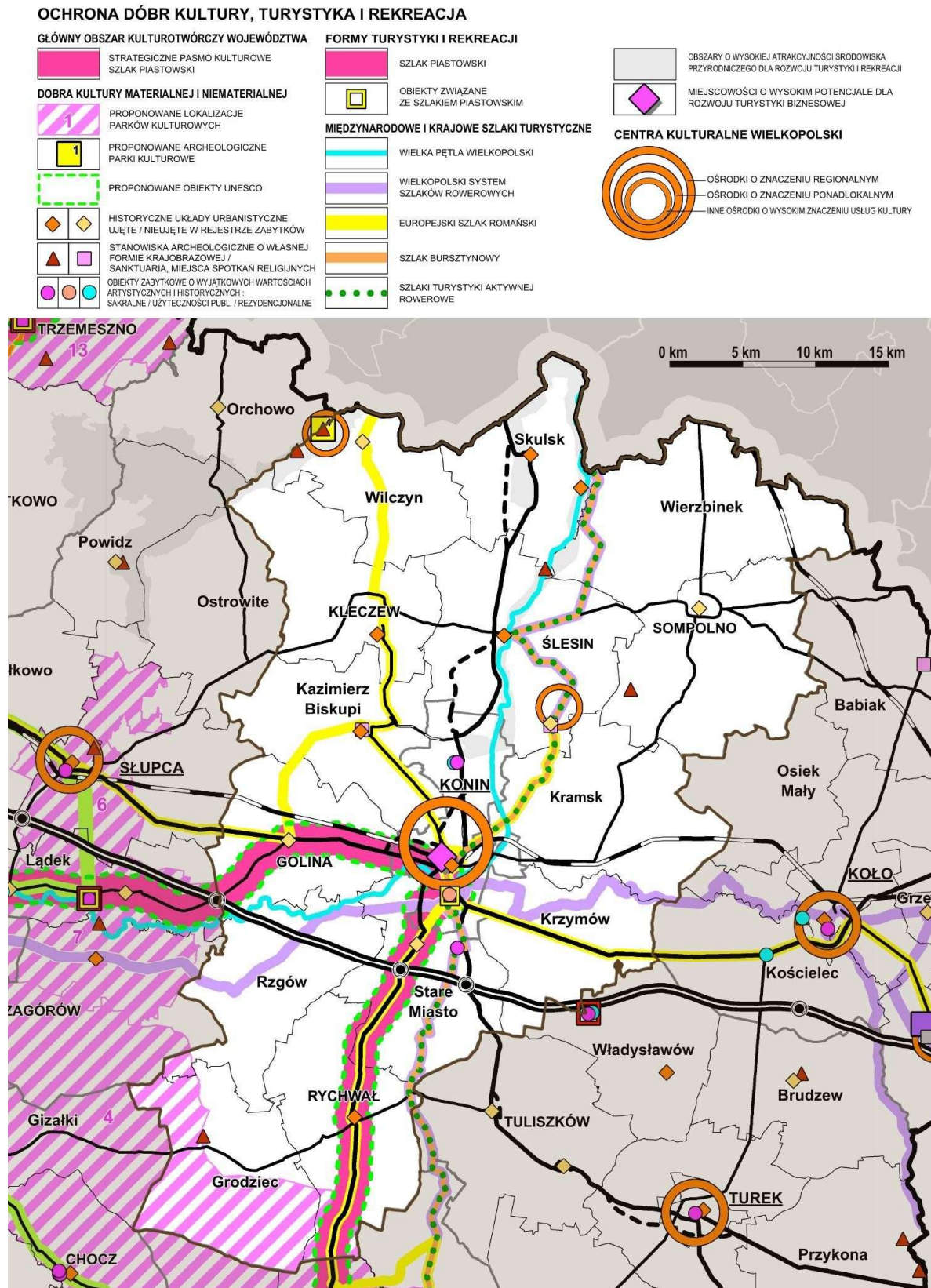
W tym, by AK mogła stać się jeszcze lepszym miejscem edukacji przeszkodą jest oddziaływanie większych ośrodków i związany z tym odpływ młodzieży, ale także brak wizji (sub)regionu i związanej z tym oferty kształcenia oraz silniejszej współpracy z rynkiem.

3.4. Kultura

3.4.1. Dziedzictwo materialne i tradycje

Obecny obraz przestrzeni gmin należących do Aglomeracji Konińskiej kształtował się wraz z kształtowaniem instytucjonalnych i terytorialnych podstaw państwa polskiego w wiekach wczesnych, poprzez średniowieczne lokacje miast oraz rozwój osadnictwa w okresie przedrozbiorowym i w okresie zaborów. Zainicjowana po II wojnie światowej polityka państwa dotycząca przestrzeni miejskiej zasadniczo zmieniły współczesny obraz całego obszaru. Efektem wielowiekowej udokumentowanej historii są licznie zachowane zabytki i dobra kultury współczesnej (rys. 30).

Rysunek 29. Ochrona dóbr kultury, turystyka i rekreacja

Źródło: [Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+](#)

Obszary i obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną to m.in.:

- układy urbanistyczne: Konina, Ślesina i Kazimierza Biskupiego,
- liczne obiekty sakralne, m.in. kościoły w Koninie, Kazimierzu Biskupim, Starym Mieście, Kramsku, zespoły klasztorne w Bieniszewie (gm. Kazimierz Biskupi) i Kazimierzu Biskupim, synagoga w Koninie oraz kościoły drewniane w Rzgowie, Ostrowążu (gm. Ślesin), Kazimierzu Biskupim i Golinie,
- znaczna liczba założeń rezydencjalnych, m.in. zespół pałacowy w Żychlinie (gm. Stare Miasto), Brzeźnie (gm. Krzemów), Biskupicach (gm. Ślesin), zespół dworski w Koninie-Malińcu, Sławsku (gm. Rzgów), Piotrkowicach (gm. Ślesin) i Ruminie (gm. Stare Miasto), zamek w Koninie-Gosławicach,
- obiekty użyteczności publicznej: karczma w Genowefie (gm. Krzymów) i ratusz w Koninie, obiekty techniczne: gorzelnia w Koninie-Gosławicach i zespół fabryki maszyn i urządzeń rolniczych w Koninie,
- stanowisko archeologiczne Żółwieniec - grodzisko stożkowate, usytuowane na
- wzniesieniu, pierwotnie wyspie na północnym krańcu Jeziora Ślesińskiego.

W celu promocji dziedzictwa kulturowego na obszarze województwa wyznaczono szereg szlaków kulturowych, z których część przebiega przez teren AK:

- szlak o znaczeniu międzynarodowym – Europejski Szlak Romański,
- szlaki o znaczeniu krajowym – unikatowy w skali kraju Szlak Piastowski i Szlak Bursztynowy,
- szlaki oznaczeniu regionalnym¹⁵:
  - Szlak kultury żydowskiej – Ziemia Konińska,
  - Śladami Fryderyka Chopina w Wielkopolsce,
  - Szlak budowli i kościołów drewnianych w Wielkopolsce,
  - Szlak Pięciu Braci Męczenników,
  - Droga Romańska,
  - Szlak Piastów,
  - Szlak Szwedzki,
  - Szlak Cysterski,
  - Szlak Szkocki,
  - Szlak Zamków,
  - Droga do Malborka,
  - Szlak Klasztorów,
  - Drewniane Kościoły Powiatu Konińskiego.

W Licheniu Starym w gminie Ślesin znajduje się jedno z najliczniej odwiedzanych i najbardziej znanych w Polsce miejsc kultu religijnego - Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej Królowej Polski. Corocznie Sanktuarium gości blisko milion turystów z kraju i zagranicy.

---

¹⁵ Por. <https://powiat.konin.pl/szlaki-kulturowe> [dostęp: 15.04.2022 r.]

Drugim ważnym miejscem kultu religijnego jest zespół klasztoru oo. Kamedułów w Bieniszewie - siedziba jednego z dwóch znajdujących się w Polsce eremów oo. Kamedułów.

Na terenie Aglomeracji Konińskiej znajduje się wiele miejsc upamiętniających najważniejsze wydarzenia z historii Polski, mające zasadnicze znaczenie dla tożsamości narodowej Polaków. Wśród nich obiekty związane z: I wojną światową, Powstaniem Styczniowym oraz II wojną światową (Licheń Stary, Ignacego i Roźnowa w gm. Ślesin, Las Krążel w gm. Kazimierz Biskupi, Kramsk oraz Konin).

Placówki instytucjonalnej działalności kulturalnej skoncentrowane są przede wszystkim w Koninie oraz miejscowościach gminnych. Wśród najważniejszych wskazań należy instytucje kultury o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym: Muzeum Okręgowe w Koninie oraz galerie sztuki: Galeria Pięknego Przedmiotu Giotto Mirosławy Dimitrow i Galeria Sztuki Łażnia w Koninie.

Cykliczne imprezy o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym organizowane są w Koninie, wśród nich - Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca.

Charakterystyczna dla terenów Wielkopolski kultura ludowa kultywowana jest poprzez liczne grupy i zespoły taneczne, twórczość artystyczną i kulturalną¹⁶. Od ponad 40 lat istnieje Zespół Pieśni i Tańca Konin.

Charakterystyczne tradycje kulinarne Wielkopolski opierają się głównie na ziemniakach i mące oraz rzadziej mięsie. Lokalną odmianą kuchni wielkopolskiej jest kuchnia ochweśnicka, charakterystyczna dla okolic Ślesina i Skulska, czyli terenów zamieszkałych przez ochweśników - handlarzy religijnymi obrazami, obwoźnych przekupniów.

Przemierzali oni rozległe tereny zaboru rosyjskiego i pruskiego i stykali się ze zróżnicowaną kuchnią, w tym szczególnie żydowską, rosyjską i niemiecką. Efektem tego są wpływy tych kulinarnych tradycji w kuchni ochweśnickiej. Dzięki odseparowaniu obszaru Ślesina od reszty regionu przez lasy i jeziora, kuchnia lokalna zachowała swą odrębność.

Reprezentacyjnym daniem kuchni ochweśnickiej jest pyrczok (gniecyniok), czyli tarte ziemniaki upieczone na blasze z boczkiem i cebulą w formie placka. Mogą być też podawane w formie kiełbasy i wtedy nazywa się je obsypunkami (łopcypunki). Inne charakterystyczne dania lokalne to placki ziemniaczane, szare kluski ze skwarkami, szagówki, pyry z gzikiem, czernina oraz gęś pieczona i gęsi pipek. Najczęściej do potraw dodaje się lokalne świeże zioła oraz grzyby z lasów ślesińskich.

Z obyczajowością mieszkańców Ślesina związana jest też gwara ochweśnicka zwana "kminą ochweśnicką", która powstała z żargonów – polskiego złodziejskiego i zawodowych ruskich. Są też w nim słowa pochodzenia łaćńskiego, czeskiego i niemieckiego. Liczący 1 000 wyrazów język stworzyli mieszkańcy Skulska, w związku z przemysłem dewocjonalistów do dawnych diecezji unickich na Chełmszczyźnie i Białostocczyźnie. Ułatwiali sobie w ten sposób tajne porozumienie w obecności

---

¹⁶ Por. <https://powiat.konin.pl/amatorski-ruch-artystyczny> [dostęp: 15.04.2022 r.]

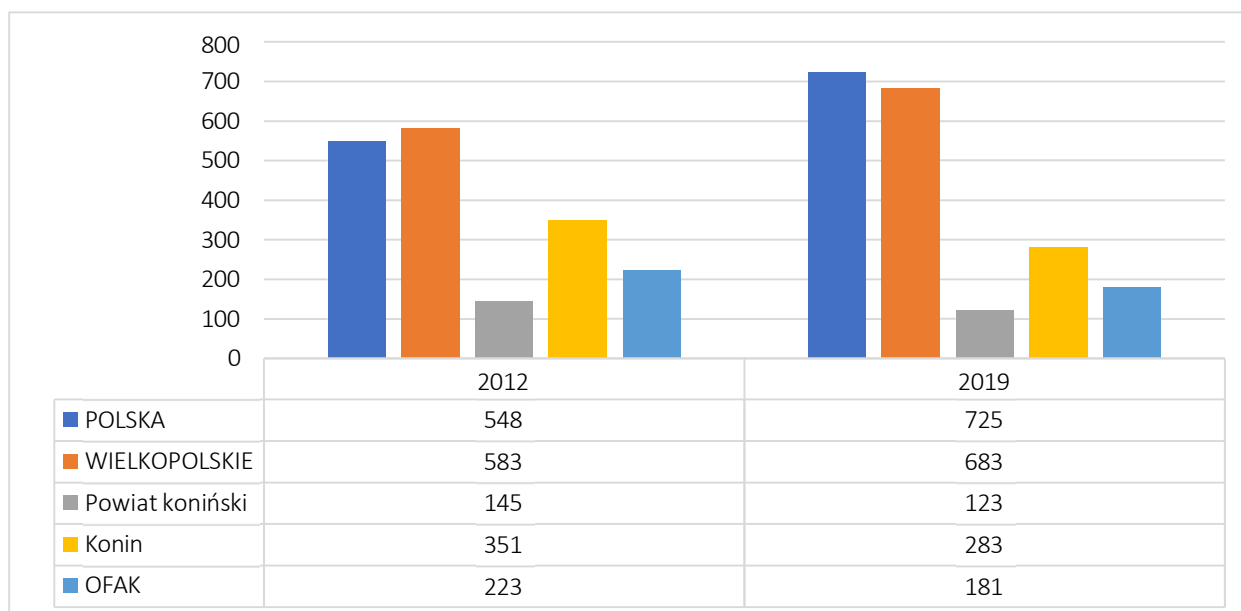
klientów. Gwara ta przetrwała w Ślesinie do dziś głównie w gronie starszych mieszkańców.

3.4.2. Aktywność społeczna, uczestnictwo w kulturze

Z uwagi na odmiennność roku 2020, naznaczonego pandemią COVID-19, aktywność kulturalną analizowano dla okresu 2016-2019.

Liczba uczestników imprez kulturalnych w AK w 2019 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców była ponad 4-krotnie niższa od średniej krajowej oraz ponad 3,5 krotnie niższa od średniej wojewódzkiej. W 2019 roku wskaźnik ten wynosił 181 uczestników na 1000 mieszkańców. W powiecie konińskim wartość wskaźnika wynosiła 123, a w mieście Konin 283 osoby na 1000 mieszkańców.

Rysunek 30. Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

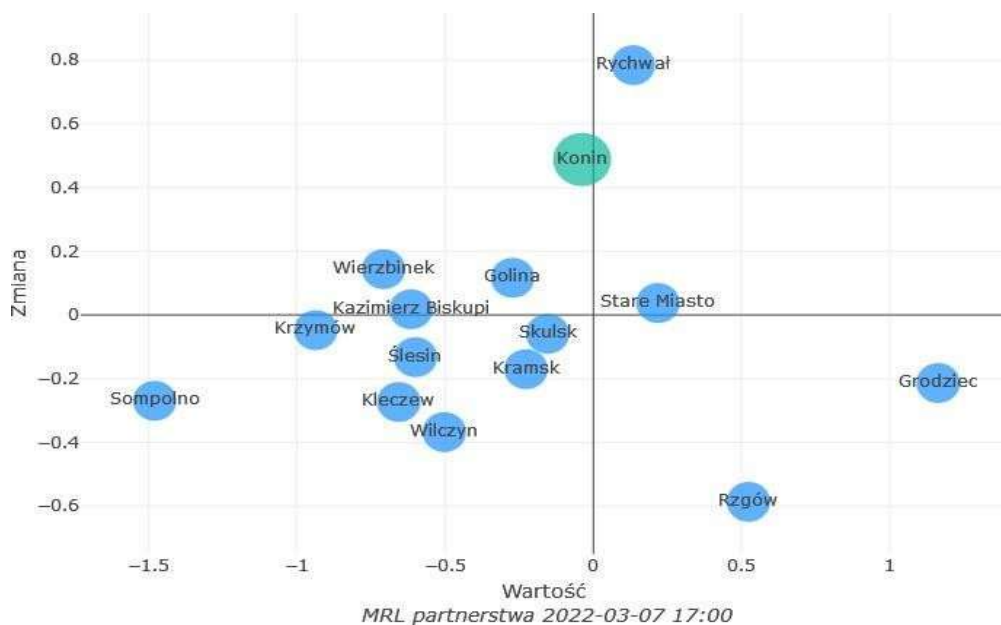
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców jest w Aglomeracji Konińskiej wciąż niższa niż na innych obszarach, choć wykazuje tendencje do pozytywnej zmiany. Jednak tylko w Koninie tempo zakładania nowych NGO jest wyższe niż w kraju czy województwie.

Tabela 12. Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Obszar	2016	2017	2018	2019	2020	Różnica	Dynamika
Polska	3,68	3,85	3,68	3,83	3,93	0,25	6,8%
Wielkopolska	3,80	3,96	3,88	4,02	4,10	0,3	7,9%
Aglomeracja Konińska	2,9	2,95	2,9	3	3,07	0,17	5,9%
powiat koniński	2,77	2,81	2,79	2,86	2,93	0,16	5,8%
Konin	3,30	3,42	3,16	3,55	3,75	0,45	13,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i Monitora Rozwoju Lokalnego.

W układzie poszczególnych gmin sytuacja jest zróżnicowana, choć zdecydowanie korzystniejsza w południowej części AK.

Koreluje to ze wskazaniami na wartość współpracy, a także podkreślanie roli tradycji, dziedzictwa, uroczystości lokalnych i przywiązanie do miejsca zamieszkania, jakie przejawiali uczestnicy spotkań konsultacyjnych w gminach południowej części

Aglomeracji w stopniu znacznie wyższym niż w pozostałych gminach (por. rozdz. 6).

Powiat koniński od lat wyróżnia się natomiast wysoką frekwencją w wyborach samorządowych:

Tabela 13. Frekwencja w wyborach do rad gmin w 2014 i 2018 r.

Obszar	2014	2018 (I tura)
Polska	47,43%	54,9%
Wielkopolska	47,2%	55,93%
powiat koniński	57,4% ¹⁷	58,04% ¹⁸
Konin	39,86%	51,53%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Również w 2010 r. wyniki uczestnictwa w gm. Wilczyn należały do najwyższych w kraju, natomiast w 2006 r. w ogólnopolskiej czołówce był Kleczew.

Na terenie AK działają 3 lokalne grupy działania (LGD), w tym 2, których zasięg wykracza poza teren Aglomeracji:

- Stowarzyszenie LGD „Między ludźmi i jeziorami” z siedzibą w Kazimierzu Biskupim (Gminy: Kazimierz Biskupi, Kleczew, Skulsk, Ślesin, Wilczyn),
- Stowarzyszenie „Solidarni w Partnerstwie” z siedzibą w Starym Mieście (gminy: Golina, Grodziec, Rychwał, Rzgów, Stare Miasto i Tuliszków – pow. Turek),
- Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” z siedzibą w Kramsku (Gminy: Kramsk, Krzymów, Sompolno, Wierzbiniek oraz Babiak, Koło (wiejska), Osiek Mały z pow. kolskiego).

Podstawowymi celami działania LGD są:

- opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR),
- wspieranie działań na rzecz realizacji LSR,
- promocja obszarów wiejskich,

¹⁷ od 52,7% w gm. Kramsk do 66,57% w gm. Wilczyn, frekwencja 60% została przekroczona w 5 gminach;

¹⁸ od 47,89% w gm. Rzgów, do 66,7% w gm. Kleczew; frekwencja powyżej 60% miała miejsce w 7 gminach;

- aktywizacja społeczności,
- upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarach wiejskich¹⁹.

3.5. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowa zlokalizowana jest głównie w największych ośrodkach osadniczych. W Koninie jednym z największych obiektów jest Obiekt Rekreacyjno-Sportowy RONDO, w którym mieści się Park Wodny, Hala Widowiskowo-Sportowa oraz kręgielnia. Kolejnym jest Sala widowiskowo-sportowa przy ul. Dworcowej - siedziba Młodzieżowego Klubu Sportowego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego i Konińskiego Klubu Bokserskiego „Zagłębie”. W samym centrum Konina zlokalizowana jest także Hala Sermiercza będąca siedzibą Konińskiego Klubu Sermierczego. Odbývają się w niej zawody o randze europejskiej, ogólnopolskiej i lokalnej. Stadion im. Złotej Jedenastki Kazimierza Górskiego położony na wyspie Pocijewo jest największym stadionem piłkarskim w Koninie, może pomieścić ok. 2800 widzów. Swoje mecze rozgrywają tutaj męska drużyna piłkarska Górnik Konin, jak i żeńska drużyna piłkarska KKPK Medyk Konin, która jest wielokrotnym mistrzem polski i uczestnikiem piłkarskiej ligi mistrzyń.

Drugim dużym obiektem tego typu jest stadion lekkoatletyczny przy PWSZ Konin.

W mieście funkcjonuje także inna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, która podobnie jak infrastruktura na pozostałym obszarze AK ma znaczenie dla lokalnych społeczności. Jednakże istnieją pojedyncze obiekty, które mają znaczenie dla całego obszaru funkcjonalnego:

- Lądowisko Aeroklubu Konińskiego w Kazimierzu Biskupim – powstałe na zrehabilitowanym zwałowisku wewnętrznym odkrywki węgla brunatnego Kazimierz.
- Centrum Sportów Ekstremalnych w Paprotni (gmina Krzymów) – w centrum znajduje się tor motocrossowy i wieża widokowa utworzone w wyrobisku po dawnej żwirowni.
- trzy duże przystanie wodne na szlaku Wielkiej Pętli Wielkopolski: „Przystań Goślawice” w Koninie, przystań w Ślesinie, przystań w Pątnowie – także siedziby klubów żeglarskich.

Rozległe tereny pokopalniane otwierają możliwość organizacji gier terenowych, rajdów, a nawet pewnych konkurencji związanych ze sztuką przetrwania (survival).

---

¹⁹ Por. Statut Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”

3.6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Wskaźniki w zakresie dostępu do usług zdrowotnych na terenie Aglomeracji Konińskiej nie odbiegają od podobnych obszarów, przy czym personel medyczny – lekarze i pielęgniarki – jest skoncentrowany w Koninie jako mieście, gdzie mieści się szpital wojewódzki.

Obszar	lekarze pracujący na 10 tys. ludności				
	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	55,7	56,7	57,7	58,8	59,7
Wielkopolskie	36,0	37,7	37,3	36,7	37,8
Powiat koniński	4,6	5,3	5,3	6,0	5,5
Konin	71,5	69,4	73,6	74,0	78,9
Agglomeracja Konińska	29,3	29,0	30,6	31,2	32,7
Obszar	pielęgniarki pracujące na 10 tys. ludności				
	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	67,9	70,9	72,0	73,5	74,1
Wielkopolskie	50,3	54,2	53,0	51,0	51,5
Powiat koniński	7,6	8,1	8,9	9,8	10,0
Konin	120,0	121,5	121,5	122,5	126,0
Agglomeracja Konińska	49,2	50,0	50,5	51,5	52,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik liczby przychodni dorównuje regionalnemu i ogólnopolskiemu (5,6 na 10 tys. mieszkańców). Jednak dostęp do służby zdrowia – zarówno podstawowej, jak i lekarzy specjalistów, był jednym z wymiarów najniżej ocenianych przez uczestników warsztatów diagnostycznych (por. rozdz. 6).

Podstawowymi instytucjami pomocy społecznej, prócz gminnych ośrodków pomocy społecznej, są:

- Dom Pomocy Społecznej w Koninie
- Dom Pomocy Społecznej w Ślesinie
- Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS)

ŚDS w Rozalinie (gm. Rychwał) to pierwsza spośród 72 środowiskowych domów samopomocy w Wielkopolsce, placówka dla osób ze spektrum autyzmu lub schorzeniami sprzężonymi.

Poszczególne gminy świadczą różne zakresy usług opiekuńczych, przeważnie uzależnione od możliwości gminy. Najszerszy zakres oferuje Konin, gdzie przykładowo jest dostępna opieka wytchnieniowa dla opiekunów, mieszkania treningowe. Zakres usług jest powiększany także w niektórych innych gminach, jak np. w gm. Rychwał. W niektórych wypadkach między samorządami dokonywane są powierzenia świadczenia usług. Wciąż jednak nie zostały wprowadzone usługi takie jak teleopieka, inne e-usługi. Pilotażowo powstają Centra Usług Społecznych, jak w gm. Kramsk czy Rychwał.

3.7. Poziom bezpieczeństwa

Na terenie aglomeracji działa Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Koninie, obejmująca swoimi działaniami także powiat koniński. W ramach struktury KM PSP funkcjonuje Stanowisko Kierowania Komendy Miejskiej oraz 2 jednostki ratowniczo-gaśnicze w obu głównych częściach miasta. Z PSP współpracuje ponad 114 ochotniczych straży pożarnych we wszystkich gminach Aglomeracji (w tym na wielu poszczególnych osiedlach Konina) oraz straże zakładowe.

Wskaźniki poziom bezpieczeństwa w AK są zróżnicowane na poziomie powiatów. W powiecie konińskim są korzystniejsze niż w województwie i kraju we wszystkich kategoriach. W Koninie natomiast w kategoriach bezpieczeństwa pracy są nieco gorsze jak w kraju, lepsze jednak niż w województwie. Wskaźniki przestępstw wykrytych przez policję w zakończonych postępowaniach – zarówno przeciwko życiu i zdrowiu, jak i szczególnie przeciwko mieniu – są w ostatnim okresie gorsze niż w kraju i województwie. Szczególnie niekorzystne i niepokojące są statystyki samobójstw. Na terenie Aglomeracji zdarzało się w latach 2018-2020 10-13% wszystkich prób samobójczych w Wielkopolsce, w tym szczególnie wśród kobiet i na wsi (tu odsetki rzędu 16-18%). Wskaźniki liczby samobójstw zakończonych zgonem są nieco niższe, jednak również niekorzystne. Liczba prób samobójczych na 100 tys. mieszkańców wyniosła w 2020 r. w powiecie konińskim 80, w Koninie 142, podczas gdy w kraju 31 a w województwie 31. Liczby samobójstw

zakończonych zgonem na 100 tys. ludności wynosiła odpowiednio: powiat koniński 24, Konin 42, Polska 13, województwo 12.

Znaczny udział wśród przyczyn prób samobójczych miały choroby i zaburzenia psychiczne oraz zawody miłosne, dopiero w dalszym zakresie trudne warunki ekonomiczne czy nagła utrata pracy.

Nader często uciekają się na terenie AK do prób samobójczych nastolatki i ludzie młodzi, także częściej niż gdzie indziej osoby przed 50. rokiem życia. Te dane świadczą o znacznym problemie braku odpowiedniej profilaktyki i terapii psychologicznej i psychiatrycznej.

4. OBSZAR GOSPODARCZY

W sferze gospodarczej w ujęciu Monitora rozwoju lokalnego odnotowano w latach 2016- 2020 pogorszenie pozycji Aglomeracji w 3 podobszarach. Wyjątek stanowi rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, gdzie odnotowano minimalny, ale jak widać poniżej – przejściowy - wzrost.

Tabela 14. Wskaźniki dla obszaru gospodarczego.

Podobszar	2016	2017	2018	2019	2020
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,14	0,15	0,12	0,11	0,07
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	-0,17	-0,08	0,02	-0,01	-0,15
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,09	-0,12	-0,15	-0,2	-0,2
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	0,05	-0,03	-0,07	-0,16	-0,24

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

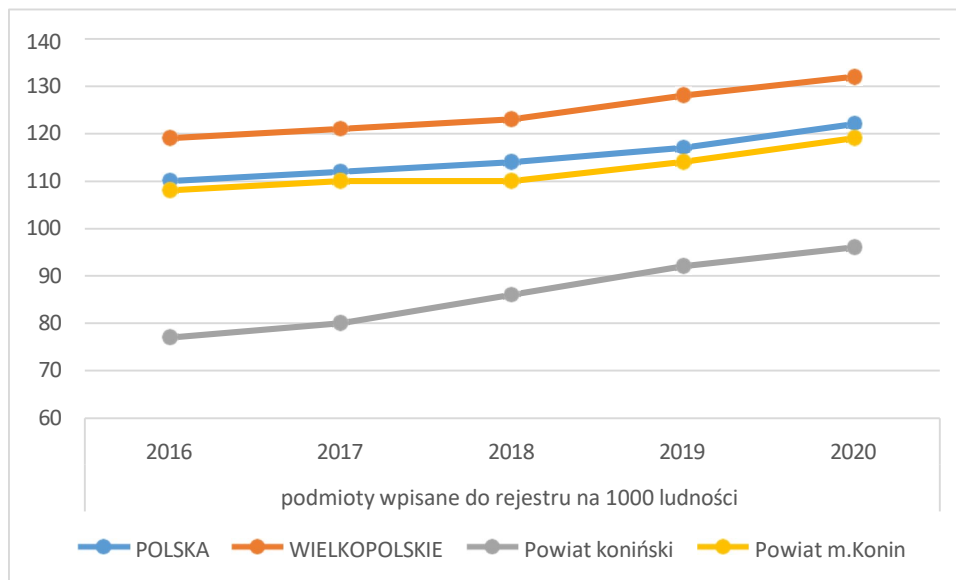
Jedynie wskaźnik w podobszarze Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki wykazuje poziom wyższy niż na innych obszarach, co jest wynikiem wysokich wpływów z podatków od nieruchomości wpłacanych z tytułu działalności górniczej, przemysłowej i produkcji energii. Jest to jednak przewaga, która ulegnie zmniejszeniu wraz z dalszym ograniczaniem działalności wydobywczej przez ZE PAK.

4.1. Przedsiębiorczość

Wskaźnik przedsiębiorczości mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wzrósł w badanym okresie o 18,1% i osiągnął 105. Jest to stale znacznie poniżej średniej dla województwa (132) i kraju (122), lecz następuje zbliżanie się obu wskaźników, gdyż wzrost w Polsce i w województwie wyniósł w tym czasie niespełna 11%. Spośród jednostek samorządu współtworzących Aglomerację najwyższy poziom wskaźnika prezentuje Stare Miasto (133) Konin (119), następnie Golina (107) i Ślesin (106). Znaczna większość pozostałych gmin przekracza wskaźnik 90, wyjątkami są Kleczew (85), Wilczyn (76), Skulsk (75) i Wierzbinek (61). Są to gminy z dużym udziałem zatrudnienia w górnictwie bądź rolnictwie, albo w obu tych działach jednocześnie, przy czym we wszystkich przypadkach wzrost wskaźnika liczby firm przekraczał 29-30%, a w Wierzbinku sięgnął 42%.

Jednak w Aglomeracji Konińskiej proporcja podmiotów noworejestrowanych do wyrejestrowanych jest stale korzystniejsza niż w całej Wielkopolsce.

Tabela 15. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 mieszkańców.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Obserwuje się w Aglomeracji pozytywną dynamikę przyrostu firm zarówno w sektorze rolnym (nieznaczny wzrost liczby podmiotów w sekcji A o 2% - podczas gdy w kraju i województwie nastąpił spadek) jak i w pozostałych sektorach.

W sekcji C – działalność produkcyjna – nastąpił bezprecedensowy wzrost o 18% (w kraju o 3%, w województwie o 4%). Wzrost powyżej 40% miał miejsce w gminach Kleczew, Golina i Wierzbinek.

Szczególnie wyraźne wzrosty miały miejsce w sekcjach:

- 25 – produkcja metalowych wyrobów gotowych – nastąpił 45% przyrost liczby podmiotów, podczas gdy zarówno w całej Polsce jak i w Wielkopolsce był to przyrost 3- krotnie mniejszy; największe wzrosty miały miejsce na północy AK (w gm. Kleczew - o 189%, Wilczyn, Skulsk), oraz w gm. Grodziec (o 167%);
- 13 – produkcja wyrobów tekstylnych (o 29%, podczas gdy skali ogólnokrajowej o 7%, w województwie o 14%) – tu szczególnym skupieniem jest gm. Ślesin, gdzie liczba takich firm wzrosła z 11 do 16, a więc o 45%;
- 33 – naprawa, konserwacja oraz instalowanie maszyn i urządzeń (wzrost o 34%, w Polsce o 13%, w województwie o 15%); tu daje o sobie znać specjalizacja kadr obszaru Aglomeracji; wzrosty nastąpiły m. in. w Koninie – o 22% - tu istnieją 104 firmy o tym profilu spośród 232 w całej AK; w gm. Ślesin o 71% - z 14 do 24, w gm. Kramsk o 56% (z 9 do 14).
- oraz w dziale 16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli;

produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania – wzrost o 13% (w kraju spadek o 1%, w regionie wzrost o 3%); skupienia tej działalności stanowią gm. Ślesin, Kramsk, Rychwał – gł. tereny wiejskie.

Jednak za specjalizację Aglomeracji Konińskiej należy uznać budownictwo (sekcja F). W AK działa prawie 4,8 tys. firm budowlanych, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 23,4. Jest to ponownie specjalizacja głównie powiatu konińskiego, gdzie wskaźnik ten wynosi 27 (w Koninie 17,1, dla porównania w całym kraju 16,4, w regionie 19,6). „Zagłębiem” firm budowlanych, ze wskaźnikiem przekraczającym 30 na 1000 mieszkańców są gminy: Rychwał, Rzgów, Kramsk i Golina.

Udział firm budowlanych w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wynosi w Aglomeracji 22% (w powiecie ziemskim 28%, w Koninie 14%), tymczasem w skali ogólnopolskiej 13% a województwa wielkopolskiego 15%.

W latach 2016-2020 przyrost podmiotów w tej branży wyniósł w Aglomeracji 57% (w powiecie ziemskim 62%, w Koninie 44%), podczas gdy w skali kraju 26%, województwa 30%.

Od 2016 r. najwyższe przyrosty odnotowano w gm. Wilczyn (o 98%), Skulsk (94%), Kleczew (86%), Rychwał (83%) i Rzgów (82%). Nawet w najmniejszych gminach jest ponad 100 podmiotów z branży budowlanej. Ta gałąź działalności gospodarczej jest bardziej rozpowszechniona generalnie w południowej części AK.

W ramach sekcji F zdecydowanie dominują firmy z działu 43, zajmujące się robotami specjalistycznymi, a więc wykonywaniem dachów, instalacji, wykończeniami. Przybyło również firm transportowych w sekcji H (o 19%, podczas gdy w całej Polsce 8%, a w Wielkopolsce 10%). Tu również rozwój następował głównie w powiecie konińskim.

Dość wyraźny wzrost miał miejsce w sekcji I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. W tym przypadku jednak przyrost miał miejsce głównie w Koninie (o 27%, w powiecie o 20%, razem w AK o 23%). Były to wzrosty wyższe niż w kraju (14%) i regionie (16%).

Spektakularny wzrost nastąpił w dziale 55 (zakwaterowanie) w Koninie – 76% (w powiecie 13%, razem w Aglomeracji 26%, podobnie w całej Wielkopolsce, w skali kraju o 24%).

W dziale 56 (usługi związane z żywnością) wzrost miał miejsce natomiast głównie w powiecie ziemskim (o 23%, w Koninie o 19%, razem w AK o 21%). Dla porównania wzrost w skali Polski to 10%, w Wielkopolsce 14%.

Nieco wyższe wzrosty relatywnie miały też miejsce w sekcjach:

- G, dział 45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (o 10%, w kraju o 7%, w województwie o 5%); wzrost ponownie miał miejsce głównie w powiecie (o 13%).
- K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa – tu w kraju miała miejsce stagnacja, w województwie przyrost 2% natomiast w AK o 5% (15% w powiecie ziemskim, w Koninie spadek o 3%).
- M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – wzrost o 21% (Konin 11%,

powiat 36%), w kraju i regionie 17%;

Inaczej kształtowały się procesy w działach takich jak:

- J – informacja i komunikacja – wzrost w AK o 26% (Konin 24%, powiat koniński 29%), natomiast w kraju 40%, w województwie 31%;
- L – obsługa rynku nieruchomości – wzrost w AK o 8% (Konin 5%, powiat 14%), gdy w Polsce 15%, w woj. wielkopolskim 20%;
- N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w tym wszelkiego rodzaju wypożyczalnie, działalność związana z obsługą zatrudnienia, ochrony, organizacją turystyki) – w Aglomeracji nastąpił wzrost liczby firm o 15% (w Koninie 4%, w powiecie ziemskim 27%), w całej Polsce 23%, w samej Wielkopolsce 25%.

Ogólnie liczba podmiotów w sekcjach J-N, a więc należące do przynoszących wysoką wartość dodaną, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest w Aglomeracji Konińskiej niższa niż w województwie i kraju. Najwyższy wskaźnik odnotowuje się w Koninie (29,7 i wzrost o 12% w latach 2016-2020), i jest to wielkość mniejsza niż średnia dla Polski (32,7, wzrost od 2016 o 19%) i woj. wielkopolskiego (32,8, wzrost 18%). W powiecie konińskim analogiczny wskaźnik wynosi 13,4, choć wzrósł w badanym okresie o 26%.

Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego również nie przekracza średnich krajowych i wojewódzkich (poza nielicznymi wyjątkami – w Koninie w latach 2016-17, w m. Kleczew).

Mimo dynamicznego rozwoju działalności gospodarczej na terenie Aglomeracji w ostatnich latach rozwijają się głównie sektory nie kojarzone z wysoką wartością dodaną. Raczej ma miejsce spóźniony rozwój sektorów uznawanych za tradycyjne, i to głównie w powiecie konińskim. W samym Koninie dynamika jest przeważnie niższa niż na porównywanych obszarach.

4.2. Rynek pracy

Agglomeracja Konińska stanowi dość mocno domknięty, lokalny rynek pracy, ukształtowany w czasach rozwoju Zagłębia Konińskiego.

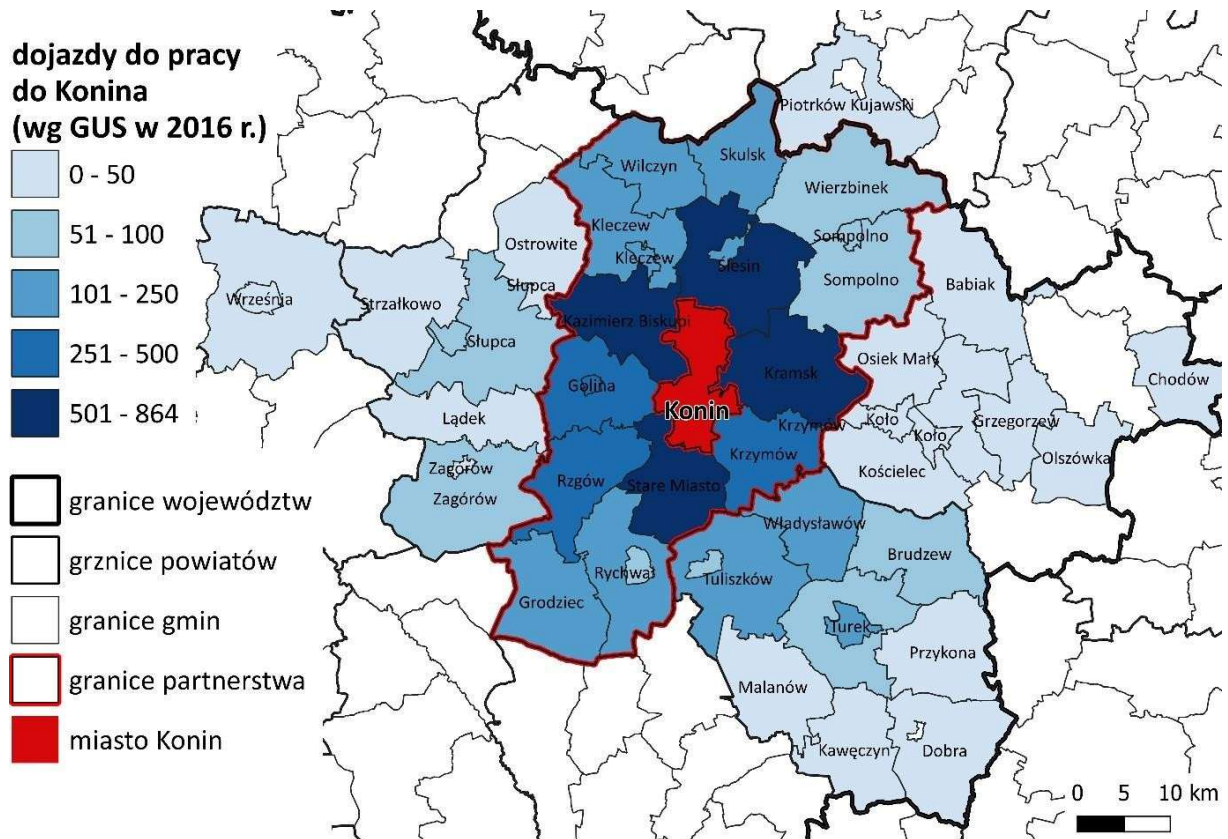
Konin charakteryzuje wysoki iloraz przepływów. W roku 2016 3 750 osób wyjeżdżało do pracy poza Konin (dokładniej – wykazywało jako miejsce pracy podmiot z adresem spoza Konina), a 7 932 przyjeżdżało do Konina, stosunek liczby przyjeżdżających do wyjeżdżających wynosił więc 2,12.

Do Konina najczęściej dojeżdżają mieszkańcy gmin: Kazimierz Biskupi (864 osoby), Stare Miasto (733), Ślesin (720), Golina (672), Kramsk (608), Krzymów (408), a więc gmin graniczących z Koninem, oraz z położonej niedaleko od granic Konina gm. Rzgów (406).

Mieszkańcy Konina pracują najczęściej do gm. Stare Miasto (577 osób), do Poznania (540) i do Kleczewa (495 osób). Wielkość tę należy traktować umownie,

ponieważ w Kleczewie ma siedzibę KWB Konin, i wiele osób pracuje na odkrywkach. Z Kleczewem Konin ma wyraźnie ujemny bilans dojazdów, bowiem z terenu tej gminy dojeżdża 378 osób. Do Poznania znaczna część osób nie tyle dojeżdża, co pracuje w Poznaniu, wracając do Konina w czasie wolnym – w weekendy.

Rysunek 31. Dojazdy do pracy do Konina wg GUS w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poza tym duże liczby mieszkańców pracują w Warszawie (186), gm. Krzymów (172) i Kazimierz Biskupi (115). W innych dużych ośrodkach pracując niewielkie grupy mieszkańców – we Wrocławiu 35, w Katowicach 23, Łodzi 14. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że praca w tych ośrodkach wiąże się z przeprowadzką na stałe, więc pracujący nie figurują wówczas jako mieszkańcy Konina. Drugim co do znaczenia w Aglomeracji ośrodkiem zatrudnienia był w 2016 r. Kleczew (1412 osób z innych gmin Aglomeracji), a kolejnym – Stare Miasto (1249 osób). Należy jednak zauważyć, że osoby zatrudnione formalnie w Kleczewie pracują w znaczącej części na różnych odkrywkach i w różnych obiektach zaplecza KWB Konin rozrzuconych po gminach północnej i północno-wschodniej części AK, poza tym ich liczba spada, natomiast w gm. Stare Miasto wciąż przybywa podmiotów gospodarczych zlokalizowanych, prowadzących działalność na terenie gminy. Faktycznie więc – biorąc

pod uwagę również upływ lat – za drugie skupienie miejsc pracy należy uznać Stare Miasto.

Nieco odmienne charakterystyki prezentują gminy północno-wschodniego krańca AK. Z gm. Sompolno ponad 100 osób do Koła.

W 2006 r. 3 261 osób wyjeżdżało z Konina do pracy do innych ośrodków, a 7 091 przyjeżdżało spoza miasta (Analiza statystyczna... 2019). Iloraz dojazdów wynosił więc 2,17.

Konin jako miejsce pracy wykazywali w 2006 r. najczęściej mieszkańcy gm. Stare Miasto (728), Ślesin (668), Krzymów (595), Golina (566), Kramsk (547), Rzgów (443), Krzymów (414). Główne kierunki dojazdów z 2006 r. pozostały więc aktualne.

W porównaniu z rokiem 2006 znacząco spadła liczba osób dojeżdżających do gm. Kleczew – wówczas dojeżdżało 1548 osób do Kleczewa (głównie pracownicy kopalni) i 20 do gminy. Spadła też liczba dojazdów do gm. Kazimierz Biskupi (ze 193). Wzrosła liczba dojeżdżających do gm. Stare Miasto (z 232), Poznania (z 362) i Warszawy (ze 134). Zauważyć więc można, że przy ogólnym wzroście aktywności zawodowej, pogłębiło się „drenowanie” lokalnego rynku pracy przez najbardziej dostępne metropolie.

Największym pracodawcą pozostaje Grupa ZE PAK SA (Zespół Elektrowni Pątnów Adamów Konin), zatrudniająca 3 963 osoby w subregionie konińskim²⁰. ZE PAK SA GK była w 2020 r. na 156 miejscu na [liście 2000 największych polskich przedsiębiorstw](#)²¹.

Do innych największych konińskich firm należą:

- Frapo-Dystrybucja Sp. z o.o. (handel hurtowy i detaliczny gł. artykułami spożywczymi – sieć sklepów POLOmarket) (miejsce 501. na liście),
- Konimpex sp. z o.o. GK (podmioty z grupy zajmują się m. in. obrotem artykułami chemicznymi, działalnością deweloperską)(miejsce 594.).

Mówiąc o gospodarce w Koninie nie sposób nie wspomnieć PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A. Podmiot ma siedzibę w Kleczewie i wchodzi w skład grupy kapitałowej ZE PAK (783. miejsce w kraju) i choć nie prowadzi już działalności wydobywczej na terenie miasta, tradycyjnie zatrudnia wielu koninian, wciąż warunkując działalność wcześniej wymienionych elektrowni. Elektrownia Pątnów II stanowi formalnie osobną firmę (506. na liście 2000) i jest pierwszą jednostką prądotwórczą na parametry nadkrytyczne w krajowym systemie elektroenergetycznym.

Z większych podmiotów, które kontynuują działalność, wskazać należy Vin-Kon (wytwarzający wina, soki owocowe i warzywne), KON-BET (na bazie Konińskiej Fabryki Domów, wcześniej Kombinat Budowlanego (beton, prefabrykaty betonowe), Firmę Kupsik (branża metalowa). Pod koniec okresu PRL (w 1987 r.) rozpoczęła działalność firma Kupiec (gm. Krzymów), jeden z czołowych producentów zdrowej żywności w Polsce²².

Przemiany gospodarcze oznaczały jednak też rozwój innych, nowych branż. W

---

²⁰ <https://ri.zepak.com.pl/pl/o-spolce/informacje-ogolne.html> [dostęp: 12.04.2022 r.]

²¹ Dane za 2019 r.

²² <https://kupiec.pl/pl/content/6-o-firmie> [dostęp: 18.03.2022]

Koninie rozwinęły się przedsiębiorstwa takie jak Chemat (produkujący instalacje dla przemysłu chemicznego, preparaty enzymatyczne), Franspol (chemia budowlana), Frapo Invest (udziałowiec sieci POLOmarket, zajmujący się budową nowych obiektów), Frapo Dystrybucja (współwłaściciel POLOmarketów – największy pracodawca na terenie Konina).

Poza Koninem budowa autostrady A2 przyczyniła się do rozwoju logistyki i stref produkcyjnych związanych z węzłami autostrady, zlokalizowanymi głównie w gm. Stare Miasto (Konińska Fabryka Okien, Smurfit Kappa, Zink Power, Eurocoles, Lite-Licht, Kon-Plast, Grene, Kramp, Wulkanex) ale też w gm. Golina (Kaboro, Derbut), Krzymów (Galwa-Met), Ślesin (Wienerberger Honoratka).

Istotne tendencje na rynku pracy pokazują listy zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

W 2019 r. do zawodów maksymalnie deficytowych w Koninie należały, wg [PUP w Koninie](#) m. in.:

- Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
- Analitycy systemów komputerowych,
- Pozostali pracownicy zajmujący się sprzętaniem,
- Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych,
- Takielarze i monterzy konstrukcji linowych,
- Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych,

do deficytowych natomiast:

- Inżynierowie elektrycy,
- Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych,
- Projektanci i administratorzy baz danych,
- Mistrzowie produkcji w budownictwie,
- Specjaliści do spraw rynku nieruchomości,
- Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych),
- Kierownicy do spraw budownictwa,
- Kierownicy w gastronomii,
- Monterzy izolacji,
- Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowe.

Wśród zawodów nadwyżkowych znalazły się:

- Hydraulicy i monterzy rurociągów,
- Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych,
- Ślusarze i pokrewni,
- Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani,

- Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej,
- Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani,
- Barmani,
- Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani,
- Ogrodnicy,
- Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne,
- Agenci ubezpieczeniowi,
- Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany,
- Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży,

a wśród maksymalnie nadwyżkowych:

- Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni,
- Murarze i pokrewni,
- Nauczyciele szkół podstawowych,
- Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali,
- Dietetycy i żywieniowcy,
- Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni,
- Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni,
- Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej,
- Operatorzy centrali telefonicznych,
- Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji,
- Konduktorzy i pokrewni,
- Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów,
- Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy.

Wśród zawodów nadwyżkowych były więc profesje bardzo popularne, zwłaszcza w mieście takim jak Konin, w tym górnicy. Z kolei wśród zawodów deficytowych wymieniano przede wszystkim profesje specjalistyczne, wymagające wyższych kwalifikacji.

Lista zawodów maksymalnie nadwyżkowych to często wynik nagłego zapotrzebowania większej liczby osób w danej specjalności, ale czasem też poszukiwania pojedynczych osób w rzadkich specjalizacjach.

Jeszcze bardziej jednoznaczna sytuacja panowała w powiecie konińskim, gdzie zawodami maksymalnie deficytowymi były:

- Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych,
- Dyrektorzy generalni i zarządzający,
- Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych, a zawodem deficytowym:
- Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna.

Zawodów nadwyżkowych było zaś 46, w tym:

- Fryzjerzy,
- Technicy elektrycy,
- Hydraulicy i monterzy rurociągów,
- oraz szereg zawodów związanych z rolnictwem i produkcją żywności.

Sytuacja ta, zwłaszcza w odniesieniu do M. Konina jest dość trwała.

Oczywiście w wielu przypadkach – np. zawodów medycznych, kadr administracyjnych, zwłaszcza wyższych kadr kierowniczych nie szuka się poprzez urzędy pracy.

Stopa bezrobocia na terenie AK spadła z 12,6% na koniec 2016 r. do 7,3% w 2019 r., by w 2020 r. (roku rozwoju pandemii COVID-19 i związanych z tym zamknięć gospodarki) wzrosnąć do 8,6% (i następnie ponownie spaść do 7,3% w 2021 r.). Są to wskaźniki znacząco wyższe niż skali kraju (5,4% w 2021 r.) i województwa wielkopolskiego (3,1%).

Większość bezrobotnych, ponad 59%, to kobiety, przy czym ich odsetek jest wyższy w gminach powiatu konińskiego (regularnie powyżej 60%) aniżeli w samym Koninie (50- 55%). Paniom jest też trudniej znaleźć pracę.

Udział najstarszych grup bezrobotnych (55 lat i więcej) wzrósł w stosunku do początku wieku z 1% do 13%, spadł natomiast udział najmłodszych (18-24 lata) z 41-42% do 13,5% i te proporcje utrzymują się w okresie po 2016 r. Odsetek osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych oscyluje wokół 13%, z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej to około 25%. Udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) spadł z 49% w 2016 r. do 32,3% w 2019 r., by następnie wzrosnąć do 43% w 2020 r. i 47,8% w 2021 r.

Liczba bezrobotnych jest większa na wsi (średniorocznie około 55%) niż na wsiach, jednak są to proporcje zbliżone do proporcji ogółu ludności. Jedynie 13,4% bezrobotnych ma prawo do zasiłku. Obecnie na 1 ofertę przypada poniżej 2 bezrobotnych (i jest to proporcja utrwalona od 2017 r., z wyjątkiem przejściowego zachwiania w 2020 r.). Pod tym względem sytuacja w porównaniu z wcześniejszymi okresami znacząco się poprawiła – jeszcze 10 lat temu na 1 ofertę przypadało około 6 osób. Informacja ta, w skojarzeniu z wysoką stopą bezrobocia wskazuje na trwały charakter zjawiska i brak gotowości (predyspozycji) wielu osób do podjęcia pracy. Ogólnie struktura zjawiska jest z biegiem lat coraz mniej korzystna. W perspektywie nadchodzących znacznych zmian na rynku pracy związanych z odchodzeniem od gospodarki opartej na węglu oznacza to systemowy problem społeczny.

4.3. Rolnictwo

Obszar Aglomeracji Konińskiej był do II połowy XX w. tradycyjnym terenem rolniczym. Nasiloną industrializacją po II wojnie światowej spowodowała swoiste „zakonserwowanie” znacznej części sektora przez przejście wielu osób zatrudnionych na roli do grupy osób dwuzawodowych (chłoporobotników). Osoby te zajmowały się swoimi gospodarstwami niejako dodatkowo, traktując je jako dodatkowe zabezpieczenie bytu.

Teren Aglomeracji Konińskiej, z uwagi na zróżnicowaną przeszłość geologiczną, charakteryzuje się zróżnicowaniem typów gleb. Najlepsze tutejsze gleby, należące do klasy bonitacji IIIa, zajmują 4% powierzchni. Najczęściej tworzą one tzw. kompleksy pszenne. Grunty takie szczególnie nadają się pod uprawę pszenicy, buraków cukrowych, kukurydzy, a także bardziej wymagających warzyw. Gleby średniej jakości (klas IIIb, IVa, IVb) zajmują łącznie około 42% powierzchni.

Szczególnie rozpowszechnione są bielice oraz gleby rdzawe, wytworzone na piaskach, o odczynie kwaśnym (pH około 4,5). Są to gleby słabej jakości, nadające się pod uprawy mniej wymagające, jak łubin, seradela, żyto, ziemniaki oraz pod zalesienia gatunkami iglastymi, ewentualnie brzozą. Plony, zwłaszcza ziemniaków, zależą od stosunków wodnych i ogólnej kultury rolnej. Gleby V i VI klasy stanowią łącznie 54% powierzchni Aglomeracji (od 25,9% w gminie Kleczew do 91% w gminie Krzymów). Tutejszy klimat jest przyjazny dla rolnictwa ze względu na długość okresu wegetacyjnego, jednak mało korzystne są niskie sumy opadów, często nie osiągnące rocznie 500 mm.

Powierzchnia użytków rolnych zajmuje ok. 70% ogólnej powierzchni obszaru. Najmniejszy odsetek terenów użytkowanych rolniczo znajduje się w gminach, na terenie których metodą odkrywkową wydobywany jest węgiel brunatny (gminy Kleczew, Ślesin i Konin). W ogólnej powierzchni użytków rolnych dominują grunty orne, zajmując około 77% powierzchni. Przeważają gleby słabych klas IV (w tym IVa i IVb) oraz V i VI. Głównymi prowadzonymi uprawami są zboża oraz ziemniaki. Uzyskiwane plony są poniżej średniej krajowej, na co mają wpływ nie tylko słabsze gleby, ale również deficyt wody wynikający z klimatu i niekorzystnych stosunków wodnych. Nie sprzyja także znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Specjalizacje produkcji rozwinęły się tylko na niektórych obszarach, jak sadownictwo w okolicach Sompolna.

Po 1989 r. wobec nowych zjawisk społeczno-gospodarczych rozwinęły się procesy modernizacyjne w rolnictwie, jednocześnie wobec mechanizacji prac wiele osób odeszło z sektora. Wielu gospodarzy, zwłaszcza posiadających swój areał na ubogich glebowo, lecz atrakcyjnie położonych terenach (podmiejskich czy sprzyjających rekreacji) potraktowało swe gospodarstwa jako rezerwuar gruntów budowlanych. Głębokie zmiany zaszły w strukturze wielkościowej gospodarstw. Dane w tym przypadku pozyskano z Powszechnych Spisów Rolnych przeprowadzonych w latach 2010 i 2020. Dane PSR 2020 zostały jak dotąd opublikowane w niewielkim zakresie, stąd informacje

o rolnictwie mają w niniejszej diagnozie charakter sygnałny.

O ile w 2010 r. na terenie Aglomeracji znajdowały się w 2010 r. 17 442 gospodarstwa rolne (z tego 17 430 indywidualnych), o tyle w 2020 r. liczby te wynosiło odpowiednio 10 804 i 10 773. Nastąpiła więc redukcja liczby gospodarstw o ponad 38%. Jest to spadek o skali ponad trzykrotnie większej, aniżeli w kraju (12,7%). Wobec absolutnej dominacji liczebnej gospodarstw indywidualnych dalsze dane dotyczyć będą przede wszystkim tej grupy (o ile nie wskazano inaczej).

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła w 2010 r. 6,15 ha, 10 lat później osiągała 9,5 ha. Nastąpił więc wzrost rzędu 55%. Największe arealy mają gospodarstwa w gm. Wierzbiniek (14,43 ha, wobec 14,39 ha w województwie i 11,39 ha w skali całego kraju), następnie w gm. Kleczew (11,41 ha). Areal średni powyżej 10 ha mają jeszcze gospodarstwa w gm. Wierzbiniek i Kazimierz Biskupi. Najmniejsze z kolei są gospodarstwa w Koninie (6,36 ha – choć tu nastąpił największy wzrost w porównaniu z 2010 r., gdy było to 2,75 ha), Stare Miasto i Krzymów (7,8 ha).

Liczba osób pracujących w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na Roczne Jednostki Pracy²³ wynosiła w 2010 r. 15 944 osoby (9 172 mężczyzn i 6 772 kobiety), w tym w gospodarstwach indywidualnych 15 785 osób. W 2020 r. w gospodarstwach na terenie AK pracowało według tego samego przelicznika 11 336 osób, w tym 7 169 mężczyzn i 4 169 kobiet. W rolnictwie indywidualnym pracowały 11 224 osoby.

Nastąpił więc spadek liczby pracujących o 29%, w tym wśród kobiet o 38,4%, wśród mężczyzn o 21,8%. W 2020 r. gospodarstwa rolne zatrudniały największą liczbę osób w gm. Sompolno (1 322 osoby) i Rychwał (1 196 pracujących).

4.4. Turystyka

Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa wielkopolskiego wyróżnia w granicach Aglomeracji Konińskiej jeden obszar o wysokim stopniu atrakcyjności środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki i rekreacji obejmujący naturalne jeziora położone w północnej części obszaru w gminach Ślesin, Skulsk, Sompolno, w mieście Konin oraz mniejsze w gminie Wilczyn. Ponadto w ww. gminach oraz w gminie Kleczew znajdują się duże zbiorniki wodne powstałe w miejscu dawnych wyrobisk węgla brunatnego. Tereny te posiadają duży potencjał w zakresie rozwoju turystyki wodnej i wypoczynkowej. W Aglomeracji występują także obszary o średnim stopniu atrakcyjności środowiska przyrodniczego, a są to m. in. Puszcza Bieniszewska, Pagórki Złotogórskie czy rzeka Warta stanowiąca część Wielkiej Pętli Wielkopolski. Prezentują one wysoki potencjał rozwoju różnych form turystyki przyrodniczej, kwalifikowanej i wypoczynkowej.

---

²³ AWU – Annual Working Unit (za: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr2020/pracujacy-i-naklady-pracy-w-gospodarstwach-rolnych-w-okresie-12-miesiocy-wyniki-wstepne-psr2020,5,1.html> [dostęp: 30.04.2022 r.]

Przez Aglomerację Konińską przebiega gęsta sieć szlaków turystycznych, w tym najdłuższy w Polsce szlak wodny - Wielka Pętla Wielkopolski oraz gęsta sieć szlaków składających się na Wielkopolski System Szlaków Rowerowych. Baza noclegowa skoncentrowana jest głównie w gminie Ślesin, gdzie rozwojowi turystyki sprzyjają walory przyrodnicze w postaci naturalnych jezior oraz walory kulturowe reprezentowane m. in. przez Sanktuarium Maryjne w Licheniu Starym. Coraz większym zainteresowaniem cieszy się wypoczynek w gospodarstwach agroturystycznych.

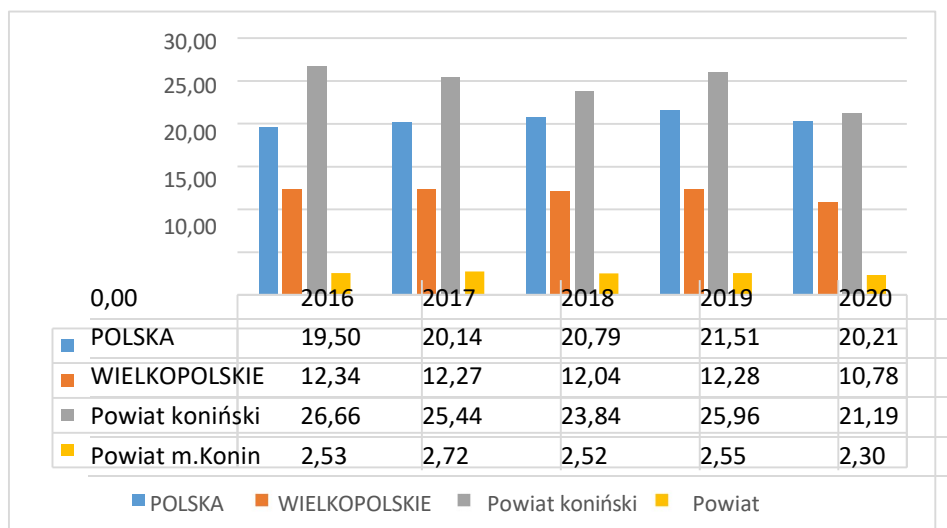
Szereg innych atrakcji opisano w rozdz. 3.4.1. Na terenie Aglomeracji działa Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina”.

W powiecie konińskim znajdują się obszary z ugruntowaną funkcją turystyczną, szczególnie w gm. Ślesin, gdzie od czasów PRL funkcjonował szereg ośrodków wczasowych zapewniających wypoczynek pracownikom Zagłębia Konińskiego, ale także z innych miejsc Wielkopolski i spoza regionu.

Zarówno powiat koniński jak i LOT sporządziły specjalne zestawy, foldery tematyczne atrakcji turystycznych, miejsc i tradycji wartych zapoznania, jednak nie przekłada się to na spektakularny wzrost ruchu turystycznego.

Redukcji ulega baza noclegowa, zwłaszcza na terenie powiatu konińskiego, choć wciąż przekracza wskaźniki dla kraju i województwa. Konin dysponuje bardzo niewielkim zapleczem noclegowym.

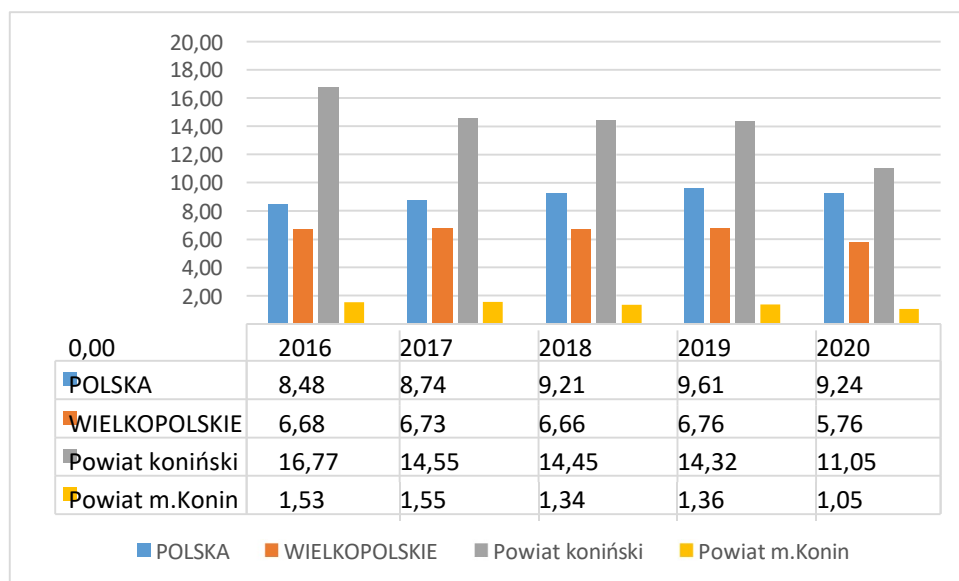
Rysunek 32. Miejsca noclegowe na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Znaczniejszy niż na innych obszarach Wielkopolski jest udział miejsc w obiektach całorocznych (ryc. 33). Wynika to ze specyficznej segmentacji ruchu turystycznego, na który prócz segmentu pielgrzymkowego i pobytowego – wypoczynkowego (wczasowego), składają się pobyty w ramach tranzytu, podróży biznesowych odbywanych między Wschodem i Zachodem Europy.

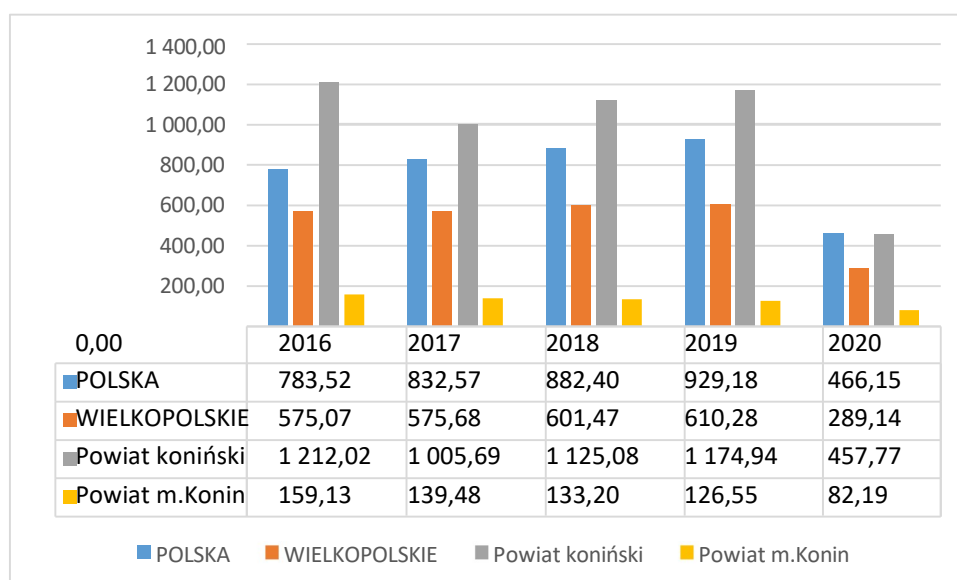
Rysunek 33. Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pandemia COVID-19 odbiła się mocno na wynikach ruchu turystycznego w roku 2020 – w sposób znaczniejszy niż w kraju czy województwie, choć tendencje spadkowe występowały już wcześniej.

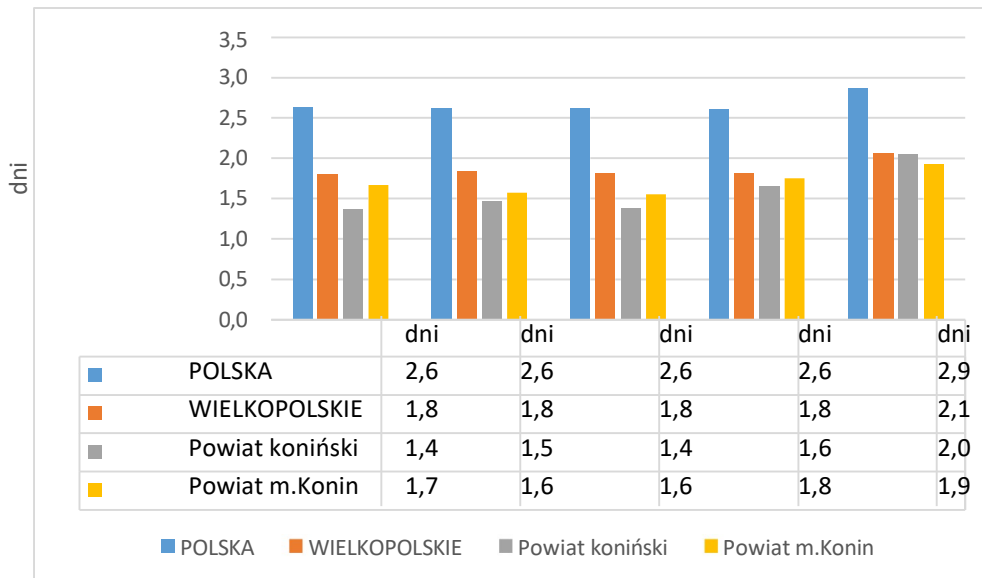
Rysunek 34. Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wzrosła natomiast średnia długość pobytu turystów na terenie Aglomeracji, i jest to zjawisko korzystne. Im dłuższy bowiem pobyt, tym nie tylko lepsza znajomość, wiedza o terenie i więź z miejscem, ale także zakres korzystania z usług świadczonych na miejscu i miejscowych produktów.

Rysunek 35. Średnia długość pobytu turystów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Średnia długość pobytu turystów w Aglomeracji jest wciąż krótsza aniżeli w województwie i kraju, aczkolwiek rośnie. Wynika to z wspomnianego już faktu, że znaczną część ruchu pochodzi od osób przemierzających się tranzytem między Wschodem i Zachodem Europy, korzystających z noclegów przy autostradzie A2 czy drodze krajowej nr 92. Tranzytowe położenie może jednak sprzyjać również znalezieniu się Aglomeracji na trasach dłuższych, pakietowych wyjazdów przemierzających Polskę czy Europę, o charakterze turystycznym czy pielgrzymkowym. AK nie wykorzystuje jednak w tym względzie tranzytowego położenia.

4.5. Trendy rozwojowe, transformacja lokalnej gospodarki

Wskutek zapowiedzanego odejścia od wydobycia i użytkowania na cele energetyczne węgla brunatnego przez ZE PAK po 2030 r. wiele osób może odejść z sektora paliwowo-energetycznego. Jedynie część z tych osób założy własną działalność, część przejdzie na emerytury bądź nawet opuści teren, natomiast większość, która pozostanie, będą wymagać nabycia nowych kwalifikacji, co wpisuje się zresztą w trend uczenia się przez całe życie.

Zagadnienie transformacji energetycznej jest istotną przestrzenią współpracy,

zarówno na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym jak i europejskim. Na poziomie ponadlokalnym jest to obecnie kluczowa płaszczyzna współpracy.

W dniu 3 czerwca 2019 r. przy okazji pierwszej w kadencji, wyjazdowej sesji Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w Koninie został podpisany list intencyjny („Memorandum”), którego sygnatariuszami byli:

- Miasto Konin,
- Województwo Wielkopolskie,
- Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin Spółka Akcyjna z siedzibą w Koninie,
- Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie,
- Konińska Izba Gospodarcza.

Sygnatariusze wyrazili wolę współpracy w zakresie:

- Uczestnictwa Regionu w ramach unijnej Platformy Wsparcia Regionów Górniczych („Platforma Węglowa” – „Coal Platform”);
- Wzajemnego wsparcia w procesie sprawiedliwej transformacji z poszanowaniem interesów każdej ze stron. Ze szczególnym uwzględnieniem wspierania inicjatyw oraz inwestycji w Regionie mających służyć interesowi społecznemu w zakresie ochrony i tworzenia miejsc pracy w sektorze energetycznym oraz poza sektorem;
- Uczestnictwa w przygotowaniu inicjatyw i projektów skierowanych do Regionu związanych z procesem transformacji energetycznej;
- Wzajemnego wsparcia w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów transformacyjnych m.in. w obszarze rozwoju niskoemisyjnego transportu, budowy centrum badawczego wodoru, budowy elektrolizerni do produkcji wodoru, projektów związanych z elektromobilnością (stacje ładowania samochodów elektrycznych), a także realizacji innych projektów prorozwojowych.

Memorandum ma charakter otwarty dla innych zainteresowanych stron.

W nowo przyjętej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego Wielkopolska 2030 poświęcono osobny podrozdział transformacji Wielkopolski Wschodniej. Jako kluczową potrzebę wskazano opracowanie strategii Wielkopolski Wschodniej na możliwie wczesnym etapie działań transformacyjnych. Dokument ten jest aktualnie opracowywany.

Miasto Konin oraz powiat koniński wraz z powiatami kolskim, tureckim i słupeckim w partnerstwie z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie realizuje projekt pn. „Budowa i promocja marki: [Wielkopolska Dolina Energii](#)”, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego realizowany w ramach Osi Priorytetowej 1 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Działania 1.4.

Internacjonalizacja gospodarki regionalnej, Poddziałania 1.4.2 Promocja gospodarcza regionu, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Celem projektu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwoju społeczno- gospodarczego subregionu konińskiego poprzez rozwój kompleksowego systemu zarządzania promocją gospodarczą i inwestycyjną regionu oraz stworzenie warunków dla internacjonalizacji działalności gospodarczej i rozwoju sieci współpracy z podmiotami zagranicznymi.

Działania w ramach realizacji projektu zostały podzielone na 3 obszary:

- Budowa marki Wielkopolska Dolina Energii –poprawa wizerunku i rozpoznawalności regionu,
- Promocja Gospodarcza – wzrost poziomu handlu zagranicznego małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w subregionie i wzrost dostępu MŚP do rynków zagranicznych,
- Promocja Inwestycyjna – celem jest zwiększenie szans na napływ inwestorów do subregionu konińskiego przez połączenie promocji gospodarczej i inwestycyjnej, w tym powstanie bazy ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów.

W ramach Klastra „Zielona Energia Konin” od 2018 r. (a w praktyce od 2014 r.) podejmowane są następujące działania:

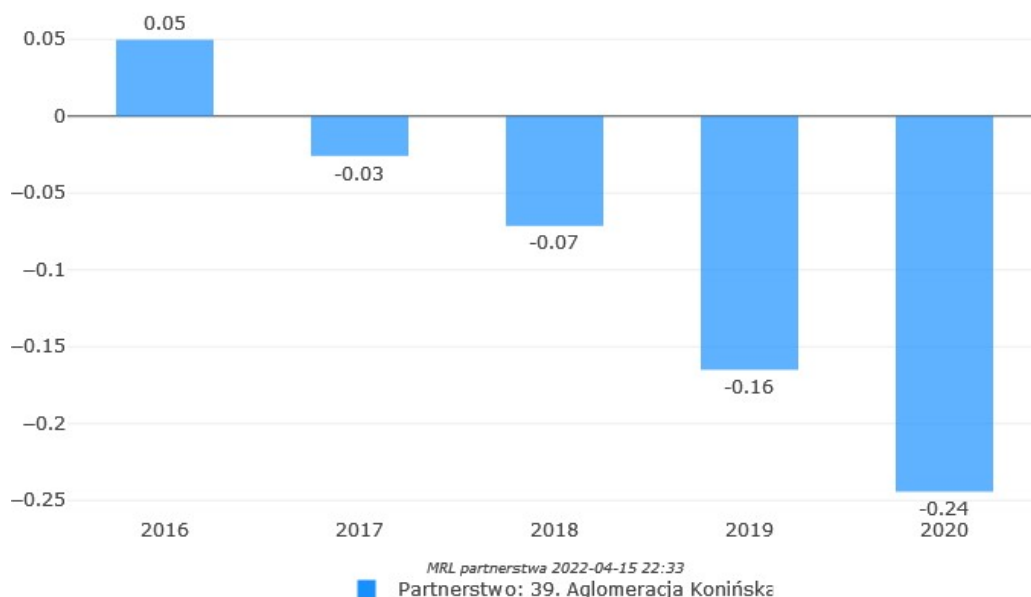
- Sporządzenie bilansu energetycznego klastra — polegającego na określeniu lokalnego zapotrzebowania i możliwości wytwórczych źródeł rozproszonych, w tym Odnawialnych Źródeł Energii
- Wzrost efektywności energetycznej poprzez optymalizację lokalnego zużycia energii projektowanych źródeł OZE związanych z członkami klastra — w tym:
- Produkcja energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby własne sygnatariuszy niniejszego Porozumienia, oraz na sprzedaż
- Produkcja energii elektrycznej i ciepłej z kogeneracyjnych źródeł wytwórczych Gospodarka odpadami komunalnymi
- Lokalne magazynowanie energii do redukcji szczytu zapotrzebowania
- Ocena i poprawa gospodarki wodnej i ściekowej oraz szereg działań szczegółowych.

4.6. Finanse komunalne

W obszarze Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) odnotowano w ostatnim okresie duże (relatywne) pogorszenie sytuacji Partnerstwa, co przedstawia poniższy wykres:

Rysunek 36. Wskaźnik w obszarze Stan finansów lokalnych

4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) (Partnerstwo)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

W poszczególnych kategoriach miały miejsce następujące zmiany:

Tabela 16. Wysokość i struktura dochodów bieżących

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika
Kwota dotacji na zadania bieżące	430885804,4	450656433,5	471575375	495920648,9	507288987,3	17,7%
Subwencja ogólna - część bieżąca	274675949	276239764	280121565	299291197	316929695	15,4%
Dochody własne bieżące	243624031,1	288950899,3	289974648	339129324,7	402167547,7	65,1%
Dochody majątkowe przypadające na 1 mieszkańca	84,88	113,47	391,36	385,18	560,3	560,1%
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	38,28	36,85	38,85	36,8	37,79	-1,3%
Dochody ogółem przypadający na 1 mieszkańca	4214,56	4554,68	4967,87	5339,59	5983,05	42,0%
Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca	1674,98	1736,13	1998,21	1995,11	2328,83	39,0%

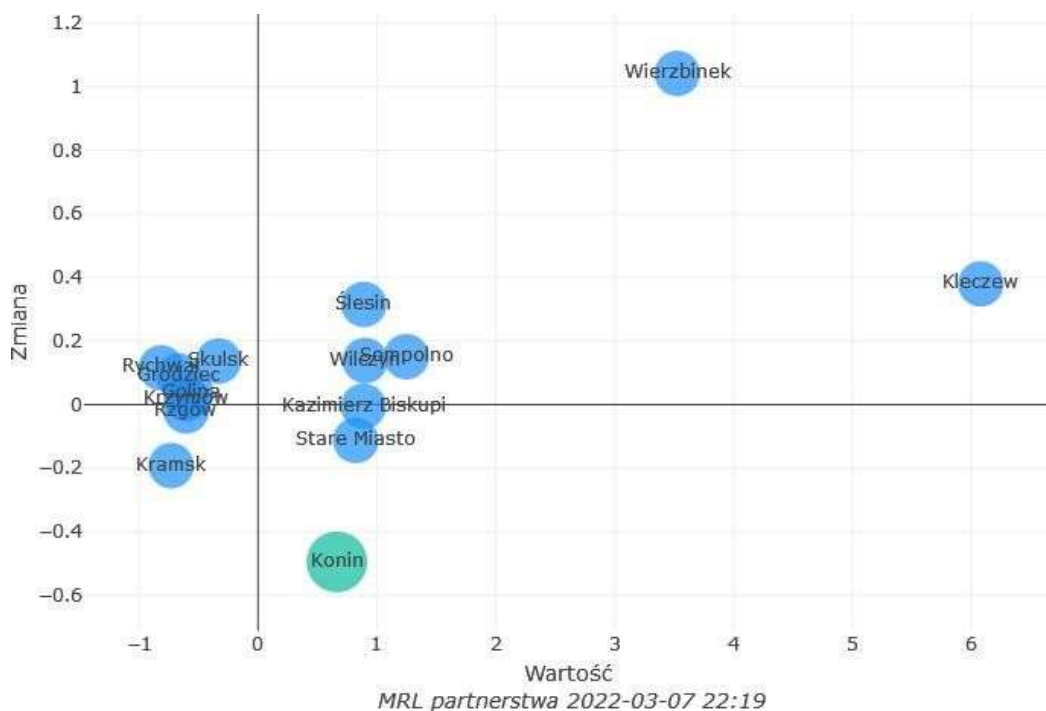
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Mimo wzrostu w poszczególnych kategoriach, pogorszyła się relacja dochodów własnych do dochodów ogółem (co nie jest sytuacją odosobnioną w kraju), a przede wszystkim wzrosły znacząco dochody majątkowe.

Poziom dochodów własnych jest wyższy niż na innych obszarach z uwagi na podatki od nieruchomości i opłaty z tytułu funkcjonowania kompleksu górniczo-energetycznego oraz eksploatację zasobów środowiska z tym związaną. W tej kategorii przewagę mają gminy, w których działa KWB Konin, zwłaszcza gm. Wierzbinek, gdzie rozwijana jest odkrywka „Tomisławice” i gm. Kleczew, gdzie funkcjonuje zaplecze techniczne kopalni oraz znaczna część odkrywki Józwin. W minimalnie korzystniejszej sytuacji są także gminy, w których istnieją inne obiekty kopalniane lub pokopalniane, np. trwa rekultywacja gruntów powydobywczych. Zauważa się relatywną utratę pozycji Konina, gdzie działalność górnicza ustała dużo wcześniej, a także gminy Stare Miasto, która należy do kategorii gmin podmiejskich najszybciej się rozwijających, gdzie konkurencja w kraju jest duża.

Opisywana przewaga gmin górniczych i pogórniczych jest iluzoryczna, bowiem w sytuacji wygaszenia działalności górniczej, a zwłaszcza „zwrotu” terenów pogórniczych do innego użytkowania dochody z podatku od tego rodzaju nieruchomości znacząco spadają, chyba że nieruchomości te zostaną zagospodarowane w sposób przynoszący równoważne wpływy, co jest nie lada wyzwaniem.

Rysunek 37. Dochody z podatku od nieruchomości

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Tabela 17. Wpływy z PIT na 1 mieszkańca w wieku

Obszar	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[%]
Polska	917,98	1 001,82	1 136,08	1 253,20	1 229,14	33,9%
Wielkopolskie	889,41	981,92	1 117,65	1 246,99	1 228,65	38,1%
Powiat koniński	512,94	579,23	627,26	700,57	713,31	39,1%
Konin	1 105,28	1 188,83	1 251,19	1 328,97	1 272,46	15,1%
Aglomeracja Konińska	730,83	803,47	856,77	931,73	918,99	25,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jak wynika z tabeli 15., wysokość dochodów z PIT przypadających na 1 podatnika rosła w Aglomeracji Konińskiej nie tylko wolniej niż ogół dochodów własnych, ale także wolniej niż na podobnych obszarach. Jest to jednak wynik znacznie mniejszej niż gdzie indziej dynamiki w Koninie. Ośrodek ten, z uwagi na wysokość średnich zarobków i skalę zatrudnienia odpowiada wielkością wpływów z PIT całemu powiatowi, a przez obniżoną w stosunku do innych ośrodków dynamikę płac (por. rozdz. 4.2) wpływa na niższe wyniki całej Aglomeracji.

Kwoty środków Unii Europejskiej według wartości podpisanych umów o dofinansowanie były w latach 2016-2020 wyższe w Koninie aniżeli w powiecie konińskim (tabela 18). Jest to sytuacja odwrotna od perspektywy 2014-2020.

Tabela 18. Środki UE wg wartości podpisanych umów – suma w okresie 2016-2020.

Obszar	Suma narastająco [zł]	na 1 osobę [zł]
Polska	312 746 714 901,56	8 173,18
Wielkopolskie	19 225 980 834,44	5 498,71
Powiat koniński	283 439 517,08	2 181,92
Golina	31 929 504,31	2 643,83
Grodzic	11 642 875,36	2 269,12
Kazimierz Biskupi	15 526 694,22	1 350,62
Kleczew	11 425 554,65	1 153,16
Kramsk	17 080 638,81	1 506,63
Krzymów	23 249 115,48	2 851,25
Rychwał	12 530 265,44	1 527,52
Rzgów	28 781 081,94	3 965,98
Skulsk	10 020 312,04	1 643,75

Sompolno	15 572 233,46	1 512,01
Stare Miasto	30 749 424,27	2 460,54
Ślesin	13 519 651,51	962,18
Wierzbiniek	11 582 658,64	1 605,14
Wilczyn	9 443 682,86	1 527,61
Konin	434 037 310,37	5 983,50
RAZEM AK	717 476 827,45	3 544,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wartość środków UE zaangażowanych w Koninie była ponad dwukrotnie wyższa w przeliczeniu na 1 mieszkańca aniżeli w powiecie. Przekraczała też wartość średnią w województwie, choć była niższa od ogólnokrajowej.

Tabela 19. Podstawowe dane o budżetach gmin

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dyna- mika
Dochody ogółem	967736323,9	1041880507	1129151878	1213431574	1396432909	44,3 %
Dochody bieżące	949185784,5	1015847097	1041671588	1134341171	1226386230	29,2 %
Wydatki bieżące	865696787	939891565,7	976737662,9	1072143119	1176190656	35,9 %
Nadwyżka operacyjna	83488997,53	75955531,1	64933925,07	62198051,4	50195573,6	- 39,9 %
Kwota zadłużenia	221607021,3	222551631,1	278280855,4	319313051,4	391904574,6	76,8 %
Suma zobowiązań do spłaty przypadając a na 1 mieszkańca	836,58	822,12	1054,66	1106,88	1198,02	43,2 %
Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	19,82	18,11	21,67	20,44	19,4	-2,1%

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Wydatki bieżące rosną szybciej niż dochody bieżące. Nastąpił znaczący spadek skumulowanych nadwyżek operacyjnych.

Kwoty zadłużenia w liczbach bezwzględnych wzrosły znacząco. Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca rosła analogicznie do dochodów, jednak w minimalnie mniejszym stopniu.

Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem nieco się poprawiła. To znak, że w dość trudnym położeniu, w obliczu coraz większego zakresu wydatków i kurczącej się (w wielu przypadkach) bazy podatkowej samorządy Aglomeracji podejmują rozważne decyzje finansowe.

Przeanalizowano również relację wielkości nadwyżki operacyjnej brutto (różnicy między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) do dochodów bieżących (tabela 20).

Tabela 20. Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących

Obszar	2016	2017	2018	2019	2020	Różnica	Dynamika
Polska	10,01	9,3	9,25	8,92	8,64	-1,37	-13,7%
Wielkopolskie	11,49	10,69	10,15	9,49	9,2	-2,29	-19,9%
Golina	10,2	12,9	5,57	5,56	8,17	-2,03	-19,9%
Grodzic	15,28	11,83	12,63	7,14	8,7	-6,58	-43,1%
Kazimierz Biskupi	12,42	13,63	13,63	12,62	5,89	-6,53	-52,6%
Kleczew	20,24	22,66	13,84	15,01	19,28	-0,96	-4,7%
Konin	6,64	4,21	3,42	2,64	-0,52	-7,16	-107,8%
Kramsk	10,91	9,94	10,52	8,6	8,27	-2,64	-24,2%
Krzyków	10,18	6,64	5,74	7,24	5,68	-4,5	-44,2%
Rychwał	6,77	5,79	2,76	3,61	5,18	-1,59	-23,5%
Rzgów	10,88	8,76	10,95	10,63	9,22	-1,66	-15,3%
Skulsk	4,54	3,61	5,04	3,66	3,17	-1,37	-30,2%
Sompolno	0,78	4,35	4,28	3,21	2,65	1,87	239,7%
Stare Miasto	10,53	10,36	10,3	7,72	5,63	-4,9	-46,5%
Ślesin	11,07	7,13	6,02	9,59	9,93	-1,14	-10,3%
Wierzbinek	8,97	7,5	6,89	3	5,76	-3,21	-35,8%
Wilczyn	7,95	4,41	7,16	3,34	2	-5,95	-74,8%

Źródło: analizy.monitorrozwaju.pl [dostęp: 30.04.2022 r.]

Im większa część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji JST tym więcej środków może być przeznaczonych na spłatę aktualnego zadłużenia oraz na wydatki majątkowe. Pożądanym jest wzrost wskaźnika. Incydentalnie zdarzają się przypadki ujemnych wartości wskaźnika, czyli większe sumy wydatków bieżących aniżeli dochodów bieżących.

Należy wówczas przeanalizować wskaźniki w dłuższym okresie oraz zidentyfikować przyczyny przekroczenia wydatków bieżących ponad dochody bieżące. W układzie gmin najkorzystniejsza sytuacja panuje w Kleczewie gdzie stale około 15-20% dochodów bieżących może powiększyć budżet inwestycyjny lub umożliwić spłaty zadłużenia. Korzystna na tle kraju i województwa sytuacja panuje również w gminach Rzgów i Ślesin. W kilku innych jednostkach ta relacja w ostatnich latach uległa pogorszeniu. Najmniej korzystna sytuacja panuje pod tym względem w Koninie.

Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej (NO) do dochodów bieżących spada w całym kraju, spada także w gminach AK. Jest to wynik coraz większych potrzeb w zakresie wydatków bieżących, które nie są rekompensowane zwiększaniem bazy dochodowej (zwłaszcza podatkowej) samorządów. Ogólnie w gminach o najkorzystniejszej sytuacji spadek relacji NO do dochodów bieżących jest najmniejszy, mniejszy niż w kraju i regionie, a w gminach o najmniej korzystnej relacji spadki są największe i większe niż na obszarach porównywanych. Oznacza to powstawanie dwóch grup „prędkości” gmin w kategoriach równoważenia budżetu.

Tabela 21. Wysokość i struktura wydatków budżetów gmin

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dyn- amik a
Wydatki bieżące (w zł)	865696787	939891565, 7	976737662, 9	107214311 9	117619065 6	35,9%
Wydatki majątkowe (w zł)	73544688,0 1	105542357, 4	211548771, 3	168501464	231991032, 8	215,4 %
Udział wydatków majątkowyc h w wydatkach ogółem	8,35	11,49	18,41	12,57	13,27	58,9%
Poziom finansowani a wydatków majątkowyc h Dochodami majątkowy mi	24,98	21,28	30,59	59,15	70,97	184,1 %
Kwota wydatków majątkowyc h przypadając a na 1 mieszkańca	348,9	525,51	1023,15	702,67	816,22	133,9 %

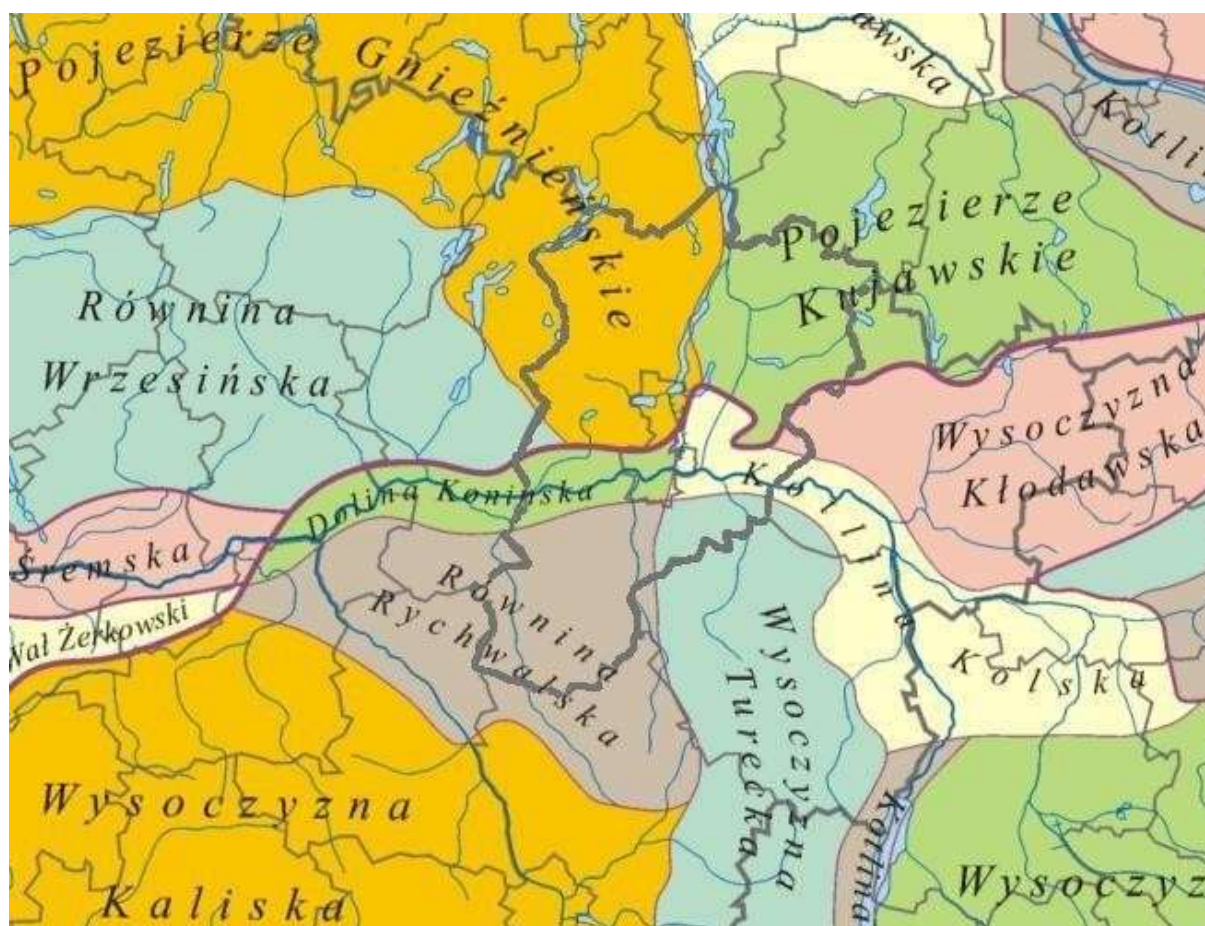
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Z analizy tabeli 17. wynika, że w ostatnich latach gminy AK podjęty znaczny wysiłek inwestycyjny, w dużej części finansowany sprzedażą mienia komunalnego, w tym działek pod inwestycje. Znaczny wzrost wydatków majątkowych miał miejsce szczególnie w Koninie.

5. OBSZAR PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWY

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski teren Aglomeracji Konińskiej stanowi mozaikę wielu mezoregionów, co wskazuje na zróżnicowanie przeszłości geologicznej i fizjografii terenu, zwłaszcza rzeźby. Przez obszar, z kierunku południowo-zachodniego na północny wschód przebiega maksymalny zasięg zlodowacenia bałtyckiego.

Rysunek 38. Położenie Aglomeracji Konińskiej na tle regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png, dn. 25.04.2014

Maksymalny zasięg zlodowacenia bałtyckiego (północnopolskiego) (zaznaczony na powyższej rycinie linią fioletową) wyznacza zasięg Pojezierzy Południowobałtyckich (Makroregion: Pojezierze Wielkopolskie). Postój czoła lodowca przyczynił się do bogatego ukształtowania rzeźby terenu, falistej i pagórkowatej, urozmaiconej jeziorami,

których obecnie na tym terenie jest 23. 11 z nich przekracza 50 ha powierzchni. Część jezior tworzy wraz z Kanałem Ślesieńskim drogę wodną, między Wartą a Gopłem.

Na południe od tej linii rozciągają się Niziny Środkowopolskie (Makroregion: Nizina Południowowielkopolska). Tu, poza zboczami wyraźnie zagłębionej w stosunku do okolicznych terenów doliny Warty, stanowiącej część Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej ukształtowanie terenu przybiera formy łagodniejsze, brak też jezior naturalnych.

Przeszłość geologiczna terenu stanowi o różnicowaniu zasobów naturalnych i gleb oraz o atrakcyjności krajobrazu dla rozwoju turystyki.

5.1. Warunki i zasoby naturalne

Na terenie Aglomeracji panuje klimat umiarkowany z łagodnymi zimami i niskim poziomem opadów atmosferycznych (około 500 milimetrów rocznie). Cechami charakterystycznymi są: duża intensywność opadów w krótkim okresie, a także niskie temperatury w okresie wczesnowiosennym. Średnio w ciągu roku występuje około 50 dni słonecznych i około 130 pochmurnych. Średnia temperatura powietrza waha się w granicach +8oC, a przeciętny okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosi od 38 do 60 dni. Problemem są znaczne wahania rocznych temperatur i sumy opadów w stosunku do średnich wieloletnich (z pomiarów prowadzonych przez dziesiątki lat), co okresowo niekorzystnie wpływa szczególnie na produkcję rolniczą.

Na terenie Aglomeracji Konińskiej najlepiej rozpoznane są zasoby kruszywa naturalnego (piaski i pospółki), które zalegają najbliżej powierzchni ziemi. Najwięcej złóż kruszyw znajduje się w gminie Krzymów, gdzie są eksploatowane między innymi w Brzezińskich Holendrach i Paprotni. Łącznie zasoby Aglomeracji w tym zakresie przekraczają 40 mln ton. Poza tym występują:

- Piaski kwarcowe – nieeksploatowane złoża piasków znajdują się na pograniczu gm. Stare Miasto i Rzgów;
- Torfy – złoża występują na terenie gm. Kramsk.

Główną kopaliną, kształtującą gospodarcze oblicze Aglomeracji jest węgiel brunatny, zalegający pod większością obszaru w formie pokładu o grubości od kilku do kilkunastu metrów. Nad warstwą węgla znajduje się nadkład, złożony głównie z glin przewarstwionych piaskami. Bezpośrednio na węglu zalegają ility plioceniczne, nadające się do produkcji ceramiki czerwonej (cegieł, dachówek). Grubość nadkładu wynosi 30-70 m. Wydobycie jest prowadzone metodami odkrywkowymi przez Kopalnię Węgla Brunatnego (KWB) Konin w odkrywkach „Drzewce” i „Józwin” (Pole II B) (w obu przypadkach niebawem nastąpi koniec eksploatacji) i „Tomisławice” (planowana eksploatacja do 2030 r.), której otwarcie poprzedzone było długotrwałymi pracami przygotowawczymi i dyskusjami na temat oddziaływania na środowisko, szczególnie na Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Jezioro Gopło”.

Wydobyty węgiel niemal w całości przeznaczony jest do zasilania miejscowych

elektrowni „Pątnów”, „Pątnów II” i Konin. Wszystkie te podmioty wchodzi w skład Grupy ZE PAK S.A., drugiego co do wielkości producenta energii z węgla brunatnego w Polsce. Wydobycie węgla z roku na rok spada. W 2021 r. wyniosło niespełna 4,8 mln ton, podczas gdy jeszcze w latach 2012-2016 sięgało 9-10 mln t. Tutejsze elektrownie wykorzystują wody 5 jezior (Gostawskiego, Pątnowskiego, Wąsowsko-Mikorzyńskiego, Ślesińskiego, Licheńskiego) do schładzania skraplaczy (kondensatorów) turbin.

Działalność KWB Konin odcisnęła znaczące piętno na terenie Aglomeracji Konińskiej. Funkcjonowanie licznych odkrywek wiązało się z trwałym przekształceniem powierzchni ziemi, czego śladem są m. in. wyróżniające się w terenie zwałowiska (sukcesywnie zadrzewiane) czy zbiorniki wodne.

Kopaliny złóż surowców ilastych stanowią ility plioceńskie oraz gliny lodowcowe, wydobywane jako część nadkładu zdejmowanego ze złóż węgla brunatnego. Daje to różnorodne możliwości rozwoju produkcji materiałów budowlanych na tym terenie. Produkcja ta na pewną skalę została już podjęta.

Wydobycie węgla brunatnego metodami odkrywkowymi powoduje znaczny wpływ na środowisko. PAK KWB Konin S.A. podejmuje liczne działania w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na każdym etapie prac. Aktywność ta obejmuje badania inwentaryzacyjne zasobów i plany ochrony na etapie prac przygotowawczych, stały monitoring, odwodnienia i kroczącą rekultywację na etapie eksploatacji właściwej. Po zaprzestaniu wydobycia węgla następują prace mające na celu odtworzenie elementów środowiska w stanie jak najbardziej zbliżonym do naturalnego²⁴.

Aktualnie rozpoczyna się wieloletni projekt odbudowy stosunków wodnych w Wielkopolsce Wschodniej prowadzony we współpracy ZE PAK z PGW Wody Polskie²⁵. W ramach prac przewiduje się m. in. odtworzenie przepływów w dawnych ciekach mogących stanowić „kanały ulgi”, odtwarzanie obszarów podmokłych, szybsze napełnianie zbiorników pokopalnianych, w tym przerzuty wody spoza obszaru.

Znacznie przekształcenia rzeźby terenu i obecność licznych odkrywek powodują, że teren Aglomeracji Konińskiej jest cennym obszarem badań geologicznych i paleobotanicznych²⁶.

Na terenie Aglomeracji Konińskiej lasy stanowią zaledwie 16,2 % powierzchni terenu, co stanowi ok. 55 % wskaźnika dla kraju. Lesistość jest zróżnicowana między 1,4% w gm. Kleczew i 37,2% w gm. Grodziec. Zalesienie jest generalnie mniejsze w tych gminach, gdzie występują lepsze gleby, ale nie jest to reguła. Oznacza to, że na terenie AK podlegają uprawie wszelkie typy gleb. Poza lasami istotnym czynnikiem kształtującym warunki hydrologiczne, stanowiącym ochronę wód i przeciwdziałającym procesom degradacji gleb, a także wspierającym różnorodność biologiczną – w szczególności na

---

²⁴ <http://www.gg.kwbkonin.pl/?p=19164> [dostęp: 16.04.2022 r.]

²⁵ <https://www.lm.pl/aktualnosci/warcica-napelni-sie-woda-odbudowy-systemu-wodnego-w-regionie-rozpoczeta> [dostęp: 29.04.2022 r.]

²⁶ Por. Stankowski W. (red.) 1991. Przemiany środowiska geograficznego obszaru Konin – Turek. UAM Poznań.

terenach rozległych upraw rolnych – są zadrzewienia. Zadrzewienia, w tym zwłaszcza zadrzewienia śródpolne, stanowią element charakterystyczny szaty roślinnej Wielkopolski. Udział gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w powierzchni ogólnej gmin Aglomeracji wynosi 0,8%²⁷ ogólnej jego powierzchni.

Możliwe do wykorzystania zasoby wód podziemnych na terenie Aglomeracji Konińskiej wynoszą około 270 tys. m³/dobę. Dostępne do eksploatacji są wody znajdujące się w utworach różnego wieku. Wody z utworów czwartorzędowych, eksploatowane na terenie całej Aglomeracji mają średnią i niską jakość. Wody piętka trzeciorzędowego są stosunkowo obfite. Występują na głębokościach najczęściej nie przekraczających 100 m p.p.t. (poniżej poziomu terenu). Wody kredowe to najważniejszy poziom użytkowy na tym terenie. Wody te, wysokiej jakości, najczęściej odwiercane są na głębokości 50-100 m. Na skutek odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego stosunki wodne są często zaburzone. Powstające leje depresyjne powodują między innymi spadek poziomu wód gruntowych. O ile obniżanie się zwierciadła wody w studniach jest rekompensowane przez rozbudowę systemów wodociągowych ze środków Kopalni, o tyle trudniej jest przeciwdziałać przesuszaniu gleb, a zwłaszcza odtworzyć zasoby wodne. Wody wypompowywane w trakcie odwadniania odkrywek są po oczyszczeniu zrzucane do cieków powierzchniowych lub służą napełnianiu powstających zbiorników. Corocznie kopalnia wypompowuje 80-90 mln m³. Woda ta w znacznej części opuszcza teren AK. Ma to znaczenie z uwagi na konieczność ochrony zasobów wodnych. Zasoby wód podziemnych można ocenić jako wciąż zadowalające, przy czym z uwagi na ich znaczną eksploatację na cele gospodarki komunalnej i przemysłu jest wymagana szczególna ich ochrona. Najwyższej ochrony wymaga ujęcie wody dla m. Konina w gm. Krzymów, wraz z otoczeniem.

Na całym terenie AK występują też wody geotermalne, udokumentowane otworami wiertniczymi. Właściwości tych wód są zróżnicowane. Wody na terenie Konina odwiercono na wyspie Pocijewo w otworze GT-1 z głębokości około 3 000 m.

Temperatura wody wynosi 97°C (po wypompowaniu na powierzchnię 94°C - rekord w skali Polski) a wydajność otworu około 150 m³/h. Wody należą zostały zaklasyfikowane jako 15,04% solanka chlorkowo-sodowa, jodkowa, hiperosmotyczna, termalna i mogą znaleźć wielorakie zastosowanie w balneologii, rekreacji, kosmetyce²⁸. Pierwszym kierunkiem wykorzystania będzie jednak ciepłownia o mocy termicznej na poziomie 8,1 MW, której ukończenie planuje się na koniec 2022 r. W otworze „Wilczyn IGH-1” w Mrówkach o głębokości 2572 m, odwiercono wody termalne których zwierciadło stabilizuje się 89 m p.p.t. Są wysoko zmineralizowane, przy wypływie mają temperaturę 64°C. Otwór „Ślesin IGH-1” w miejscowości Głębockie, o głębokości 2574 m, zapewnia dostęp do wód dochodzących do 73 m p.p.t., o temperaturze wypływu 49°C

---

²⁷ Wg BDOT

²⁸ Ocena właściwości fizyko-chemicznych i chemicznych wody z otworu Konin GT-1 w aspekcie możliwości jej wykorzystania do celów leczniczych lub rekreacyjnych. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH, Poznań 2015.

i zasobach 16 m³/h. Są to wody o średnim poziomie mineralizacji²⁹.

Pod względem podziałów hydrograficznych Aglomeracja leży w większości na terenie zlewni Warty (od Neru do Proсны), część północna w zlewni górnej Noteci. Oś hydrograficzną terenu stanowi Warta, trzecia co do długości rzeka w Polsce. Na terenie Aglomeracji szerokość koryta wynosi kilkadziesiąt metrów, a przepływ średni około 56 m³/sek. Przez północną część Aglomeracji przepływa również Noteć. Gęstość sieci rzecznej wynosi 0,32 – 0,33 km/km², co odpowiada średnim wartościom dla regionu wodnego Warty. Rzeki na tym obszarze utrzymują względną równowagę zasilania podziemnego i powierzchniowego. Dominują wezbrania wczesnowiosenne (roztopowe). Letnie (opadowe) wezbrania mają znaczenie drugorzędne, jednak niekiedy mogą być większe. Z uwagi na nizinny charakter terenu rzeki przybierają powoli. Wezbrania jednak bywają długotrwałe i mają wysokie kulminacje, co w wypadku złego stanu zabezpieczeń może powodować zalanie znacznych terenów.

Charakterystyczne dla obszaru, szczególnie w zlewni górnej Noteci, jest występowanie niżówek (niskich stanów wód) letnich i zimowych. Letnie są warunkowane suszami i obniżaniem się poziomu zasilających wód gruntowych, zimowe zamarzaniem gruntu i analogicznie – wstrzymaniem dopływu gruntowego. Niżówki letnie bywają długotrwałe, zimowe – bardzo głębokie. Z uwagi na brak w dolinie Warty nieprzepuszczalnych utworów trzecio- i czwartorzędowych (glin morenowych i iłów plioceńskich), Warta traci pomiędzy Koninem a Pyzdrami wodę na rzecz wyściełających dno doliny piasków, co obniża i tak niewielkie zasoby wodne rzeki.

Aglomeracja Konińska charakteryzuje się średnim w skali kraju zagrożeniem powodziowym, wynikającym z sezonowego wysokiego stanu wody na Warcie. Sytuację w tym zakresie znacznie unormowało powstanie Zbiornika Jeziorsko, jednak wskazuje się na brak polderu „Golina” jako urządzenia hydrotechnicznego w rozumieniu prawa. Obszar dna doliny Warty, który rozciąga się pomiędzy Koninem a Pyzdrami, jest stosunkowo mało zabudowany. Teren ten posiada kilkakrotnie większe potencjalne możliwości retencyjne, aniżeli Zbiornik Jeziorsko, co pozwoliłoby unormować sytuację w zakresie ochrony powodziowej i przepływów aż do Poznania. Odsetki obszarów gmin zagrożonych powodzią lub podtopieniami waha się od poniżej 20% w gminach Kazimierz Biskupi, Ślesin, Skulsk i Wilczyn do ponad 50% w gminie Kramsk³⁰. Na Powie, lewym dopływie Warty, wybudowano w ostatnich latach zbiornik „Stare Miasto”, służący między innymi retencji. Planuje się też budowę zbiornika w Posoce bliżej Konina.

Aglomeracja Konińska w północno-zachodniej części wchodzi w zlewnię Odry, obejmującą fragmenty gmin Skulsk, Ślesin i częściowo Wilczyn. Obszar ten charakteryzuje się niskim do umiarkowanego zagrożeniem powodziowym, związanym głównie z naturalnymi zbiornikami wodnymi (jezioro Gopło, jezioro Ślesińskie) oraz siecią cieków wodnych, takich jak Kanał Goplański czy Noteć, stanowiących element hydrograficznego systemu Odry.

---

²⁹ Plan rozwoju lokalnego powiatu konińskiego. Aktualizacja, część A- diagnoza, s. 22.

³⁰ KPZK 2030, Mapa 22 - Zagrożenie powodziowe.

Szczególnym elementem systemu retencyjnego i potencjalnym źródłem zagrożeń powodziowych jest jezioro Gopło – zbiornik o dużej powierzchni i płaskim dnie, którego wysokie stany wód przy ograniczonej drożności odpływu mogą powodować cofki i lokalne podtopienia terenów położonych poniżej poziomu lustra wody. Brakuje tu polderów i innych urządzeń hydrotechnicznych, które w sposób kontrolowany mogłyby zarządzać nadmiarem wód w okresach intensywnych opadów lub roztopów.

Zagrożenie powodziowe w tym obszarze ma w dużej mierze charakter lokalny i jest związane z ograniczoną przepustowością rowów melioracyjnych oraz słabym stanem technicznym niektórych kanałów odpływowych, w szczególności w rejonie południowym jeziora Gopło i wzdłuż Kanału Goplańskiego. Odsetek obszarów gmin zagrożonych podtopieniami sięga około 30% w gminie Skulsk, natomiast w gminach Ślesin i Wilczyn wartości te są niższe – oscylują wokół 10–15%, głównie w pobliżu mniejszych zbiorników i cieków.

Obszar ten posiada jednak istotny potencjał zwiększenia zdolności retencyjnych – zarówno naturalnych, jak i technicznych. Stosunkowo niewielkie zurbanizowanie dna dolinnych obniżen oraz występowanie obszarów trwałych użytków zielonych stwarza możliwości wdrażania działań z zakresu małej retencji. Wskazuje się również na potrzebę rozwoju funkcji retencyjnej jeziora Gopło oraz poprawy drożności systemów melioracyjnych i kanałów w celu ograniczenia ryzyka występowania lokalnych podtopień w powiązaniu z wodami zlewni Odry.

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 ze zm.) na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust. 6 przedmiotowej ustawy, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. Projekty planów zarządzania ryzykiem powodziowym przygotowują Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami oraz po zasięgnięciu opinii marszałków województw, które następnie przekazują ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej. Zapewniając aktywny udział wszystkich zainteresowanych w osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej co najmniej na rok przed rozpoczęciem okresu, którego dotyczą PZRP podaje do publicznej wiadomości ich projekt, w celu zgłaszania ewentualnych zastrzeżeń. Pisemne uwagi do ustaleń zawartych w opublikowanych dokumentach, zainteresowani mogą składać w terminie 6 miesięcy. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym zostają przyjęte w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej.

Podlegają one przeglądowi co 6 lat, a w razie potrzeby zostaje dokonana ich aktualizacja.

Zgodnie z mapami ryzyka powodziowego obszary występowania zagrożenia powodzią występują głównie wzdłuż doliny Warty. Najbardziej rozległe obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie Aglomeracji Konińskiej występują wzdłuż odcinka rz. Warty w gminie Golina. Obszar Aglomeracji Konińskiej znajduje się:

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarze między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.
- na obszarze obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Ponadto, na podstawie obecnie obowiązujących map zagrożenia powodziowego – w tym przypadku map ark. N-34-121-B-c-2, N-34-121-B-c-4, N-34-121-B-d-3, N-34-121-D-a-2, N-34-121-D-b-1 oraz N-34-122-C-a-2 wynika, że obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują również na terenie gminy Skulsk w rejonie jeziora Gopło (dotyczy terenu administrowanego przez Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy - terenów jednostek samorządu terytorialnego, położonych częściowo w regionie wodnym Noteci).

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym stanowią jeden z elementów gospodarowania wodami. Konieczność ich sporządzenia wynika z zapisów Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. Od dnia 23 marca 2023 r. obowiązują zaktualizowane plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły i Odry, przyjęte w drodze rozporządzeń Ministra Infrastruktury, tj.:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. poz. 2714),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. poz. 2739).

W odniesieniu do terenów Aglomeracji Konińskiej położonych w obszarze administrowanym przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (dorzecze Wisły), na podstawie map zagrożenia powodziowego (zaktualizowanych 7 września 2022 r.), wskazuje

się, że obszar ten znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią. W związku z powyższym, na tych terenach nie obowiązują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, dotyczące m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych oraz prowadzenia przetwarzania odpadów. Teren ten znajduje się również poza obszarem zagrożenia powodziowego o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia (raz na 500 lat – Q0,2%) oraz poza obszarami narażonymi na zalanie w przypadku uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych. Dla planowanych na tym obszarze robót inwestycyjnych nie jest wymagane uzyskiwanie decyzji zwalniających z zakazów (art. 77) ani uzyskiwanie pozwolenia wodnoprawnego w zakresie, o którym mowa w art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) sporządzany jest przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na podstawie art. 184 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 ze zm.). Dokument ten określa m.in. analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych oraz propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych w celu przeciwdziałania skutkom suszy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy ma zawierać analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy przygotowują Wody Polskie w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa, ministrem właściwym do spraw żeglugi śródlądowej oraz wojewodami, uwzględniając podział kraju na obszary dorzeczy. Wody Polskie przekazują projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, zapewniając aktywny udział wszystkich zainteresowanych w przygotowywaniu oraz aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy, podaje do publicznej wiadomości, na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w celu zgłoszenia uwag: 1) harmonogram i program prac związanych z przygotowaniem projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy; 2) projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy co najmniej na rok przed rozpoczęciem okresu, którego dotyczy ten plan. W terminie 6 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości dokumentów, o których mowa w ust. 3 cytowanej ustawy, zainteresowani mogą składać do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej uwagi do ustaleń zawartych w tych dokumentach. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej przyjmuje i aktualizuje plan przeciwdziałania skutkom suszy, w drodze rozporządzenia, kierując się koniecznością przeciwdziałania skutkom suszy. Aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy dokonuje się nie rzadziej niż co 6 lat.

3 września 2021 roku Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu

przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615)³¹.

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia (zgodność z art. 68 ustawy – Prawo wodne).

Planowanie nowych działań inwestycyjnych w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi być poprzedzone szeregiem analiz, a dotyczące ich warunki i procedury muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi, jak też być adekwatne do potrzeb w zakresie kształtowania retencji.

Wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Na terenie Aglomeracji Konińskiej znajdują się 23 jeziora naturalne:

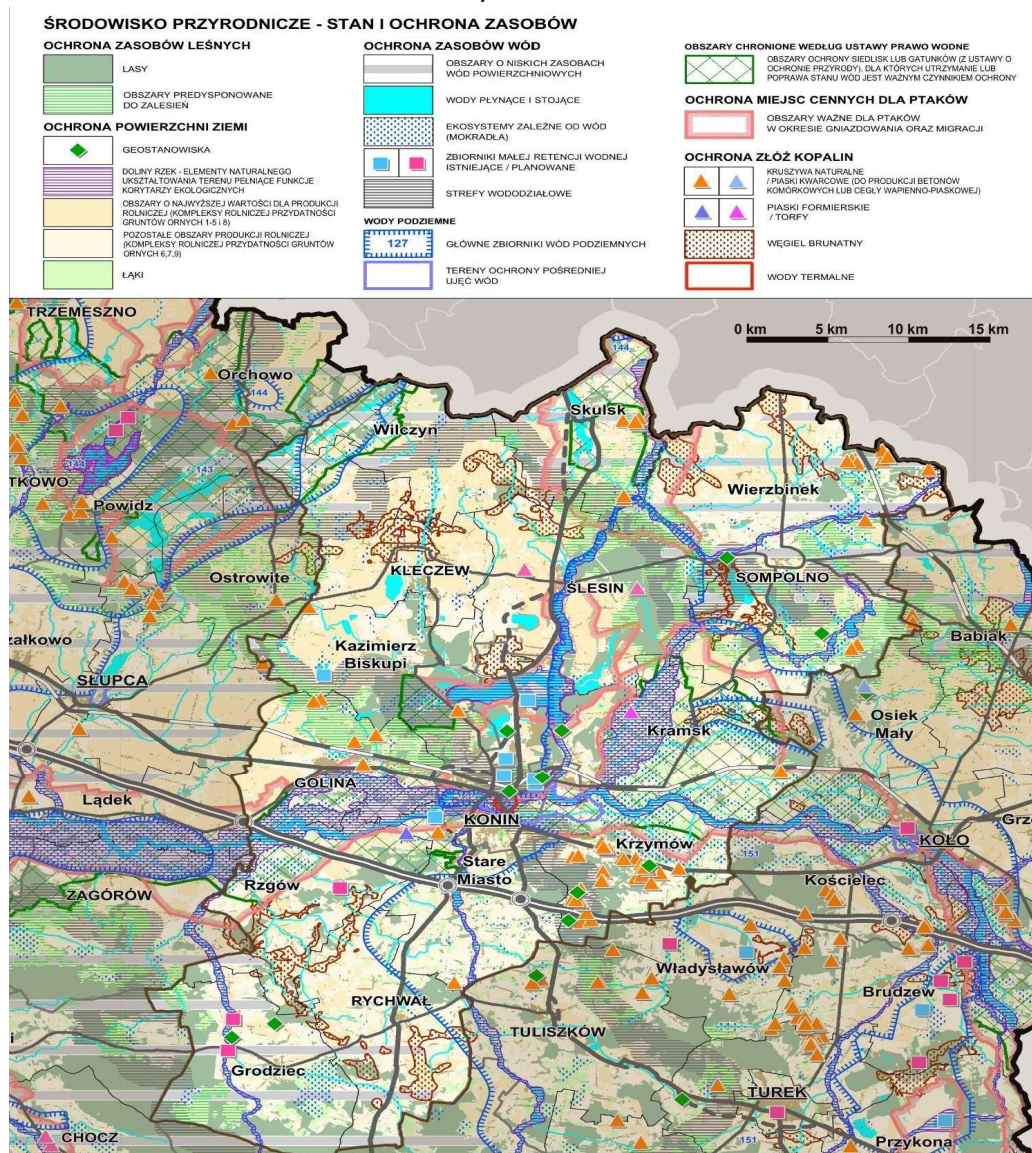
- w północno-zachodniej części: Wilczyńskie, Budziławskie, Kownackie oraz częściowo Wójcińskie, Suszewskie;
- w bieniszewskim kompleksie leśnym: Głodowskie, Mielno, Wściekłe, Skąpe;
- ciąg jezior na północ od Konina: Wąsowsko-Mikorzyńskie, Ślesińskie, Licheńskie, Czarne, Mielno, częściowo Gopło oraz Skulskie, Skulska Wieś i Czartowo;
- w środkowo-wschodniej części powiatu: Lubstowskie, Mąkolno, Mostki, Szczekawa oraz Zakrzewek.

Zbiorczo stan zasobów naturalnych Aglomeracji Konińskiej przedstawiony jest na rys. 39.

---

³¹ Obowiązujący Plan przeciwdziałania skutkom suszy dostępny jest na stronie <https://stopsuszy.pl/projektplanu-przeciwdzialania-skutkom-suszy/>

Rysunek 39. Stan i ochrona zasobów naturalnych

Źródło: [Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+](#)

Oprócz części jeziora Gopło o pow. 350 ha, największym naturalnym jeziorem jest Pątnowskie (282,6 ha), położone, podobnie jak Gostawskie³², w całości na terenie Konina, a najgłębszym – położone na północ od Pątnowskiego jezioro Wąsowsko-Mikorzyńskie (36,5 m). W wyniku oddziaływania odkrywek zmniejszają się też przepływy w kanale Ślesińskim, a także obniżają poziomy wód jezior: Budzistawskiego, Wilczyńskiego, Suszewskiego i Kownackiego.

Ogólnie stan ilościowy wód miejscowych zlewni jest niekorzystny – Warty słaby, górnej Noteci bardzo słaby. Ochrona zasobów wodnych jest więc w Aglomeracji Konińskiej sprawą bardzo istotną. Szczególne potrzeby występują w zakresie retencji wód, w tym małej retencji.

Niskie zasoby wód powierzchniowych związane m.in. z niekorzystnym bilansem wodnym, stanowią istotne zagrożenie dla środowiska, a w dłuższej perspektywie także

³² Po popiętrzeniu do rzędnej 85 m n.p.m. ma powierzchnię 454,5 ha

dla rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym prowadzenia gospodarki rolnej. Wynika to z niekorzystnych uwarunkowań klimatycznych oraz ograniczonych hydrogeologicznych możliwości retencyjnych. Obszar w znacznym stopniu zagrożony jest występowaniem suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także suszy glebowej (rolniczej) i hydrologicznej.

Aglomeracja Konińska położona jest:

- częściowo na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej oraz częściowo na terenie silnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w znacznej części na terenie umiarkowanie zagrożonym i częściowo na terenie silnie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w znacznej części na terenie słabo zagrożonym i częściowo na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu teren Aglomeracji Konińskiej klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą (klasa III), natomiast na terenie gminy Kleczew, Wilczyn i Sompolno występują obszary gdzie łączne zagrożenie suszą określono jako ekstremalne (klasa IV).

W Planie przeciwdziałania skutkom suszy wskazano zadania inwestycyjne pn. „Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego - obiekty w kompetencji RZGW w Poznaniu” (załącznik nr 2) przewidzianego do realizacji na terenie Aglomeracji Konińskiej.

5.2. Ochrona środowiska

5.2.1. Obszarowa ochrona przyrody

Znaczna powierzchnia terenu Aglomeracji Konińskiej, 36,4%³³ powierzchni obszaru, objęta jest różnymi formami ochrony przyrody. Na obszarach chronionych obowiązują zróżnicowane ograniczenia lub zakazy dotyczące korzystania z zasobów przyrodniczych - zależnie od formy ochrony.

Na opisywanym obszarze występują poniższe formy ochrony przyrody:
Specjalne obszary ochrony siedlisk (Obszary Natura 2000):

---

³³ Na podstawie: Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2017=2020 z perspektywą do roku 2024, Konin, 2017 r. i Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Konina na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, Konin, 2017 r.

- Ostoja Nadwarciańska PLH300009 - gm. Golina, gm. Konin, gm. Rzgów, gm. Stare Miasto,
- Ostoja Nadgoplańska PLB 040004 (obszar specjalnej ochrony ptaków) – gm. Skulsk,
- Dolina Środkowej Warty PLB300002 (obszar specjalnej ochrony ptaków) – gm. Golina, gm. Konin, gm. Kramsk, gm. Krzymów, gm. Rzgów, gm. Sompolno, gm. Stare Miasto;
- Puszcza Bieniszewska PLH300011 – gm. Kazimierz Biskupi,
- Jezioro Gopło PLH040007 – gm. Skulsk,
- Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026 – gm. Skulsk,
- Puszcza Pyzdrska PLH300060 – gm. Rzgów, Golina i Grodziec;

Rezerваты przyrody:

- Bieniszew, pow. 144,4 ha, gm. Kazimierz Biskupi,
- Mielno, pow. 94,43 ha, gm. Kazimierz Biskupi,
- Pustelnik, pow. 100,25 ha, gm. Kazimierz Biskupi,
- Sokółki, pow. 240,00 ha, gm. Kazimierz Biskupi,
- Złota Góra, pow. 123,86 ha, gm. Krzymów,
- Kawęczyńskie Brzęki, pow. 49,86 ha, gm. Sompolno,
- Rezerwat projektowany Kozia Góra, pow. 107,21 ha, gm. Stare Miasto;

Parki Krajobrazowe:

- Nadgoplański Park Tysiąclecia – gm. Skulsk,
- Nadwarciański Park Krajobrazowy – gminy Rzgów i Golina,
- Powidzki Park Krajobrazowy – gminy Kleczew i Wilczyn;

Obszary Chronionego Krajobrazu:

- Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu – gminy: Kramsk, Ślesin i Konin,
- Powidzko-Bieniszewski Obszar Chronionego Krajobrazu – gminy: Golina i Kazimierz Biskupi,
- Złotogórski Obszar Chronionego Krajobrazu – gminy: Krzymów i Stare Miasto;
- Pyzdurski Obszar Chronionego Krajobrazu – gminy: Rzgów, Golina i Grodziec;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich – gminy: Konin i Kazimierz Biskupi.

60 pomników przyrody;

użytki ekologiczne.

Fauna obszaru jest typowa dla innych nizinnych obszarów kraju. Istotnym zagrożeniem dla świata zwierząt jest m.in. utrata, rozczłonkowanie, czy izolacja ekosystemów niezbędnych do życia. Stąd ważnym elementem spójnego systemu przyrodniczego łączącym AK z terenami zewnętrznymi są korytarze ekologiczne o randze krajowej - dolina rzeki Warty, a także o znaczeniu regionalnym wzdłuż dolin rzek: Kanału Grójeckiego, Kanału Ślesińskiego, Powy i rzeki Bawół.

5.2.2. Zagrożenia środowiska i warunków życia

Presja związana z działalnością człowieka na terenach zurbanizowanych,

uprzemysłowionych, komunikacyjnych, czy rolniczych skutkuje niezadowalającą jakością wód powierzchniowych i podziemnych. Prowadzone są działania inwestycyjne zmierzające do poprawy efektywności oczyszczania i eliminacji ścieków nieoczyszczonych, odprowadzanych do wód powierzchniowych i przyczyniające się do poprawy ich jakości.

Niezadowalająca jakość powietrza powodowana jest emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, których głównym źródłem jest przemysł paliwowo-energetyczny, w tym elektrownie: Pątnów I, Adamów, Pątnów II, Konin. Istotnym źródłem jest ponadto emisja komunikacyjna z transportu drogowego, a w sezonie grzewczym „niska emisja” z sektora komunalno-bytowego. Czynnikiem pogarszającym stan jakości powietrza są także niekorzystne warunki meteorologiczne (okresy bezwietrzne, niska temperatura, mgła).

Na stacji pomiarowej w Koninie odnotowywane są najwyższe w województwie wielkopolskim stężenia dwutlenku siarki, jednak bez przekraczania poziomów dopuszczalnych³⁴. Korzystniejsze są wyniki w zakresie poziomów tlenków azotu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 i ozonu, choć w tym ostatnim aspekcie sytuacja się pogarsza. Wyliczenia poziomów stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5 oraz B(a)P (benzo(a)pirenu) w PM10 są wspomagane w drodze modelowania matematycznego, przez co można je ekstrapolować na cały obszar kraju.

Obszar przekroczeń dla pyłu PM2,5 został wskazany na północny-zachód od Konina, na terenie gm. Kazimierz Biskupi, w obszarze intensywnego rozwoju zabudowy jednorodzinnej. Obszar przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P obejmuje niemal całą Aglomerację, za wyjątkiem terenu w gm. Wierzbinek, północnych skrajów gm. Wilczyn i Skulsk oraz fragmentów kompleksów leśnych w części południowej (gm. Grodziec) – czyli najmniej zaludnionych terenów AK. Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest bowiem tzw. „niska emisja” z indywidualnych systemów grzewczych. Dodatkową, pozostałą przyczynę w przypadku PM2,5 stanowi emisja z powierzchni pylących - pól, nieutwardzonych dróg, placów, boisk.

Negatywne oddziaływania hałasu występują głównie w pobliżu głównych tras komunikacyjnych (autostrada A2, linia kolejowa nr 3), a także w rejonie lotniska wojskowego w Powidzu – dla którego utworzony został obszar ograniczonego użytkowania (OOU). Dodatkowe potencjalne zagrożeniem dla klimatu akustycznego mogą stanowić lotniska i lądowiska.

Zagrożenia związane z działalnością rolniczą związane są potencjalnie z funkcjonowaniem ferm trzody chlewnej, bydła i drobiu, które ze względu na wielkość obsady mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Dodatkowym zagrożeniem związanym z działalnością rolniczą jest stosowanie nawozów mineralnych.

Negatywne wpływy odkrywkowej eksploatacji kopalin dotyczą przede wszystkim odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego. Powoduje ona powierzchniowe zmiany

---

³⁴ Dane dotyczące pomiarów zanieczyszczeń powietrza zaczerpnięto z publikacji „[Stan środowiska w województwie wielkopolskim. Raport 2020](#)”

terenu w formie wyrobisk oraz zmiany w pionowym ukształtowaniu rzeźby. Skutkuje to zwiększoną podatnością na erozję odkrytych warstw ziemi, obniżeniem poziomu wód gruntowych oraz zmianą warunków glebowych na obszarach eksploatacji i w ich otoczeniu, co wpływa z kolei bezpośrednio na zmianę szaty roślinnej. W obrębie leja depresji związanego z eksploatacją węgla brunatnego znajduje się północna oraz północno-wschodnia część obszaru funkcjonalnego. Biorąc pod uwagę skalę i intensywność zmian należy je określić jako zagrożenie środowiska istotne w skali regionalnej, skutkujące powstawaniem znacznych obszarów gruntów zdewastowanych i zdegradowanych.

Jakość wód powierzchniowych jest zróżnicowana. Jak wynika z [monitoringu GIOŚ](#), stan ekologiczny zarówno Warty, jak i Noteci jest umiarkowany, natomiast potencjał ekologiczny w przypadku Warty – umiarkowany, w przypadku Noteci – zły.

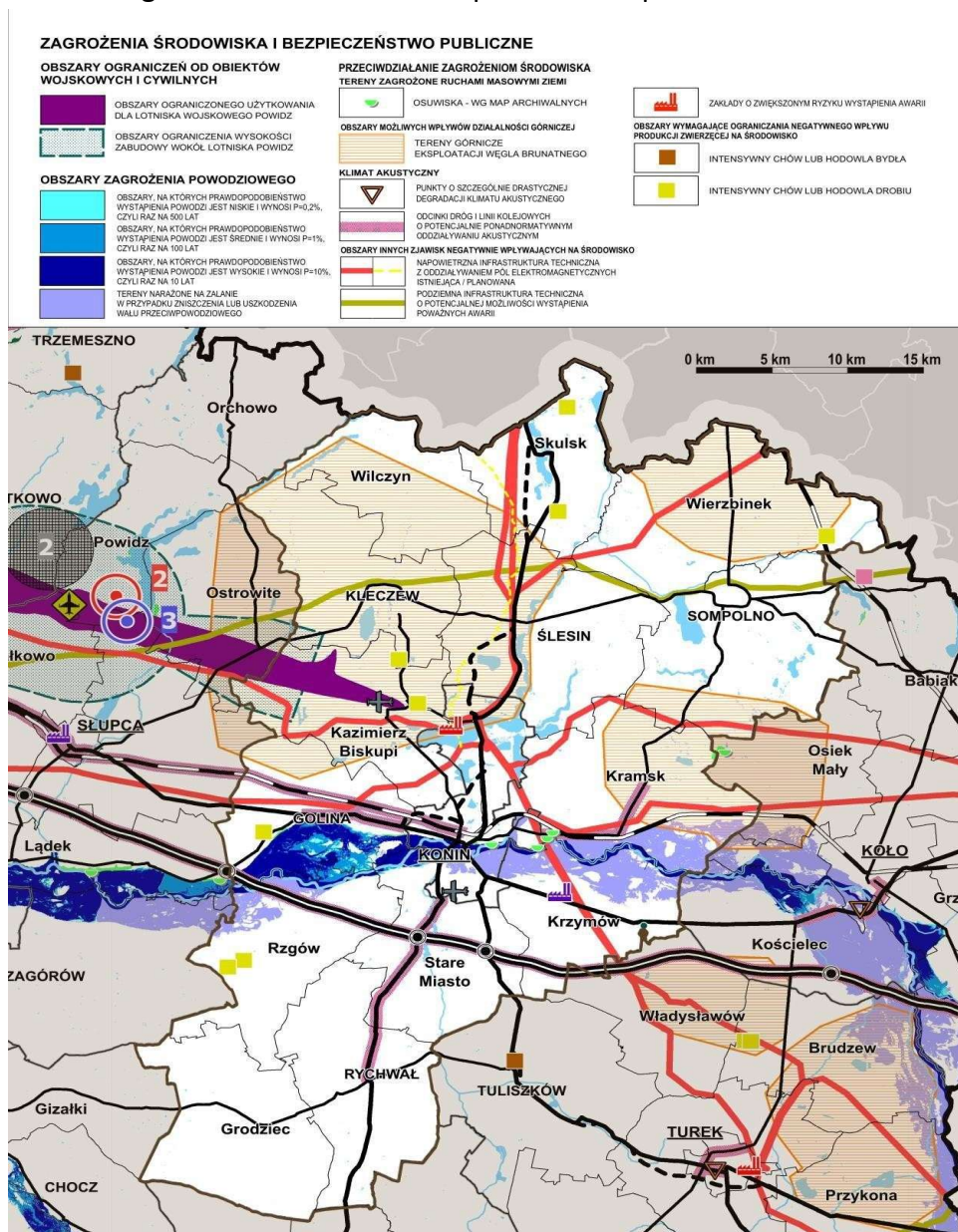
Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego do obszarów zagrożenia należy rzeka Warta, której dolina jest przystosowana do wezbrań szczególnie w części, gdzie występuje rolnicze zagospodarowanie i brak większych zwartych jednostek osadniczych. W części biegu rzeki i jej doliny zlokalizowane są mniejsze jednostki osadnicze oraz miasto Konin, w obrębie którego znajdują się szerokie obszary zielone przystosowane do czasowego przyjmowania nadmiarów wód wezbraniowych, a więc spełniające rolę przeciwpowodziową. Dodatkowo w gminie Skulsk, położonej w zlewni Odry, lokalne zagrożenie powodziowe występuje w rejonie jeziora Gopło, gdzie przy wysokich stanach wód oraz ograniczonej drożności odpływu mogą dochodzić do podtopień terenów przyległych.

Funkcję zapobiegania powodzi i zatrzymania nadmiaru wód pełnią istniejące w granicach Aglomeracji obiekty małej retencji wodnej, w tym zbiorniki retencyjne: „Stare Miasto” w gminie Stare Miasto, zbiornik poeksploatacyjny Kozarzewek w gminie Kazimierz Biskupi, zbiorniki poeksploatacyjne w mieście Koninie, stawy w okolicach miejscowości Rumin w gminie Stare Miasto.

Dla poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w dolinie rzeki Warty przewidziana jest budowa polderu Golina - na obszarze gmin Golina, Rzgów oraz Stare Miasto.

Zagrożenie suszą atmosferyczną, rolniczą (glebową) oraz hydrologiczną występuje w znacznym, choć zróżnicowanym nasileniu na całym terytorium Aglomeracji Konińskiej. Najbardziej narażone na skutki suszy jest rolnictwo, leśnictwo, gospodarka stawowa, jak również środowisko i walory przyrodnicze. Skutki suszy mogą być odczuwalne w innych sektorach gospodarki w szczególności w turystyce, przemyśle, gospodarce komunalnej i energetyce wodnej.

Rysunek 40. Zagrożenia środowiska i bezpieczeństwo publiczne

Źródło: [Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+](#)

5.3. Zaopatrzenie w energię

5.3.1. Energetyka zawodowa, sieci przesyłowe

Na terenie Aglomeracji Konińskiej pracuje zespół elektrowni opalanych węglem brunatnym (produkujący około 8,5% krajowej energii elektrycznej), na który składają się:

- Elektrownia Konin (pracuje od 1958 r.), o aktualnej mocy zainstalowanej 193 MW, w tym blok biomasowy K12 o mocy 50 MW, zasilający w ciepło Miasto Konin³⁵. Aktualnie trwa modernizacja kotła K7 wraz z

³⁵ <https://zepak.com.pl/pl/elektrownie/elektrownia-patnow-konin/elektrownia-konin.html> [dostęp:

turbogeneratorem TG5, który również będzie opalany biomasą osiągając moc 50MW. Pozostałe 93 MW z kotłów węglowych nr 85 i 86 mają zostać odstawione do końca 2022 r.

- Elektrownia Pątnów (funkcjonuje od 1967 r.), której aktualna moc zainstalowana wynosi 644 MW, składająca się z 3 bloków, gdzie paliwem jest węgiel brunatny³⁶. Dzięki sukcesywnej modernizacji osiągnięto ograniczenie emisji tlenków azotu (NOx) do poziomu poniżej 200 mg/Nm³. Ponadto Elektrownia Pątnów I wyposażona jest w dwie instalacje mokrego odsiarczania spalin, umożliwiające pracę zainstalowanych bloków z utrzymaniem poziomu emisji SO₂ poniżej 200 mg/Nm³ a także w wysokosprawne elektrofiltry o osiągalnej skuteczności 99,9%, które wraz z instalacjami odsiarczania spalin umożliwiają dotrzymanie standardu emisyjnego pyłów poniżej 20 mg/Nm³.
- „Pątnów II” (464 MW) - pierwszy w polskim systemie energetycznym blok o parametrach nadkrytycznych, charakteryzujący się wysoką sprawnością.

W sąsiedztwie wspomnianych elektrowni funkcjonują stacje najwyższych napięć (SNN) 400/220/110 kV Pątnów oraz 220/110 kV Konin. Przez teren AK przebiega w sumie 9 linii elektroenergetycznych najwyższych napięć: 1 linia 400 kV relacji Kromolice – Pątnów i 8 linii 220kV relacji: Plewiska – Konin, Pątnów – Czerwonak, Pątnów – Konin (2 tory), Adamów – Konin (2 tory), Pątnów – Włocławek Azoty, Pątnów – Podolszyce, Pątnów – Jasieniec (2 tory) i Konin – Sochaczew. Planowana jest realizacja linii 400 kV relacji Pątnów – Jasieniec.

Powiązania zewnętrzne i wewnętrzne uzupełnia 14 linii elektroenergetycznych sieci wysokiego napięcia 110 kV, które wyprowadzone gwieździście ze stacji najwyższych napięć Elektrowni Pątnów oraz Elektrowni Konin, zaopatrują w energię elektryczną 8 Głównych Punktów Zasilania.

Z uwagi na funkcjonowanie na terenie AK zespołu elektrowni nie ma problemu z zaopatrzeniem w energię elektryczną. Ewentualne problemy z dostawami mogłyby wynikać w przyszłości ze stanu sieci dystrybucyjnych, które są jednak sukcesywnie modernizowane.

Dostęp do gazu sieciowego zapewniony jest z gazociągów krajowego systemu przesyłowego biegnących poza wschodnimi granicami Aglomeracji Konińskiej, łączącymi dwa węzły gazowe: Odolanów i Gustorzyn (woj. kujawsko-pomorskie). Z terenu gminy Koło w kierunku Konina przebiega gazociąg DN200 do stacji redukcyjno-pomiarowych pierwszego stopnia (SRP): Konin Marantów (Huta Aluminium), Konin Kraśnica (Chorzeń) i Konin Rumin.

Projektowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN500 z okolic Malanowa poprzez Tuliszków do SRP Konin Rumin. Planowane jest również wybudowanie gazociągu wysokiego ciśnienia w gminach Sompolno, Ślesin, Wilczyn, Kleczew wraz z 3

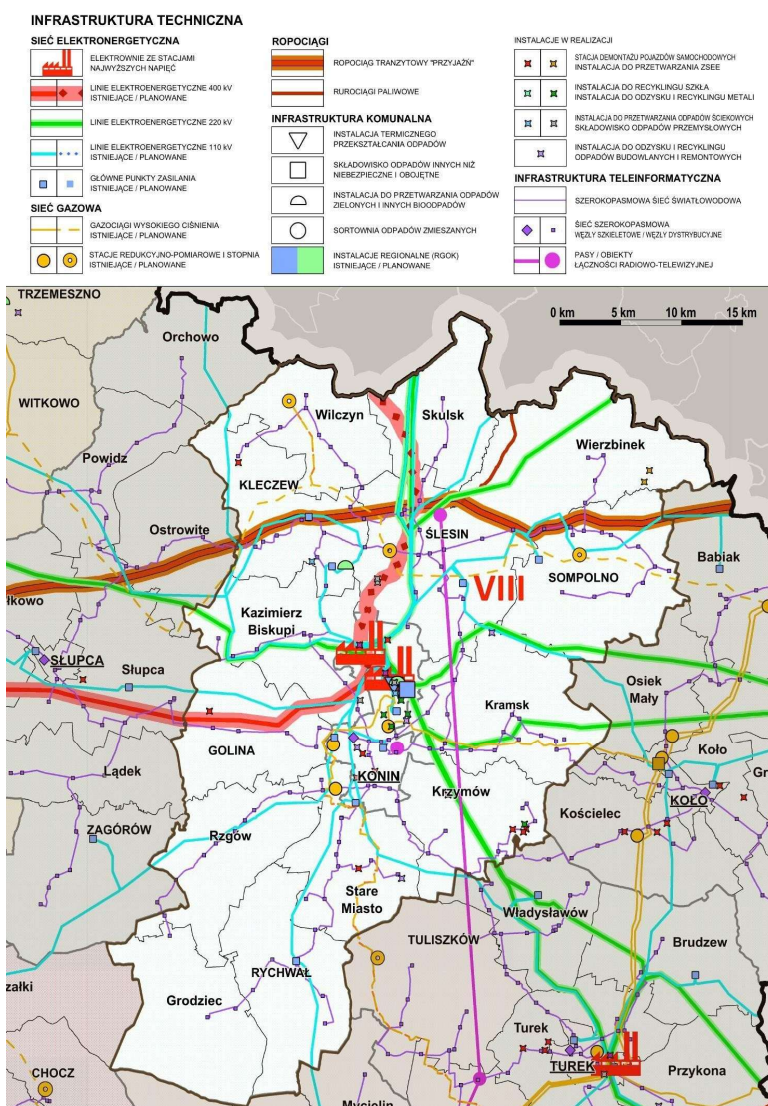
12.04.2022 r.]

³⁶ <https://zepak.com.pl/pl/elektrownie/elektrownia-patnow-konin/elektrownia-patnow-i.html> [dostęp: 12.04.2022 r.]

stacjami redukcyjno-pomiarowymi.

Przez gminy Sompolno, Wierzbinek, Ślesin, Kleczew przebiega ropociąg tranzytowy „Przyjaźń” relacji Rosja – Niemcy, który nie jest jednak związany z gospodarką regionu.

Rysunek 41. Infrastruktura techniczna

Źródło: [Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+](#)

5.3.2 Produkcja energii ze źródeł odnawialnych

Energetyczne tradycje Aglomeracji Konińskiej mogą znaleźć nowy wyraz w produkcji „zielonej energii”. Rozwój produkcji energii z odnawialnych źródeł (OZE) ma tu duże możliwości. Wiele zależy jednak od cen uzyskiwanych za taką energię, a zwłaszcza od kształtu przepisów prawa w tym zakresie – także na szczeblu europejskim.

Teren Aglomeracji posiada bardzo dobre warunki środowiska do wykorzystania energii wiatrowej - zaliczony jest do II – bardzo korzystnej – strefy energetycznej wiatru w Polsce. Posiada jednorodne i korzystne warunki dla rozwoju energetyki słonecznej. Kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne mogą być uzupełnieniem systemów

ogrzewania lub umożliwić produkcję energii elektrycznej.

Posiada także korzystne warunki do rozwoju energetyki geotermalnej. Występowanie wód termalnych w zbiorniku kredy i jury dolnej, stwarza możliwość ich zastosowania w balneoterapii i rekreacji. Obszar charakteryzuje ponadto występowanie dużych zasobów biomasy, przede wszystkim na obszarach intensywnej produkcji rolnej. Źródłem pozyskiwania biogazu mogą być oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów i fermy hodowlane.

Niewielkie zasoby wodne stanowią ograniczenia dla rozwoju energetyki wodnej. W Aglomeracji Konińskiej znajduje się 49 instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych o łącznej mocy 140,4 MW³⁷:

- 49 elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 78,9 MW,
- 2 instalacje wytwarzające energię z biogazu (m. Konin) o łącznej mocy 3,0 MW,
- 1 instalacja wytwarzająca energię z biomasy (m. Konin) o mocy 50 MW,
- 3 elektrownie fotowoltaiczne (słoneczne) o łącznej mocy 1,0 MW,
- 2 elektrownie wodne o łącznej mocy 0,1 MW,
- 1 instalacja termicznego przekształcanie odpadów (m. Konin) o mocy 7,3 MW.

Konińska spalarnia jest jedną z najnowocześniejszych tego typu instalacji w Polsce. Metan ze składowiska odpadów należącego do Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. jest odzyskiwany na cele produkcji energii elektrycznej.

Na bazie energii z biomasy oraz wody będzie pracowała instalacja do produkcji wodoru (elektrolizer) w ZE PAK³⁸. Instalacja o mocy 5 MW pozwoli na wytwarzanie 2 ton wodoru na dobę. Docelowo pozwoli to na zasilanie 100 autobusów na dobę, z których każdy przejeżdża dziennie ok. 250 km. Magazyny mobilne będą dostarczać wodór do stacji tankowania w wielu miejscach kraju.

5.4. Gospodarka wodno-ściekowa

W 2020 r. wskaźniki długości rozdzielczej sieci wodociągowej wynosiły: 154,4 km na 100 km² w powiecie konińskim i aż 238,4 km na 100 km² w mieście Konin. Wskaźniki długości rozdzielczej sieci kanalizacyjnej wynosiły odpowiednio 40,3 km i 232,7 km na 100 km².

Znaczące długości sieci wodociągowej na całym obszarze AK, a także kanalizacji w samym tylko mieście Konin wskazują na niski stopień koncentracji zabudowy. Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze poza Koninem, w powiązaniu z niskim udziałem

³⁷ <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-stan-na-30-czerwca-2021-r.html>

³⁸ <https://zepak.com.pl/pl/elektrownie/elektrownia-patnow-konin/elektrownia-konin/produkcja-wodoru-w-ze-pak-sa.html> [dostęp: 12.04.2022 r.]

korzystających z tej sieci to jeden z największych problemów infrastrukturalnych obszaru.

Zużycie wody w Aglomeracji jest uwarunkowane głównie działalnością kompleksu elektrowni w Koninie. Elektrownie Konin, Pątnów I i Pątnów II wykorzystują wody 5 jezior (Gosławskiego, Pątnowskiego, Wąsowsko-Mikorzyńskiego, Ślesieńskiego, Licheńskiego) do schładzania skraplaczy (kondensatorów) turbin. Ciągły obieg podgrzanych wód spowodował ich trwałe przekształcenie i powstanie specyficznych biocenozy, umożliwiających bytowanie gatunków ciepłolubnych.

Wody wykorzystane w obiegu chłodzenia elektrowni traktowane są jako wykorzystane w przemyśle, więc gospodarka Konina, zużywająca ponad 1 mln dam³ (ponad 1 mld m³) wody rocznie odpowiada za 78-80% całego zużycia w Wielkopolsce. Z kolei na terenie Konina eksploatacja przez przemysł stanowi 99% całego zużycia wody. W porównaniu z Koninem zużycie wody w pozostałej części AK, a więc w powiecie konińskim, jest relatywnie niewielkie, stanowiące 0,5-0,6% objętości zużywanej w Koninie, jednak wykazuje – odmiennie niż na innych obszarach – tendencje do wzrostu. Zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca nie przekracza w Koninie 32 m³ na rok, w powiecie osiąga 38-39 m³. Jest to charakterystyczny wzorec zużycia, gdzie na terenach podmiejskich czy wiejskich znaczna część wody jest zużywana na podlewanie ogrodów, trawników.

Wszystkie ścieki wymagające oczyszczenia są poddawane temu procesowi w oczyszczalniach.

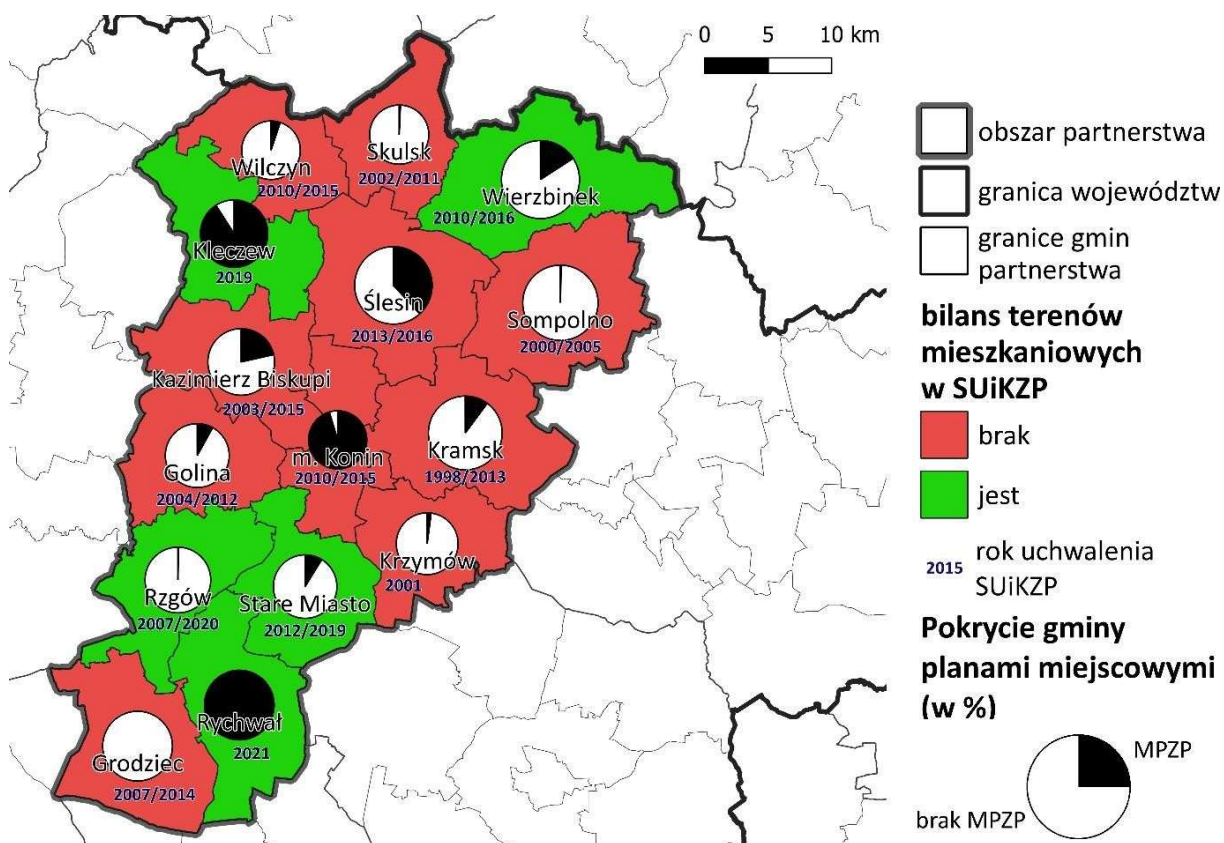
5.5. Polityka przestrzenna

Samorządy gminne, wskazując kierunki rozwoju gmin w studiach uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego oraz ustalając przeznaczenie terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, znacznie przeszacowują zapotrzebowanie na tereny pod nową zabudowę. Analiza założeń rozwoju przestrzennego, zawartych w obowiązujących SUIKZP, przeprowadzona w 2019 r. dla gmin MOF Konina wykazała, że powierzchnia terenów wskazywanych pod nową zabudowę to ponad 200% w stosunku do istniejącego zainwestowania. Gminy o największym przyroście nowych terenów zainwestowanych to Kramsk – wzrost prawie o 330% (ok. 1950 ha), Rzgów – wzrost prawie o 300% (ok. 1000 ha) oraz Stare Miasto o ponad 280% (ok. 2 080 ha). W pozostałych gminach również zaplanowano wzrosty o wartościach odpowiadających od 100% do powyżej 200% w stosunku do wielkości istniejących terenów zainwestowanych.

Zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzona w 2015 r. nałożyła obowiązek weryfikacji założeń rozwojowych studiów pod kątem przeznaczenia terenów pod nową zabudowę. Spośród 15 gmin AK jedynie 5 gmin: Kleczew, Rychwał, Rzgów, Wierzbinek i Stare Miasto posiada studia sporządzone lub

zmienione po 2015 r., w których sporządzono wymagany zmienioną ustawą bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminach Aglomeracji jest bardzo zróżnicowane. Rzutuje to w pośredni sposób na znaczenie studium jako instrumentu prowadzenia polityki przestrzennej rozwoju gminy.

Rysunek 42. Aktualność studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz pokrycie obszarów gmin planami miejscowymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od samorządów Aglomeracji Konińskiej.

W większości gmin Aglomeracji Konińskiej pokrycie planami jest niskie lub znikome (np. Grodziec 0%, Rzgów 0,4%, Sompolno 0,4%, Skulsk 0,7%, Krzymów 2,1%) co oznacza, że warunki zabudowy i zagospodarowania terenów w większości przypadków nie wynikają z ustaleń planów miejscowych, a są określane indywidualnie w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja o warunkach zabudowy nie musi uwzględniać ustaleń studium, a zatem ustalenia studium mogą być praktycznie ignorowane przy prowadzeniu bieżącej polityki przestrzennej na terenie tych gmin. Dodać należy, że studia w tych gminach nie zostały zaktualizowane w ciągu ostatnich 7 i 11 lat.

Niskie pokrycie planami miejscowymi może jednak przerodzić się w atut gmin,

jeśli te zechcą dokonać korekty studiów zgodnie z bilansem terenów pod nową zabudowę.

Ewentualne ograniczenie terenów pod nową zabudowę w zaktualizowanych studiach gmin nie rodzi bowiem skutków finansowych w przypadku, kiedy nie są one jednocześnie wyznaczone w MPZP.

Tabela 22. Pokrycie gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

gmina	powierzchnia gminy (wg BDOT)	liczba MPZP	powierzchnia MPZP ogółem	udział powierzchni pokrytej planami w ogólnej powierzchni gminy/jednostki	Rok uchwalenia SUIKZP	Bilans terenów mieszkaniowych w SUIKZP
	[ha]	[szt.]	[ha]	[%]		
Konin (m)	8220	121	7 843	95,4	2010/2013-15	nie
Golina (m+w)	9897	16	795	8,0	2004/2012	nie
Grodziec	11782	0	0	0,0	2007/2014	nie
Kazimierz Biskupi	10765	163	2 315	21,5	2003/2015	nie
Kleczew (m+w)	11028	42	10 028	90,9	2019	tak
Kramsk	13204	9	1 345	10,2	1998/2013	nie
Krzymów	9250	7	192	2,1	2001	nie
Rychwał (m+w)	11790	21	11 778	99,9	2021	tak
Rzgów	10466	21	37	0,4	2007/13/2020	tak
Skulsk	8489	2	61	0,7	2002/2011	nie

Sompolno (m+w)	13742	20	50	0,4	2000/2005	nie
Stare Miasto	9784	21	860	8,8	2012/2019/2020	tak
Ślesin (m+w)	14563	44	5 552	38,1	2013/2016	nie
Wierzbiniek	14754	8	2 342	15,9	2010/2016	tak
Wilczyn	8320	2	423	5,1	2010/2015	nie
Aglomeracja	166 054	497	43 621	26,3		

Źródło: www.bdl.stat.gov.pl, dane za 2019 r.

Z kolei w 3 gminach pokrycie planami jest niezwykle wysokie: m. Konin 95,4%, Kleczew 90,9%, Rychwał 99,9%, co oznacza, że wszystkie lub prawie wszystkie inwestycje realizowane są zgodnie z warunkami zabudowy i zagospodarowania terenów ustalonymi w planach miejscowych. Nie jest to jednak automatyczna gwarancja ładu przestrzennego.

5.6. Transport drogowy i kolejowy

5.6.1 Infrastruktura drogowa

Podstawowy układ drogowy Aglomeracji Konińskiej - szkielet tworzą trasy o charakterze tranzytowym:

- A2 – autostrada o przebiegu równoleżnikowym Świecko - Poznań - Konin - Łódź - Warszawa;
- DK25 – przebiegająca przez Skulsk, Ślesin, Konin, Stare Miasto i Rychwał droga krajowa klasy GP. Droga łączy Pomorze Środkowe i wybrzeże Bałtyku z aglomeracją wrocławską, a w obrębie województwa Konin z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim.
- DK72 – droga krajowa klasy GP biegnąca od Konina w kierunku Łodzi, w obrębie województwa łączy miasta Konin i Turek;
- DK92 – przebiegająca przez Golinę i Konin droga krajowa równoległa i alternatywna do płatnej autostrady A2.

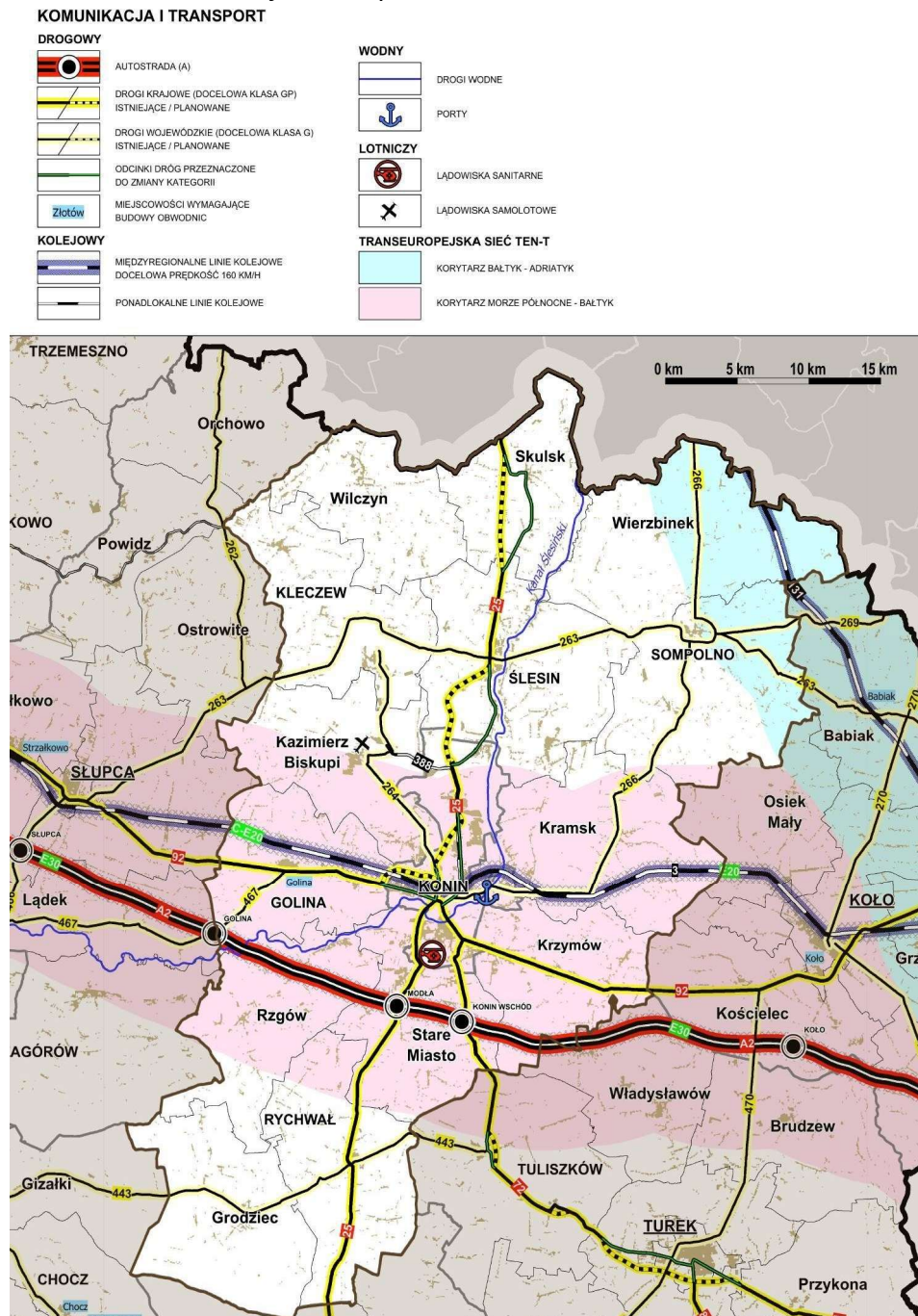
Podstawowy układ drogowy uzupełniają drogi wojewódzkie (w planowanej klasie technicznej G):

- DW263: Słupca - Ślesin - Sompolno - Dąbie;
- DW264: Sławoszewek - Kleczew – Kazimierz Biskupi - Konin;
- DW266: Konin - Kramsk - Sompolno - Ciehocinek;
- DW269: Szczerkowo (Sompolno) - Kowal;

- DW443: Jarocin - Grodziec - Rychwał - Tuliszków;
- DW467: Golina – Ciężęń.

Uzupełnieniem lokalnego układu drogowego jest sieć dróg powiatowych. W Aglomeracji eksploatowanych jest 5 promów rzecznych na rzece Warcie, w tym dwa zlokalizowane w ciągach dróg powiatowych: w miejscowościach Sławsk (gmina Rzgów) oraz Biechowy i Piersk (na granicy gmin Kramsk i Krzymów).

Rysunek 43. Komunikacja i transport

Źródło: [Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+](#)

5.6.2. Drogi dla rowerów

Alternatywą wobec innych środków transportu, zwłaszcza na krótszych odcinkach jest poruszanie się rowerem, w związku z czym buduje się specjalne drogi dla rowerów („ścieżki rowerowe”). Konfiguracja terenu jak i atrakcyjny w dużej części Aglomeracji krajobraz sprzyja rozwojowi tego rodzaju infrastruktury.

Sieć dróg dla rowerów w Aglomeracji Konińskiej podlega ciągłej rozbudowie. Prócz Konina, gdzie osiąga 50 km, najdłuższe odcinki znajdują się w gm. Ślesin, Wilczyn, Golina i Rzgów. Wiele z nich powstało w ramach realizacji wcześniejszej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, zwł. w ramach projektu „Stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej na terenie K OSI” (także w ramach Etapu II). Trasy te nie tworzą jednak sieci, nie jest możliwy bezpośredni, ciągły dojazd rowerem z Konina do ośrodka którejkolwiek gminy, także pomiędzy innymi siedzibami gmin. Odcinki prowadzące do najpopularniejszych miejscowości stanowiących cel pobytu, jak Ślesin czy Licheń Stary, nie łączą ich z węzłami przesiadkowymi, nie łączą również tych popularnych destynacji między sobą.

Na terenie Konina drogi dla rowerów również nie tworzą spójnej sieci. Biegają generalnie w obszarach gęsto zaludnionych, brak ich na terenach peryferyjnych. Żadna z tras nie dociera jednak do Starówki.

5.6.3. Infrastruktura kolejowa i inna

Układ infrastruktury kolejowej na obszarze powiatu tworzą linie kolejowe:

- nr 3: Warszawa Zachodnia – Kunowice – zelektryfikowana, dwutorowa, magistralna linia kolejowa o znaczeniu państwowym, łącząca stację Warszawa Zachodnia z Granicą Państwa, w granicach AK stacje: Kramsk, Konin, przystanki: Konin Zachód, Kawnice, Spławie;
- nr 388: Konin – Pątnów (od 2013 ciąg bocznicowy Konin – Pątnów) nieelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa znaczenia miejscowego. Do 1996 roku linia prowadziła ruch pasażerski na trasie: Konin – Kazimierz Biskupi, obecnie na linii występuje tylko sporadyczny ruch towarowy.

Linia kolejowa nr 3 została w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 913/2010 z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiej sieci kolejowej ukierunkowanej na konkurencyjny transport towarowy” zakwalifikowana jako część europejskiego korytarza towarowego nr 8 z Antwerpii do granicy z Białorusią i państw nadbałtyckich. Element tego korytarza stanowi także autostrada A2.

Przez północno – wschodnią część AK (gm. Wierzbiniek) przebiega fragment dwutorowej, zelektryfikowanej linii kolejowej zwanej magistralą węglowa Śląsk – Porty, ze stacją Zaryń. Linia stanowi część sieci wskazanej w Umowie europejskiej o głównych międzynarodowych liniach kolejowych transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących (AGTC). Według wzmiankowanego Rozporządzenia linia ta stanowi część korytarza towarowego nr 5, który ma łączyć Gdynię (porty Trójmiasta) z Triestem.

Trasą tą odbywa się intensywny przewóz towarów, ale nie odgrywa on roli w obsłudze Aglomeracji.

W ramach rządowego programu Kolej Plus złożony został wniosek o budowę linii Konin- Turek. Spośród 9 opracowanych wariantów pierwszeństwo uzyskał przebieg przez gm. Stare Miasto, na wschód od Żdźar i Żychlina, a także skrajem Brzeźna w gm. Krzymów i przez teren konińskich osiedli Grójec i Laskówiec jako przebieg zapewniający dostęp największej liczby mieszkańców – potencjalnych pasażerów.

PAK KWB Konin posiada na terenie Aglomeracji ponad 100 km torów normalnotorowych, zelektryfikowanych kolei górniczych, służących transportowi węgla do elektrowni Pątnów. Mimo różnic technicznych w stosunku do klasycznej infrastruktury kolejowej, koleje górnicze w Aglomeracji Konińskiej mogą być wykorzystane do transportu innych towarów, zmniejszając obciążenie dróg, zwłaszcza że sieć styka się z linią nr 388. Ponadto położenie niektórych stacji (np. w Kleczewie) może być szansą na pasażerskie wykorzystanie niektórych odcinków.

Na terenie północnej części AK znajdują się również relikty około 100-kilometrowej sieci kolei wąskotorowych, które niegdyś łączyły wszystkie większe tutejsze miejscowości, zapewniając transport osób i towarów. Szlaki te mogą zostać wykorzystane do celów turystycznych, w formie kolejek lub ścieżek rowerowych, lub posłużyć do rozbudowy dróg i innych rodzajów komunikacji.

W Aglomeracji Konińskiej zlokalizowane są dwa lądowiska cywilne: śmigłowcowe lądowisko sanitarne przy szpitalu w Koninie oraz lądowisko samolotowe w Kazimierzu Biskupim wykorzystywane do celów sportowo-rekreacyjnych.

Przez Aglomerację przebiegają dwie drogi wodne: droga wodna Warta klasy Ia oraz Kanał Ślesiński klasy II. Stanowią one fragment szlaku żeglugi śródlądowej - Wielkiej Pętli Wielkopolski. W mieście Konin, w pobliżu miejsca gdzie Kanał Ślesiński łączy się z Wartą funkcjonuje port towarowy.

5.6.4. Publiczny transport zbiorowy

Na linii kolejowej nr 3 przewozy pasażerskie organizowane są przez PKP Intercity oraz Koleje Wielkopolskie. Kolej ma niewielkie znaczenie w obsłudze ruchu wewnątrz aglomeracji z uwagi na peryferyjne położenie stacji (poza stacją Konin), zapewnia natomiast dogodne połączenia z obszarami zewnętrznymi – największymi polskimi miastami a także z Europą Zachodnią dzięki pociągom zatrzymującym się w Koninie.

Znacznie większą rolę w obsłudze codziennych przejazdów mieszkańców obszaru odgrywa zbiorowa komunikacja autobusowa. Miejski Zakład Komunikacji w Koninie obsługuje sieć połączeń na terenie miasta Konin oraz tereny gmin Golina, Kramsk, Krzymów, Stare Miasto, w tym ośrodki gminne wymienionych jednostek (poza Kramskiem). Transport publiczny na pozostałych terenach obszaru funkcjonalnego zapewniany jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Koninie i przewoźników prywatnych.

PKS Konin obsługuje 114 linii autobusowych na terenie wszystkich gmin

Aglomeracji. W dni nauki szkolnej wykonywane jest 327 kursów, w dni robocze wakacji i ferii 114, w soboty 36 a w niedziele 22. Siatka połączeń została rozbudowana dzięki dopłatom na podstawie ustawy z 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Stąd też część kursów konińskiego PKS ma charakter „kursów użyteczności publicznej”, a ceny są przystępne.

Autobusy PKS Konin obsługują w mniejszym stopniu gminy Kleczew i Kazimierz Biskupi, gdzie dominują przewoźnicy prywatni. W okresie wakacji i ferii gm. Wilczyn i Kleczew obsługuje tylko 1 kurs. Z Wilczyna kursują natomiast autobusy w kier. województwa kujawsko-pomorskiego: do Bydgoszczy, Inowrocławia, Mogilna Północno-zachodnia część AK jest z tego powodu mniej zintegrowana komunikacyjnie z pozostałymi gminami.

W soboty autobusy PKS kursują do gmin: Stare Miasto, Rzgów, Grodziec, Ślesin, Skulsk, Sompolno, Golina, Kramsk, a w niedziele docierają do gmin: Stare Miasto, Ślesin, Skulsk, Sompolno (do Lubstowa), Kramsk. Oferta w dni powszednie, zwłaszcza w dni nauki szkolnej różni się więc bardzo znacząco od tej świadczonej w dni wolne od pracy. PKS Konin obsługuje też powiaty: kolski i słupecki, stąd też powiązania w tych kierunkach są silne. Sygnalizowany jest natomiast brak kursów między południową częścią AK a powiatem kaliskim.

5.6.5. Telekomunikacji – dostęp do sieci szerokopasmowych

W założeniu regionalne sieci szerokopasmowe powinny umożliwiać upowszechnienie oferty operatorów dystrybucyjnych na zbliżonych, porównywalnych zasadach na dużych, z natury zróżnicowanych obszarach³⁹.

Możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu w Aglomeracji Konińskiej są zróżnicowana. W ramach inwestycji Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej wykonano infrastrukturę dystrybucyjną, zapewniającą dostęp min. 2 Mbit/s na terenie wszystkich gmin AK, wraz z węzłami WSS.

Najwyższy status (kategorię 7) posiadają: Konin, Sompolno i Morzyczyn w gm. Wierzbinek, gdzie prócz węzła sieci istnieje infrastruktura szkieletowa i dystrybucyjna należąca co najmniej do 2 dystrybutorów, oraz dostęp do infrastruktury usług o dużej przepustowości (NGA - dostęp min. 30 Mbit/s). Infrastrukturą NGA należąca do co najmniej 2 dystrybutorów odznacza się Konin. Wysoką kategorię (6), reprezentują również miejscowości, gdzie istnieje infrastruktura dystrybucyjna min. 2 operatorów – są to położone w sąsiedztwie Konina Brzeźno, Posoka, Węglew i Wola Łaszczowa.

---

³⁹ „Regionalne sieci szerokopasmowe powinny umożliwiać operatorom oferującym usługi dostępne, możliwość budowy sieci NGA. Sieć NGA to infrastruktura dostępowa, która w całości lub części zbudowana jest z elementów optycznych. Dodatkowo powinna umożliwiać zapewnienie transmisji pakietów o parametrach wyższych od sieci opartych o kable miedziane, technologie satelitarne, czy częściowo bezprzewodowe. Sieć NGA powinna zapewniać jakość usług, a jednocześnie pozwalać na niezależność świadczonych usług od warstwy dystrybucji.”

<https://www.computerworld.pl/news/Regionalne-Sieci-Szerokopasmowe,398859.html>

[dostęp:

12.04.202 r.]

Obszary zaliczone minimum do kategorii 2 (obszarów szarych „problematycznych”), gdzie istnieje sieć dystrybucyjna Internetu szerokopasmowego (wliczając ciemne włókna) z szybkością 2 Mb/s do użytkownika końcowego i gdzie działa operator z ofertą detaliczną obejmują 397 miejscowości (z 540), zamieszkiwane przez 93,8% ogółu mieszkańców Aglomeracji. Pozostałe miejscowości stanowią obszar biały, czyli pozbawiony infrastruktury dystrybucyjnej i oferty detalicznej⁴⁰⁴¹.

Niemniej jednak braki inwentaryzacji wykonanej sieci powodują, że nie są przyłączone skrzynki rozdzielnikowe znacznej części użytkowników końcowych w gminie. Informacje otrzymane z poszczególnych gmin wskazują, że odsetek gospodarstw domowych faktycznie korzystających z przyłączenia do sieci wynosi między 25 a 60%.

---

⁴⁰http://szerokopasmowawielkopolska.pl/application/lib/ckfinder/userfiles/files/Wykaz%20i%20klasyfikacja%20miejscowo%C5%9Bci%20v3%20po%20korekcie%20ITTI_aktualny.pdf [dostęp: 9. 03.2022 r.]

⁴¹ <https://bip.umww.pl/artykuly/1360496/pliki/Metodyka-wyznaczania-obszarow-interwencji.pdf> [dostęp: 11. 03.2022 r.]

6. POWIĄZANIA FUNKCJONALNE W AGLOMERACJI KONIŃSKIEJ

Aby zdiagnozować powiązania między samorządami Aglomeracji Konińskiej, rozumianymi jako lokalne społeczności – wspólnoty samorządowe i jednocześnie jako lokalne gospodarki, podczas spotkań w poszczególnych gminach zastosowano metody warsztatowe przy użyciu aplikacji Menti. Każdy z uczestników miał do dyspozycji 3 wskazania w każdym pytaniu. Łącznie w spotkaniach udział wzięło i wypowiedało się ponad 130 osób.

Odwołano się przy tym do emocji uczestników spotkań jako czynnika skłaniającego do najbardziej osobistych odpowiedzi. Pytanie o potencjały, silne strony Aglomeracji sformułowano więc następująco: „Co nas cieszy?”

Rysunek 44. Potencjały (mocne strony) Aglomeracji Konińskiej w opinii uczestników warsztatów diagnostycznych.

Potencjały (Co nas cieszy?)

Mentimeter

48

Źródło: opracowanie własne w aplikacji mentimeter.com

Wśród najczęstszych wskazań, jak to jest ukazane w tabeli poniżej, pojawiły się sfery związane ze spędzaniem czasu wolnego – turystyka, kultura, sport i rekreacja. Dopiero na kolejnych miejscach pojawiły się aspekty infrastrukturalne, a pierwszym wskazaniem w sferze środowiskowej były zasoby wodne, rozumiane tu jako powszechność występowania wód powierzchniowych, zwłaszcza rzeki Warty, jezior, kanałów, stawów i innych sztucznych zbiorników.

W bardzo małym stopniu wskazano wymiary związane ze sferą gospodarczą, a także świadczeniem usług publicznych kształtujących codzienne funkcjonowanie mieszkańców.

Tabela 23. Potencjały (mocne strony) Aglomeracji Konińskiej – statystyka wskaźników

Obszar	Liczba wskaźników	Obszar	Liczba wskaźników
turystyka	38	przedsiębiorczość	6
kultura	36	infrastruktura	6
sport i rekreacja	24	miejsca pracy, praca	5
drogi i chodniki	21	edukacja, szkoły	5
dostęp do Internetu	18	placówki dzienne, DPS	4
ścieżki rowerowe, szlaki rowerowe	16	transformacja gosp – odchodzenie od węgla	4
czas wolny – oferta dla dzieci i młodzieży	13	OZE (fotowoltaika itp.)	4
usługi opiekuńcze, świadczenia	13	środowisko, przyroda	4
zasoby wodne	12	transport zbiorowy	3
rolnictwo	12	szkoły średnie	2
sieć wodociągowa, jakość wody	10	wydobycie węgla	2
promocja i rozpoznawalność	9	e-usługi, e-urząd	2
szkoły podstawowe	8	rozwój, rozwój gospodarczy	2
ochrona przyrody	8	spotkania biznesowe	2
współpraca w Aglomeracji	8	szkoły wyższe	1
tereny inwestycyjne	7	wypoczynek i rekreacja	1

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 45. Deficyty (słabe strony, bariery rozwoju) Aglomeracji Konińskiej w opinii uczestników warsztatów diagnostycznych.

Deficyty (Co nas boli?)

Mentimeter

37

Źródło: opracowanie własne w aplikacji mentimeter.com

Pytanie o deficyty ukazało obraz zasadniczo odwrotny od pytania o potencjały. Wśród barier rozwoju, słabych stron, które „bolą” mieszkańców Aglomeracji pierwsze miejsca zajmują sprawy związane ze służbą zdrowia oraz rynkiem pracy. Na kolejnych miejscach znalazły się wymiary osadzone w sferze przestrzenno-środowiskowej (drogi i chodniki oraz zanieczyszczenia środowiska, smog). Można stwierdzić, że wszystkie sfery są jednakowo „obdzielone” bólczkami.

Tabela 24. Deficyty (słabe strony, bariery rozwoju) Aglomeracji Konińskiej – statystyka wskazań

Obszar	Liczba wskazań	Obszar	Liczba wskazań
płace, wynagrodzenia	28	ścieżki rowerowe, szlaki rowerowe	9
służba zdrowia, opieka zdrowotna	26	tereny inwestycyjne	8
dostęp do lekarzy specjalistów	23	klęski żywiołowe, stepowienie	6
drogi i chodniki	22	transformacja gospodarcza – odchodzenie od węgla	5

Obszar	Liczba wskazań	Obszar	Liczba wskazań
demografia	19	zasoby wodne, melioracja	3
zanieczyszczenia środowiska, smog	18	dostęp do Internetu	3
finanse samorządów	17	brak połączeń autobus	3
podstawowa opieka zdrowotna	16	wydobycie węgla, działalność elektrowni węglowych	2
transport zbiorowy, komunikacja	16	promocja i rozpoznawalność	2
przedsiębiorczość	10	retencja	1
miejsca pracy, praca	21	bezrobocie	3

Źródło: opracowanie własne

Stosunkowo słabo zauważane są jednak problemy demograficzne, które, jak wynika z danych statystycznych, stanowią znaczny i rosnący problem w Aglomeracji.

Rysunek 46. Powiązania – czynniki łączące Aglomerację w opinii uczestników warsztatów diagnostycznych.

Powiązania (Co nas łączy?)

Mentimeter

Źródło: opracowanie własne w aplikacji mentimeter.com

Pytanie o powiązania („Co nas łączy?”) dotyczyło tego, co stanowi o tym, że Aglomerację Konińską można traktować jako całość, obszar, który dzieli wspólny los – to, co wyróżnia, to co jest korzystne, to co stanowi wspólny problem, ale i to, co po prostu jest wspólne.

Jako obszary łączące Aglomerację wskazano przede wszystkim wyróżniki wcześniej uznane za pozytywne (turystykę, walory turystyczne, kulturę).

Tabela 25. Powiązania – czynniki łączące Aglomerację Konińską – statystyka wskazań

Obszar	Liczba wskazań	Obszar	Liczba wskazań
kultura	34	zanieczyszczenia środowiska, powietrza	5
turystyka, walory turystyczne	34	ścieżki rowerowe, szlaki rowerowe	5
szkoły średnie, edukacja	25	promocja i rozpoznawalność	5
miejsca pracy, praca	19	szkoły wyższe	4
transport zbiorowy, komunikacja	18	przedsiębiorczość	4
współpraca w Aglomeracji	15	tereny inwestycyjne	4
uroczystości, spotkania, odpusty,	14	zasoby naturalne – pozostałe	4
drogi i chodniki	13	rolnictwo	4
sport i rekreacja	10	zarządzanie kryzysowe (powodzie, wichury)	4
ochrona przyrody	9	lokalizacja, terytorium, miejsce zamieszkania	4
dostęp do Internetu	9	zasoby wodne*	3
demografia	8	sieć kolejowa	3
transformacja gosp – odchodzenie od węgla	8	współpraca zewnętrzna (Marszałek, Wojewoda, rząd,)	3

urzędy i instytucje, biurokracja	8	bezrobocie	2
wydobycie węgla	6	usługi opiekuńcze, placówki dzienne	1
płace	5		

Źródło: opracowanie własne

Za powiązane z kulturą, wchodzące w skład szeroko ujmowanego niematerialnego dziedzictwa należy uznać uroczystości, odpusty, spotkania, patriotyzm lokalny. Z tymi ostatnimi wskazaniem łączy się fakt związku z konkretnym terytorium, jego położeniem, miejscem zamieszkania. To z kolei powoduje, że naturalną koniecznością – ale i potrzebą – staje się współpraca (lokalna). Zauważano też tę płaszczyznę, jaką jest istnienie wspólnych urzędów, instytucji, i związana z tym biurokracja.

Symptomatycznym jest fakt, że wskazań w tej powyżej opisanej powiązanej grupie kategorii udzielono w ogromnej części (43/50) na południu Aglomeracji (gminy: Grodziec, Rzgów, Rychwał), a więc tam, gdzie największe jest „nasylenie” terenu organizacjami społecznymi.

Również w tych 3 gminach padło 17 z 25 wskazań na szkoły średnie, edukację jako wymiar łączący Aglomerację. Z kolei na 34 wskazania związane z turystyką 20 miało miejsce w gminach na północy AK (Ślesin, Skulsk, Sompolno, Wilczyn) wraz z Koninem. Wydaje się to naturalne, gdy wziąć pod uwagę, że to na tym terenie koncentrują się najbardziej rozpoznawalne walory turystyczne obszaru, skupia ruch turystyczny i infrastruktura związana z jego obsługą.

Podobnie jak w poprzednim badaniu, w małym stopniu wskazano na czynnik demograficzny jako spajający Aglomerację Konińską. W bardzo małym stopniu wskazywano na aspekty związane z zasobami środowiska, ich ochroną i zagrożeniami jako czynniki łączące Aglomerację, w jeszcze mniejszym – zagadnienie usług społecznych czy wszelkiego rodzaju wymiary cyfrowej gospodarki. Wydaje się, że są to dziedziny wciąż nie doceniane, „nie odkryte” na tym terenie.

6.1. Stan i zakres współpracy między samorządami Aglomeracji

Rozwój partnerskiej współpracy międzygminnej stanowi jedno z ważnych wyzwań rozwojowych. W uprzednio obowiązującej w latach 2014-2020 [Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej](#) Integracja lokalna stanowiła cel strategiczny I. W Raporcie z monitoringu realizacji dokumentów strategicznych

Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej⁴² podsumowano realizację celów i działań strategii OFAK, także w wymiarze współpracy.

Tabela 26. Ocena stopnia realizacji celów operacyjnych oraz zadań w zakresie Integracji lokalne

Cel	Działanie	Zrealizowane	Nie Zrealizowane	Uzasadnienie
CEL STRATEGICZNY I. INTEGRACJA LOKALNA				
I.1 Współpraca władz publicznych	Powołanie i organizacja instytucji zarządzającej realizacją Strategii		Nie zrealizowano	Nie powołano instytucji zarządzającej realizacją Strategii, pomimo istniejącej potrzeby w tym zakresie. Problemem okazało się finansowanie takiej instytucji. Jednocześnie warto dodać, iż odbywały się spotkania Aglomeracyjnego Konwentu Samorządowego, realizowane były wspólne projekty partnerskie dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej: edukacyjne, dot. społ. informacyjnego, bezpieczeństwa i ekologii.
I.2 Integracja działań instytucji publicznych i organizacji				
Cel	Działanie	Zrealizowane	Nie Zrealizowane	Uzasadnienie
pozarządowy	Wspólny portal internetowy Aglomeracji Konińskiej, w tym wspólna i spójna oferta inwestycyjna Aglomeracji wraz z systemem informacji o	Tak		W celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Powiatu Konińskiego, wykonano kompleksową cyfryzację baz danych, która wspierać będzie wymianę informacji w relacjach obywatel - urząd i urząd - urząd oraz zwiększy dostęp mieszkańców do informacji publicznej. Geoportal stanowi element składowy powszechnie znanej e-administracji, czyli w dziedzinie informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Projekt pn. „Wzmacnianie

⁴² Raport z monitoringu realizacji dokumentów strategicznych Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, oprac. IPCC Wrocław 2021 dla Starostwa Powiatowego w Koninie

	terenie (SIT)			<p>zastosowania TIK w Powiecie Konińskim – Integracja i harmonizacja baz danych oraz udostępnienie elektronicznych usług publicznych” realizowany przez Starostwo Powiatowe w Koninie wraz z Gminami Powiatu.</p> <p>Powstał portal Aglomeracji Konińskiej. Brak w nim jednak wspólnej i spójnej oferty inwestycyjnej. Samorządy niesystematycznie aktualizują dane do Portalu.</p>
	Powołanie centrum obsługi inwestora / COI		Nie zrealizowano	
	Powołanie centrum obsługi importerów i eksporterów COIE		Nie zrealizowano	
I.3 Budowa marki „Aglomeracja Konińska”	Wspólna promocja, w tym inwestycyjna - Program promocji podmiotów i marek lokalnych (w tym marki Aglomeracji Konińskiej) (obejmujący	Tak częściowo		<p>Powiat uczestniczy w realizacji projektu „Budowa i promocja marki: Wielkopolska Dolina Energii” (realizacja Miasto Konin i ARR od początku 2020 r.). Jest to projekt szerszy niż założona w strategii OFAK marka „Aglomeracji Konińskiej”, zakłada nie tylko budowanie i promowanie marki, ale też promocję gospodarczą i inwestycyjną obszaru (targi, baza ofert, misje gospodarcze, itp.).</p>
I.4 Ugruntowanie znaczenia	preferencje podatkowe, administracyjne oraz			

Aglomeracji	pomoc marketingową)			
Konińskiej w Wielkopolsce („OFAK „bramą do Wielkopolski ”)	Edukacja (w tym lokalna) i działania informacyjne (w całej Wielkopolsce)	Tak część iow o		Programy edukacji lokalnej realizowane były na poziomie gmin (szkoły, przedszkola)
	Wzmocnienie powiązań wewnątrz wojewódzkich (w tym z Aglomeracją Kalisko –Ostrowską - AKO)	Tak część iow o		Przygotowane zostały wspólne wnioski aplikacyjne i realizowane były projekty z udziałem partnerów z OFAK i pozostałej części województwa
CEL STRATEGICZNY II. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO AGLOMERACJI KONIŃSKIEJ				
II.1 Poprawa konkurencyjności i innowacyjności	Program na rzecz integracji i umiędzynarodowienia MŚP Aglomeracji	Tak część iow o		Brak jest wspólnego programu. Działania realizowane były indywidualnie przez poszczególne samorządy i współpracę przedsiębiorstw
	Opracowanie i wdrożenie inteligentnych	Tak minimalnie		Dostrzeżono brak oddolnego systemu wspierania rozwoju konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy samodzielnie

Źródło: Raport z monitoringu realizacji dokumentów strategicznych Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej

Jak można dowiedzieć się z powyższej tabeli, we współpracy w ramach Aglomeracji wystąpiły liczne mankamenty. Podobnie było z działaniami dotyczącymi wspólnej oferty turystycznej.

Bieżąca współpraca samorządów AK w innych dziedzinach ma jednak miejsce i długie tradycje.

W sprawie realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania bezrobociu Prezydent Miasta Konina i Starosta Koniński podpisali w dniu 20 grudnia 1999 r., porozumienie, na mocy którego Starosta Koniński przejął zadania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Koninie. Stosownie do zawartego porozumienia corocznie zawierana jest umowa dotycząca współfinansowania działalności Powiatowego Urzędu Pracy.

Mandat Terytorialny dla Konińskiego Obszaru Strategicznej Interwencji z samorządami tworzącymi Koniński Obszar Strategicznej Interwencji (K OSI) w ramach WRPO 2014+ obejmował Miasto Konin, Powiat Koniński, Gminy: Golina, Ślesin, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Stare Miasto. List intencyjny podpisano w 2014 r. Mandat został podpisany 17.02.2016 r. z Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego i przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 1619/2016 z dnia 12.02.2016.

Porozumienie było następnie zmienione uchwałami nr 2482/2016 z dnia 18.08.2016 i nr 6021/2018 z dnia 18.10.2018.

Efektom realizacji porozumienia jest przeprowadzenie 18 projektów, zarówno w sferze rozwoju infrastruktury, jak i nieinwestycyjnych, dofinansowanych z EFRR lub EFS w ramach WRPO 2014-2020, większość z nich realizowana była lub jest realizowana w partnerstwie.

Do największych należały:

- Projekt zakończony, realizowany w partnerstwie: Konin, Rzgów, Stare Miasto, Ślesin, Kazimierz Biskupi, Golina, Kramsk, Krzymów. Projekt „Stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej na terenie K OSI”, w latach 2017 - 2018: wybudowano 32 km (w Koninie 8,4 km) nowych dróg rowerowych, zakupiono 8 nowoczesnych autobusów o napędzie dieslowym, wykonano 15 punktów przesiadkowych (8 punktów w Koninie) typu bike&ride, uruchomiono Koniński Rower Miejski, na który składa się 11 stacji rowerowych i 100 rowerów, wprowadzono również elementy systemu zarządzania i organizacji ruchu, takie jak informacja pasażerska w formie tablic elektronicznych zainstalowanych przy 8 przystankach komunikacyjnych w Koninie oraz jeden wspólny bilet dzienny (24h) obowiązujący w autobusach MZK i PKS na terenie objętym K OSI.
- Projekt partnerski, w trakcie realizacji, partnerstwo: Konin, Rzgów, Stare Miasto, Ślesin, Kazimierz Biskupi, Golina, Kramsk, pn. „Stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej na terenie K OSI - etap II”, gdzie we wrześniu 2020 miasto zakupiło 1 autobus o napędzie elektrycznym, partnerzy wybudują 2,4 km dróg rowerowych i zainstalują 199 ledowych punktów świetlnych – efektywne energetycznie oświetlenie uliczne.
- Inne projekty partnerskie to m. in.

[„Bezpieczna aglomeracja konińska – rozbudowa systemu wczesnego ostrzegania”](#)

[„Kompetencje kluczowe szansą rozwoju uczniów z K OSI”](#)

[„Kadry przyszłości – tworzenie systemu edukacji ponadgimnazjalnej w K OSI zgodnie z potrzebami rynku pracy”](#)

[„Kopalnia kompetencji – rozwój edukacji gimnazjalnej na terenie K OSI”](#)

[„Zakładam firmę – wsparcie osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą na terenie K OSI”](#), poddziałanie 6.3.1 WRPO - udzielono 68 dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej na terenie K OSI

Z Europejskiego Funduszu Społecznego

[Domy Pomocy Społecznej bezpieczne w Wielkopolsce \(Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 2.8\)](#)

Z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

[Samorządy i Lasy Państwowe – razem dla grodzieckiej przyrody \(Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Poddziałanie 4.5.4\)](#)

[Bezpieczna aglomeracja konińska – rozbudowa systemu wczesnego ostrzegania \(Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Poddziałanie 4.1.4\)](#)

[Wzmacnianie zastosowania TIK w Powiecie Konińskim – Integracja i harmonizacja baz danych oraz udostępnienie elektronicznych usług publicznych \(Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Poddziałanie 2.1.1\)](#)

[Bezpieczny powiat koniński – wsparcie systemu wczesnego ostrzegania \(Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Poddziałanie 4.1.4\)](#)

Z Europejskiego Funduszu Rolnego:

["Kulturalne i lokalne - cykl szkoleń dotyczących tworzenia i promocji produktów lokalnych w powiecie konińskim"](#)

oraz szereg projektów edukacyjnych wymienionych w rozdz. 3.3.

Miasto Konin oraz niektóre inne gminy Aglomeracji są częstkowymi akcjonariuszami Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie.

Dobrym prognostykiem do współpracy jest udział wydatków na szkolenia i rozwój zawodowy pracowników, który prezentuje się natomiast bardzo korzystnie (w latach 2016-2020 wskaźnik wzrósł z 0,52 i osiągnął 0,87). Pod tym względem szczególnie wyróżnia się Konin, gdzie są to wartości dwukrotnie większe niż w porównywalnych miastach

Spis rysunków:

Rysunek 1. Zdjęcie członków Stowarzyszenia Aglomeracja Konińska.....	7
Rysunek 2. Czas przejazdu samochodem osobowym pomiędzy Koninem a wybranymi większymi miastami.....	9
Rysunek 3. Ogólny wskaźnik rozwoju Aglomeracji Konińskiej	27
Rysunek 4. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy 2020	28
Rysunek 5. Wskaźnik rozwoju Aglomeracji Konińskiej w wymiarze społecznym.....	29
Rysunek 6. Wskaźnik rozwoju gmin w wymiarze społecznym	30
Rysunek 7. Wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym	30
Rysunek 8. Wskaźnik rozwoju gmin w wymiarze gospodarczym	31
Rysunek 9. Wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowo-przestrzennym.....	31
Rysunek 10. Wskaźnik rozwoju gmin w wymiarze środowiskowo-przestrzennym.....	32
Rysunek 11. Wskaźniki rozwoju w poszczególnych obszarach (2016-2020).....	32
Rysunek 12. Wskaźniki zmian w poszczególnych obszarach 2015-2019 - tendencje	34
Rysunek 13. Wskaźnik sytuacji demograficznej.....	36
Rysunek 14. Wskaźniki w obszarze demografii dla gmin Aglomeracji Konińskiej.....	37
Rysunek 15. Sieć miast Aglomeracji i w otoczeniu według liczby ludności.....	40
Rysunek 16. Struktura płci i wieku ludności Aglomeracji Konińskiej w 2020 r.....	42
Rysunek 17. Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2000 – 2020	43
Rysunek 18. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2010 – 2020	45
Rysunek 19. Średnia wielkość mieszkań - powierzchnia użytkowa na mieszkanie w 2020 r.	48
Rysunek 20. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w 2020 r.	48
Rysunek 21. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2020 r.	50
Rysunek 22. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.	50
Rysunek 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiatach w 2019 r.....	52
Rysunek 24. Zmiana przeciętnego wynagrodzenia w powiatach w latach 2002-2019 ..	53
Rysunek 25. Przeciętna emerytura w powiatach w grudniu 2020 r.....	54
Rysunek 26. Podatnicy z dochodami z zagranicy w 2019 r.....	55
Rysunek 27. Prognoza liczby mieszkańców w wieku 65+ według płci w latach 2030 i 2050.	57
Rysunek 28. Prognoza liczby mieszkańców w wieku 85+ według płci w latach 2030 i 2050.	58
Rysunek 29. Ochrona dóbr kultury, turystyka i rekreacja	66
Rysunek 30. Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców	69
Rysunek 31. Dojazdy do pracy do Konina wg GUS w 2016 r.	80
Rysunek 32. Miejsca noclegowe na 1000 ludności.....	87
Rysunek 33. Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych	88
Rysunek 34. Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności	88

Rysunek 35. Średnia długość pobytu turystów	89
Rysunek 36. Wskaźnik w obszarze Stan finansów lokalnych	92
Rysunek 37. Dochody z podatku od nieruchomości	93
Rysunek 38. Położenie Aglomeracji Konińskiej na tle regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.	99
Rysunek 39. Stan i ochrona zasobów naturalnych.....	108
Rysunek 40. Zagrożenia środowiska i bezpieczeństwo publiczne	113
Rysunek 41. Infrastruktura techniczna.....	115
Rysunek 42. Aktualność studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz pokrycie obszarów gmin planami miejscowymi	118
Rysunek 43. Komunikacja i transport.....	121
Rysunek 44. Potencjały (mocne strony) Aglomeracji Konińskiej w opinii uczestników warsztatów diagnostycznych.	126
Rysunek 45. Deficyty (słabe strony, bariery rozwoju) Aglomeracji Konińskiej w opinii uczestników warsztatów diagnostycznych.	128
Rysunek 46. Powiązania – czynniki łączące Aglomerację w opinii uczestników warsztatów diagnostycznych.	129

Spis tabel:

Tabela 1. Wskaźniki rozwoju w poszczególnych obszarach 2015-2019	33
Tabela 2. Ludność i powierzchnia gmin Aglomeracji.	39
Tabela 3. Stan ludności i struktura wieku	41
Tabela 4. Ruch naturalny ludności	44
Tabela 5. Struktura wiekowa dzieci i młodzieży w latach 2016-2020.....	46
Tabela 6. Wysokość i relacje przeciętnych wynagrodzeń do średniej krajowej	51
Tabela 7. Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej w latach 2015-2019.....	59
Tabela 8. Liczba absolwentów techników na 1000 osób w wieku produkcyjnym.....	59
Tabela 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2019 i 2021	61
Tabela 10. Wyniki matur w latach 2016 i 2021.....	62
Tabela 11. Pokrycie wydatków bieżących w oświacie przez część oświatową subwencji ogólnej.....	63
Tabela 12. Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców.....	70
Tabela 13. Frekwencja w wyborach do rad gmin w 2014 i 2018 r.....	71
Tabela 14. Wskaźniki dla obszaru gospodarczego.	76
Tabela 15. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 mieszkańców.....	77
Tabela 16. Wysokość i struktura dochodów bieżących.....	92
Tabela 17. Wpływy z PIT na 1 mieszkańca w wieku	94
Tabela 18. Środki UE wg wartości podpisanych umów – suma w okresie 2016-2020. ..	94

Tabela 19. Podstawowe dane o budżetach gmin	95
Tabela 20. Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących ...	96
Tabela 21. Wysokość i struktura wydatków budżetów gmin	98
Tabela 22. Pokrycie gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	119
Tabela 23. Potencjały (mocne strony) Aglomeracji Konińskiej – statystyka wskaźników..	127
Tabela 24. Deficyty (słabe strony, bariery rozwoju) Aglomeracji Konińskiej – statystyka wskaźników.....	128
Tabela 25. Powiązania – czynniki łączące Aglomerację Konińską – statystyka wskaźników	130
Tabela 26. Ocena stopnia realizacji celów operacyjnych oraz zadań w zakresie Integracji lokalnej.....	132